

DE ARME TWIJFELENDE CHRISTEN GENADERD TOT CHRISTUS

Waarin de algemene beletselen en hinderpalen welke de mensen weerhouden
om tot Christus te komen, worden ontdekt,
met bijzondere hulpmiddelen om weer Gods gunst te krijgen.

Door

THOMAS HOOKER

1586-1647

Puriteins predikant en stichter van de Connecticut kolonie, Nieuw-Engeland

In het Nederlands vertaald door H. Hidding te Enkhuizen

Eerste uitgave:

Gerrit W. Doornick

Amsterdam 1660

De tweede druk werd voorzien van een verhandeling over de verborgen Godsdienst
Door Jacobus Koelman

Herdruckt door C. Veldhoen, uitgever te Oud Beijerland, z.j.

Spelling aangepast 2001 door W. van der Zwaag, Barneveld.

STICHTING DE GIHONBRON

MIDDELBURG

2003

INHOUD

1. Belemmeringen die de mens verhinderen tot Christus te komen, aangetoond
5 Tegenwerpingen beantwoord
2 vragen beantwoord.
2. Vier hulpmiddelen tot genezing van de ziel, om tot Christus te komen
3. Vier aanwijzingen om een christen te onderwijzen hoe hij het Woord van God kan gebruiken tot zijn vrede en zekerheid
Hoe een aangevochten ziel Satans beschuldigingen kan weerleggen
4. Nog vier hulpmiddelen om recht op de beloften te verkrijgen en deze tot ons voordeel aan te wenden
5. 3 Richtlijnen hoe een mens moet leren dat hij deze bekwaamheid om te leven door het geloof deelachtig wordt
De wijze van het wachten op de vervulling van de beloften
6. Conclusie tot zelfonderzoek

Een iegelijk dan, die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij.
Johannes 6:45.

1. Belemmeringen die de mens verhinderen tot Christus te komen, aangetoond.

Er zijn verscheiden belemmeringen die arme christenen verhinderen tot Christus te komen, die ik onder de volgende punten wil rangschikken.

I. In de eerste plaats zijn er zulke bezwaren die de mens in werkelijkheid ervan weerhouden deel aan Christus te krijgen en die kort gezegd hierop neerkomen.

1. Als de mens leeft in blinde zorgeloosheid of vermetele gerustheid, waardoor hij zichzelf tevreden stelt met zijn tegenwoordige toestand. Hij beeldt zichzelf dan in dat alles bij hem in orde is, hoewel dit beslist niet het geval is.
2. Als de mens hiervan overtuigd raakt, bedenkt hij, in hoeverre hij zichzelf door eigen kracht zal zalig maken. Vervolgens begint hij zijn leven te verbeteren. Hij gaat enige zonden, die hij door predikanten heeft horen bestraffen, nalaten en denkt dan dat God hem hiervoor wel zal belonen.
3. Als de zondaar die van zijn volkomen onvermogen om God te behagen, overtuigd raakt, tenslotte een stapje verder gaat, komt hij tot de ontdekking dat al zijn verrichtingen, gebeden en plichtsbetrachtingen op zichzelf genomen van geen betekenis zijn. Deze moeten alle als ongenoegzaam worden beschouwd. Als hij hoort, dat hij zich door het geloof alleen op Christus moet verlaten, denkt hij hiertoe wel in staat te zijn. Dus vertrouwt hij zich aan Christus toe en meent dan dat hij alle werk gedaan heeft. Hij hoeft nergens meer naar om te zien.
4. Als de mens tot de ontdekking komt dat hij, door zo te handelen, ook tekortschiet, gaat hij nog een stapje verder. Hij belijdt, dat hij niet tot Christus kan komen, tenzij dat Deze hem Zijn hand toesteeckt en hem opricht. Vandaar dat hij nu de geboden wil onderhouden en zich gaat beijveren in het gebruik van alle goede middelen. Hij beeldt zich hierbij in op deze wijze een persoonlijk geloof te kunnen smeden, dat hem gelukkig kan maken. En hierin zoekt hij rust. Hij hangt als het ware aan de buitenzijde van de ark. Maar als de golven en windvlagen onstuimig en krachtig worden, wordt hij er tenslotte afgeworpen en zo zinkt hij voor eeuwig weg.

II. Behalve de hier genoemde zijn er nog andere bezwaren. Deze beroven een mens wel niet terstond van aanspraak en recht op de eeuwige gelukzaligheid, maar maken de weg hiertoe lastig en ongemakkelijk. Dit komt omdat hij niet zo spoedig als hij wel begeert tot Christus kan komen. Dit komt ook doordat de mens, uit vleselijke beweegredenen, een andere weg bedenkt om tot Christus te komen dan Hij ooit bevolen of geopenbaard heeft. Wij stellen dan, overeenkomstig het woord van Ezechiël in hoofdstuk 43 : 8, onze dorpel aan Zijn dorpel en onze post naast Zijn post. Als wij zo, naar eigen inbeelding, een ander soort geloof maken dan Christus ooit vereist of verordend heeft, dan is het ook geen wonder dat wij Hem niet leren kennen. Want wij richten hindernissen op en plaatsen slagbomen op onze weg. Wij boeien onze handen en kluisteren onze voeten en zeggen vervolgens, dat wij niet vastgrijpen of lopen kunnen. Zo is het met u, arme christenen, gesteld en het is uw eigen schuld.

III. Maar behalve deze zijn er nog twee bezwaren waarop men moet letten en waardoor vele begenadigde zielen op opmerkelijke wijze werden verhinderd om tot

Christus te komen. Die zullen dan ook niet die vertroosting ontvangen, die ze begeerden en die Hij bereid is hen te schenken.

1. De mistroostige ziel, die mogelijk in waarheid is verootmoedigd, merkt de schoonheid van de heiligheid op, evenals het beeld Gods, dat afgedrukt is op de harten van Zijn kinderen. Hij slaat ook zijn oog op al die dierbare beloften, die God aan al de Zijnen gegeven heeft.

Als de mens deze dingen gaat opmerken, begint hij met zichzelf te redeneren en zegt: "Waarlijk, als ik zo heilig en godzalig zou zijn, dan zou ik wel kunnen hopen vergeving van mijn zonden te ontvangen. Als mijn hart nu maar zo geneigd was tot mijn schuldige plicht, als ik het nu maar in oprechtheid kon meekrijgen tegen mijn inwendige verdorvenheden om deze te overwinnen, dan zou er nog enige hoop zijn. Maar als ik geen kracht tegen de zonde bezit, noch een hart om steeds volhardend naar Christus te zoeken, hoe zou ik dan durven denken dat ik, bij zovele gebreken, enige genade bezit?" Dus durven deze mensen niet tot de belofte te komen. Zij durven het er niet op te wagen, omdat zij niet die volvaardigheid tot de plichten hebben en die kracht tegen de verdorvenheden, die de heiligen Gods soms bezitten.

Antwoord. Wij moeten echter beseffen dat dit toch geen bezwaar is, opdat wij niet tot een hinderpaal stellen wat in werkelijkheid niet het geval is. Want wij moeten hier wel op letten en niet denken dat onze verruiming van hart en de door ons gekoesterde hoop ons tot de belofte te brengen. Maar wij moeten, juist om deze zaken te verkrijgen, tot de belofte gaan. De hoop moet opgewekt en de begeerte verlevendigd worden. Liefde zowel als blijdschap dient door de belofte te worden ontstoken. Wie heeft ooit deze voorwaarde van het verbond gesteld? Deze voorwaarde namelijk, dat een mens zoveel zielsverruiming moet hebben voordat hij tot de belofte kan komen?

Onze Zaligmaker, Die ook onze Man is, eist geen bruidsschat, noch iets anders van ons. Het enige, waar Hij acht op geeft, is alleen armoede en ledigheid. Als u niets bezit, dan wil Hij u toch hebben met al uw waardeloosheid, mits u Hem maar wilt hebben. Daarom staat er ook geschreven, dat Hij rijken ledig heeft weggezonden. Maar de armen verzadigt Hij met goederen en de dorstigen verkwikt Hij. En dat doet Hij zodanig, dat er van onze zijde niets anders vereist wordt dan dat wij Hem als Man aannemen. Want Gods Woord zegt immers, dat wij kopen zonder geld? U moet niet komen met de gedachte een man te kunnen kopen. De Heere verwacht geen kracht of bekwaamheid van uzelf, noch enig vermogen tegen verdorvenheden of enige genegenheid tot de plichten. Als u ermee tevreden bent dat Christus alles van uzelf zal wegnemen en in alles naar Zijn welgevallen met u zal handelen, neem dan de Zaligmaker aan en u hebt Hem.

2. De arme ziel vraagt echter: "Als ik zo geblinddoekt voortga, hoe zal ik aan de weet komen, dat ik niet te vermetel ben en dat ik in waarheid aanspraak kan maken op de belofte?"

Ik antwoord:

a. Er is geen beter bewijsreden in de hele wereld om te beproeven dat u recht hebt op Christus dan deze, namelijk dat u de Heere Christus als een volkomen Zaligmaker en als een enige Man aanneemt. In Johannes 1 : 12 staat geschreven: *Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven.* Het Woord zegt niet: aan zovelen, die zo'n genegenheid tot plichten hadden en zo'n kracht tegen verdorvenheden. Maar het zegt: *als u Christus wilt aannemen op die voorwaarden, waarop Hij Zichzelf aanbiedt.* Er is geen beter bewijs onder de hemel dan dit om te bewijzen, dat u een aanspraak hebt op de belofte.

Waarlijk, er is menigmaal sprake van een tot de uiterste gedreven wanhoop, die zich van de harten van in nood verkerende zondaren meester maakt.

b. Vandaar het tweede antwoord. De zondaar ziet op de voortreffelijkheid van Christus en Zijn genade en vooral op zijn eigen volkomen ongenoegzaamheid. Dit heeft ten gevolge dat hij het niet op de belofte durft te wagen. Hij ziet ook maar al te zeer op zijn eigen zondigheid en onwaardigheid, zodat hem de moed gaat ontzinken. Hij aanschouwt het getal van zijn zonden, dat zo groot en vuil is en waarin hij zo langdurig heeft volhard. Intussen voelt hij de vloed van gruwelen uit alle macht over zijn ziel komen, terwijl de satan hem hierbij op de koop toe nog meer gaat benauwen. Vandaar dat hij niet de toevlucht tot Christus durft te nemen. Maar dit is steeds de handelwijze van de duivel geweest. Hij zal, indien dit mogelijk is, het zo besturen dat de mens zijn zonden door zijn eigen vergrootglas zal zien. En anders zal hij er wel voor zorgen dat hij zijn zonden in het geheel niet zal zien. En dan zal de zondaar zeggen: "Er is nog genade genoeg in de Zaligmaker te verkrijgen en daarom zal ik leven zoals het mij lust!" Wanneer echter de zondaar wérkelijk zijn zonden gaat zien, dan zal de satan hem niets anders dan zonde doen zien. En dat met de bedoeling hem voor eeuwig te doen wanhopen.

Hier staat de arme zondaar stil en kan zijn weg niet meer vervolgen. Want als u hem spreekt van Gods genade en van de volkomen verlossing in Christus en van de rijkdommen van Gods genade, dan antwoordt hij: "Wat, zou ik moeten geloven dat er voor mij enige genade is en dat ik enig recht op Christus zou bezitten? Dat zou wel vreemd zijn!" En op deze wijze blijft de ziel tobben en zich altijd blindstaren op zijn verdorvenheden, terwijl hij gedurig de zweer openkrabt zonder ooit tot de Geneesheer te gaan. Let er dus op, dat een mens evengoed wordt weerhouden tot Christus te gaan vanwege wanhoop, als vanwege vermetelheid.

Voordat hij aan zijn zonden ontdekt is, denkt hij dat zijn staat goed is. Hij heeft immers voldoende eigengerechtigheid. Het is voor hem niet nodig tot Christus te gaan. Wanneer hij echter zijn zonden ziet, dan aanschouwt hij hierdoor zoveel boosheid in zichzelf, dat hij niet tot Christus durft te naderen. Deze zou hem immers, wanneer hij voor Hem zou verschijnen, doen neerstorten in die poel die brandt van vuur en sulfer. Hierin is de duivel zeer spitsvondig. Dit beneemt de zondaar echter niet het recht op Christus. Het behoort ons evenmin de moed te benemen om deel te krijgen aan de zaligheid. Want:

1. Let er in de eerste plaats op: Voor wie kwam Christus in de wereld en voor wie is Hij gestorven toen Hij was gekomen? Was het voor rechtvaardigen? Rechtvaardigen hadden Hem niet nodig. Het was daarentegen voor de arme zondaar, een zondaar die zichzelf veroordeelt en die tot de ontdekking komt dat hij zichzelf niet zalig kan maken. Paulus zegt in 1 Tim. 1 : 15: *Christus Jezus is in de wereld gekomen om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.* En de profeet Zacharia zegt in hoofdstuk 13:1 *dat er een Fontein geopend is tegen de zonde en tegen de onreinheid.* Dat betekent, tegen alle soorten van zonde en alle soorten zondaren. AL zouden hun ongerechtigheden nog zo groot en boos zijn, hiertegen is een Fontein geopend. Wie wil, die kome. Er is nog nooit iemand zalig geworden, die niet eerst een opstandeling is geweest, noch iemand in genade aangenomen die Gods genade en barmhartigheid in Christus eerst niet heeft weerstaan. De vurige slangen in de woestijn beten het volk. Eerst werd het volk gebeten en nadat het gebeten was, was er een koperen slang om hen te genezen.

2. Let echter op de dwaasheid van het volgende voorwendsel. Waar heeft de Schrift ooit gezegd dat de grootheid van de menselijke zonde de genade Gods kan tenietdoen? Geen enkel Schriftwoord zegt dat. Wij horen David integendeel bidden: *Om Uws Naams wil, HEERE zo vergeef mijn ongerechtigheid, want die is groot* (Psalm 25 : 11). Ja, God Zelf zegt precies het omgekeerde: *Mij hebt gij geen kalmus voor geld gekocht en met het vette uwer slachtoffers hebt gij Mij niet gedrenkt, maar gij hebt Mij arbeid gemaakt met uw zonden, gij hebt Mij vermoed met uw ongerechtigheden.* (Jesaja 43 : 24, 25). Toen de Joden God vermoedden met hun onmatig gedrag en Hem belastten met hun zondige misdragingen, wilde de Heere echter om Zijns Naams wil hun ongerechtigheden niet meer gedachtig zijn.
3. Let er vervolgens ook op dat de zonden, hoewel deze nog zo schandelijk zijn in zichzelf, deze niettemin om die reden het werk des geloofs allerminst kunnen verhinderen en u onbekwaam maken tot de genade. Indien slechts de ziel die zonden kan waarnemen, terwijl het hart hiermee als het ware beladen is, dan zal zij u veeleer in staat stellen de toevlucht tot Christus te nemen. De waarheid hiervan is (ik bid u hierop te letten) dat het niet zozeer onze onwaardigheid is, maar onze trots en hooghartigheid, die ons verhinderen tot Christus te komen. Want wij willen graag iets van onszelf en niet alles van Hem bezitten.

Maar tot de benauwde ziel, die de walglijkheid van zijn zonden ziet, zeg ik:

"Veronderstel dat uw zonden weinig waren, zou u dan toch, op grond van zo'n veronderstelling, tot Christus willen gaan, terwijl u niettemin overtuigd bent van Zijn genade? Maar omdat uw zonden vele zijn, daarom houdt u zich terug. Dit geschiedt tevens vanwege uw inbeelding, dat u enige waardigheid in uzelf zou bezitten. Dat u iets tot Christus wilt brengen en niet alles van Hem ontvangen. En is het u dan niet duidelijk, dat het uw trots en uw verwaandheid zijn die u in de weg staan? U denkt, dat u een bepaalde mate van genade en heiligheid moet bezitten. U meent, dat Christus niet de goddeloze, maar de godzalige zal rechtvaardigen. Maar ik zeg u dat Hij u, op zulke voorwaarden, nooit zal rechtvaardigen zolang de wereld bestaat."

1ste tegenwerping. De ziel werpt echter tegen: "Mijn zonden zijn zwaarder dan bij wie ook, niet alleen omdat zij zovele zijn, maar vanwege de barmhartigheid en zaligheid, die mij van dag tot dag zijn aangeboden en die ik heb versmaad."

Ik antwoord echter weer: "Dit kan u geen schade doen, mits u deze boosheden maar wilt opmerken. Want dan zal de Heere u, hoewel u de goedertierenheid des Heeren hebt verworpen, toch niet verwerpen. Indien u maar wilt komen en Hem ernstig en voortdurend wilt zoeken. De profeet betuigt: Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid en sloeg hen, ik verborg Mij en was verbolgen; evenwel gingen zij afkerig heen in den weghans harten (Jesaja 57 : 17, 18a). Indien dit een beletsel had kunnen zijn, dan zou Juda nooit genade hebben ontvangen. De tekst zegt echter verder: Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen. En wat zegt de Heere bij monde van de profeet Jeremia tot het volk? *Gij nu hebt met veel boeleerders gehoereerd, keer nochtans weder tot Mij, spreekt de HEERE.* (Jer. 3 : 1).

Dus is er geen tijd verspild, indien een mens maar een hart heeft om weder te keren. Er is geen beperking aan de rijkdommen van Gods vrije genade, uitgezonderd dan in het geval van de zonde tegen de Heilige Geest. Daarom zegt Christus dan ook: *Zie, Ik sta aan de deuren Ik klop* (Openb. 3 : 20a). Al zou Hij roepen tot Hij hees zou zijn en al zou Hij staan blijven totdat Hij moe zou zijn, toch blijft Hij daar staan. Indien een

of ander overspelig of bedrieglijk schepsel de deur opendoet, de Heere zal tot Hem inkomen en avondmaal met hem houden.

2^e tegenwerping: "Och, dat is nu allemaal wel waar, zegt de arme ziel, indien ik maar een hart had om mijn zondigheid te bewenen. Ik zie mijn zonden wel, maar dit is mijn ellende dat ik er niet voldoende mee belast kan worden. Ik heb een hart dat niet breken wil, een hart dat niet treuren kan over de oneer, die ik God door zoveel overtredingen heb aangedaan."

Antwoord: Ik zeg u echter, dat deze zaak u evenmin schade behoeft aan te doen, indien uw hart slechts moe wordt van zichzelf, omdat het niet moe kan worden van de zonde. *Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbijgaat? Hij houdt Zijn toorn niet in eeuwigheid, want Hij heeft lust aan goedertierenheid* (Micha 7:18). De Heere schenkt genade omdat Hij genade wil schenken. Dat komt niet omdat u Hem kunt behagen, maar omdat de genade Hem behaagt. Wanneer bewees de Heere Paulus genade? Ik vraag: wanneer? Juist toen Paulus de meeste boosheid tegen Hem bedreef. Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij? Hij vervolgde Christus en toch had Christus deernis met hem en schonk hem genade. En zo was het ook met die lompe stokbewaarder. Zelfs toen deze zich het meest verzette tegen de genademiddelen, betoonde de Heere hem Zijn ontferming (Hand. 16). Hij die tevoren de middelen der genade weerstond, werd door diezelfde middelen die hij had weerstaan, terechtgebracht.

3^e tegenwerping: "Maar wee mij, zegt de arme ziel, u hebt nu de juiste snaar getroffen! Dit woord is precies een molensteen om mijn hals en ik sta op het punt voor eeuwig in de zee te verzinken. Het is de diepte van de onwaardigheid die op mij drukt. Het is zelfs zo met mij gesteld, dat alle genademiddelen bij mij geen verbetering teweegbrengen. Hoe komt dat dan? Hoewel Paulus en de stokbewaarder slecht genoeg waren, ja, zo slecht als u maar zegt, toch werden ze door de middelen verbeterd. Maar mijn toestand is zo hopeloos, dat de middelen der genade op mij geen uitwerking hebben. O, zou er in de hel wel zo'n hart zijn als ik bezit? Hoe slecht moet mijn hart dan wel niet zijn, als alle genademiddelen in de wereld mij geen goed meer kunnen doen? Het komt mij nu voor, dat mijn hart nog meer verhard en onvermurwbaar is onder al Gods bemoeienissen, dan toen ik voor het eerst ging geloven. Daarom is mijn staat ongetwijfeld hopeloos, omdat ik tot de ontdekking kom dat de genademiddelen, die mij zouden moeten vertederen, mij slechts verharden en mij nog slechter maken."

Antwoord: Dit is het laatste voorwendsel waarmee de duivel het hart van de arme, verslagen zondaar bezet en in bezit houdt. Laat mij u echter antwoord geven en zeggen: Ook deze zaak kan u niet schaden. Want in dit geval mag u hoop op genade hebben! Let bij het antwoord dat ik u geef op drie dingen.

1. Het woord en de genademiddelen hebben een goede uitwerking als ze u meer uw hardigheid en doodheid doen gevoelen. Gelukkig hebben ze niet die uitwerking overeenkomstig de wijze die u begeert. Indien ze u echter maar uw boosheid, uw hardigheid van hart en uw traagheid van geest laten zien, die voortvloeien uit het lichaam des doods dat u nog aankleeft, dan werken het Woord en de genademiddelen het best. Dat komt omdat dit volgens Gods handelwijze en niet volgens de uwe geschiedt. Dát geneesmiddel werkt het best, dat het lichaamsdeel ziek maakt, voordat het uitwerking heeft. Zo is het ook met het Woord. Voordien bezat u een trots hart. Daarom ging u zich verheffen op uw eigen bekwaamheden en vertrouwde u op uw eigen kracht. U dacht, dat uw zorgvuldigheid en de

waarneming van de genademiddelen wonderen zouden voortbrengen. Nu echter heeft het Woord een liefelijke uitwerking, namelijk wanneer het u doet verstaan dat een gewonde ziel Gods gave is. Geen gave van de mensen noch van de middelen. Het Woord heeft voor u een liefelijke uitwerking, wanneer het u voor deze zaak opwaarts doet zien naar God en u het bezit ervan gaat waarderen. Wanneer u, om dit te behouden, met uw dagelijkse gebeden op God wacht. Doodheid te voelen betekent leven, hardigheid waar te nemen is verootmoediging. Neem echter alleen deze ene waarschuwing ter harte. U bent alleen op de goede weg wanneer in uw hart geen enkele lust of onmatige begeerte aanwezig is, waar u naar hunkert. Wanneer dat wel het geval is, dan zal het Woord u verharderen, omdat u uzelf verhardt.

2. Let, bid ik u, op de volgende zaak. U bent er zelf de oorzaak van waarom uw hart niet vertederd is en waarom het Woord geen uitwerking heeft op uw ziel. De verwardheid van uw eigen hart verhindert de werking van het Woord. Dit geldt ook van de beschikking van Gods voorzienigheid en de strekking van het Verbond der genade. U denkt de Heilige Israëls paal en perk te kunnen stellen, maar dat is niet goed. Zijn verbond is een verbond van genade! En de Heere, Die vrijmachtig is, wil u niet bedienen op uw wenken of u genade schenken wanneer u dat zelf wilt. Want het komt ons niet toe de tijden en de stonden te weten. Wat hebt u te zeggen als de Heere u dit jaar geen genade zou willen geven, noch het volgende jaar, noch uw gehele leven? Als Hij u bij de laatste snik nog een druppel van Zijn lieve gunst wil schenken, dan is dat meer dan Hij u verschuldigd is. Hoor daarom heden en wacht tot morgen en ga zo verder. Want u weet niet wanneer God Zijn eigen ordinantiën wil zegenen. Klaag niet over uitstel, maar wacht, want God heeft lang op u gewacht. Als Hij u daarom laat wachten op vrede voor uw consciëntie en de verzekering van Zijn liefde, dan handelde Hij met u naar rechtmatigheid en zoals het dit beste voor u is. God geeft wat en op welke tijd en wijze Hij wil. Wacht daarop dus alleen.
3. Weet dan en wees ervan doordrongen, dat u op uw eigen plichten en inspanningen hebt gerust. U bent door zo te handelen niet tot God gegaan, Die alleen zowel de middelen als alle betrachtingen op deze wijze zegenet. Dus is het uw eigen schuld. ik zeg het nogmaals, omdat u rust zoekt in uw verrichtingen en in de kracht van de middelen. En u gaat niet tot God Zelf, Die meer zou hebben gewrocht dan zij alle vermogen. Want als een mens zich afhankelijk zou gevoelen van Gods macht en genade, dan zou hij verhoudingsgewijs altijd enige ondersteuning ontvangen. Dit is evenzeer het geval wanneer het hem gelukt, dan wanneer het hem niet gelukt. God verleent het soms en stelt het soms ook uit. Gods liefde is echter even bestendig wanneer Hij geeft, dan wanneer Hij niet geeft. Beijver uzelf daarom van alle vleeselijk vertrouwen op heilige plichtsbetrachtingen af te zien. Zoek geen rust in uw eigen verrichtingen, maar zie over alle plichtsbetrachtingen heen op God in Christus. Begeer van Hem over al deze dingen de overwinning te geven.
4. Geef er acht op hoe uw ziel zich gedraagt na de uitvoering van uw plicht. Als alles rustig en kalm is, ondanks de omstandigheid dat u leeft in een dagelijkse zondepraktijk, dan zeg ik u dat dit een ontwijfelbaar bewijs is dat de ziel een vleeselijk vertrouwen stelde in haar eigen verrichtingen. U kunt dan bidden en leugen spreken, vasten en bedriegen en niettemin gerust zijn, terwijl u nog nooit in uw plichtsbetrachtingen enig aandeel in de Heere Christus hebt gevonden. Want hij, die een Zaligmaker zoekt in zijn werkzaamheden en niet rust op eigen verrichtingen, deze mens brengt een Zaligmaker, een Christus, in zijn ziel.

Merk verder op wat hier het gevolg van is. Christus brengt vergevende kracht en reinigende kracht met Zich mee. Hij geeft de mens meer vermogen tegen verdorvenheden. Hij geeft hem ook meer achterdocht ten opzichte van zijn eigen ziel dan hij ooit tevoren bezat. Vandaar dat de ziel zelfs met zichzelf begint te twisten en met schaamte terneder ligt en zegt: "Wat moet ik nu denken van mijn bidden en van mijn luisteren? Waar is nu de verdienste en de kracht ervan? Heeft Christus ooit mijn gebeden gehoord of is Hij ooit door middel van Zijn inzettingen fis mijn hart gekomen? Waar is dan de reinigende kracht om mij van mijn verdorvenheden af te wassen?" Zie hier de grond van een gelovig hart, dat geen enkel vertrouwen in heilige plichtsbetrachtingen, maar enkel en alleen in de Heere Christus stelt.

5. Stel uzelf niet er niet mee tevreden dat u de noodzakelijkheid van een Zaligmaker inziet, omdat uw verstand in deze zaak verlicht en uw rede daarvan overtuigd is. Want u kunt intussen een soort van vertrouwen in de volbrachte plichten stellen en daarbij van mening zijn, dat u Christus kunt bevelen en ondertussen doen wat u zelf wilt. Dit is een geduchte en listige uitvinding van de satan. Dit zeg ik u hierom: u kunt de noodzakelijkheid van een Zaligmaker gezien hebben, maar stel uw ziel echter niet gerust, omdat u weet dat het zo moet zijn. Stel u niet gerust, omdat u bij ondervinding weet dat u niet zichzelf kunt helpen. De schuld van de zonde blijft u achtervolgen en daarom bent u van mening, dat een Zaligmaker u hulp moet verlenen.

Ik zeg nogmaals, dat u zich niet tevreden moet stellen door te zeggen: "Ik zie dat het zo zou kunnen en moeten zijn," terwijl u zichzelf vergenoegt met het verrichten van bepaalde diensten. Op deze wijze tracht u een Zaligmaker aan uw zijde te brengen om voor uw ziel te doen wat u begeert. Dit is een strik waarin de satan uw ziel heeft gevangen. Menigeen meent een soeverein gezag over Christus te bezitten, wanneer hij bepaalde plichten heeft volbracht. Op deze wijze leiden de middelen hem echter niet tot Christus, maar gebruikt hij deze om Christus bevelen te geven. Hij meent dan naar eigen goedvinden over Hem te kunnen beschikken. Op deze wijze maakt hij Christus medeplichtig aan zijn eigen goddeloosheid en niet aan de onderwerping van zijn verdorvenheden. Het is een ontzaglijk zielsbedrog als een mens rust zoekt in zijn eigen bekwaamheden en op deze wijze Christus misbruikt.

Dit zal blijken uit de volgende bijzonderheden.

- (1) Let er in de eerste plaats wel op hoe uw hart gesteld is onder het volbrengen van de plichten. Maken uw gebed en verhoringen en het uitoefenen van uw dienstbaarheid u vermetel en roekeloos, zodat u uw verdorvenheden licht gaat achten? Dat is een duidelijk bewijs dat u in uw eigen verrichtingen een vleselijk vertrouwen stelt. Wanneer bijvoorbeeld een belijder zou zeggen: Wat geeft het, als ik af en toe zondig? Wat zou het, als ik nu en dan enige kruimeldiefstal verricht en gebruik maak van valse maten en gewichten? Ik zal wat meer gaan bidden en wat vaker vasten. Zal mijn consciëntie dan niet zijn gerustgesteld? Deze zal zeker gerustgesteld zijn, ik zal het haar gebieden. Ik zal er, al biddende tegen mijn zonde, borg voor staan.
- (2) Nu bid ik u acht te geven op de volgende zaak. Zulk bidden en zulke plichtsbetrachting betekenen louter een Zaligmaker te gebieden de zonde goed te keuren, opdat de mens deze onbeschroomd kan bedrijven. Het is alsof die mens zou zeggen: Ik oefen macht uit over mijn Zaligmaker en Hij zal mij mijn zonden vergeven en mij toestemming verlenen zonde te bedrijven. O die

ellendige valsheid, die zich in het menselijk hart bevindt. Vreselijk is uw toestand, wie u ook zou mogen zijn, die uw verrichtingen medeplichtig maakt aan uw afwijkingen. Op deze wijze brengen uw plichtsbetrachtingen u niet tot Christus, opdat Hij u zou helpen de zonden te vermijden en het venijn en de schandelijkheid van de zonde weg te nemen. Uw handelwijze is er integendeel op gericht de goddeloosheid zonder enig kwaad vermoeden te bedrijven en dat zonder er verder over na te denken.

Menigeen maakt bepaalde zaligmakers van zijn verdiensten. Hij maakt er de grond van om zijn consciëntie steun te verlenen. Wat is hiervan de oorzaak? Misschien ondervindt en voelt hij door treurige ondervinding welke de vruchten van de zonde zijn. Hij ziet het vergif van zijn verdorvenheden en de beklagenswaardige uitwerkingen van al zijn zondige handelingen. Hij achtte het voordien een voortreffelijke zaak om te vloeken en te liegen, te drinken en verkeerd gezelschap te zoeken, maar deze dingen zijn nu een aanklacht voor zijn hart en gal voor zijn ziel. Zijn consciëntie vliegt hem in het aangezicht Hij staat op het punt om onder de last van zijn ongeregeld leven in de hel neer te zinken. Zijn consciëntie zegt "Dit zijn uw zonden en deze zullen u verdoemen. Zij zijn u tot vermaak geweest, maar zij zullen u tenslotte beschaamd en verlegen doen staan. Eerlang zult u daarvan de pijn gaan gevoelen. Pak uw biezen en ga heen." Welnu, deze mens heeft in zo'n geval geen ander geneesmiddel voor zijn consciëntie dan de volgende. Hij smeekt zijn consciëntie te zwijgen. Hij bekent in verkeerde wegen te hebben gewandeld en dat zijn toestand beklagenswaardig is. Hij wil nu echter alles herstellen. Vroeger had hij de gebeden verzuimd, maar nu zal hij bidden. Vroeger had hij een hekel aan Gods knechten, maar nu zal hij ze beminnen. Zijn wegen zijn niet alleen voorheen bijzonder boos geweest, maar nu zal hij reformeren en een nieuw blad in zijn leven omslaan. Dit, zo zegt en denkt hij, zal hem van pas komen. En op deze wijze gebruiken veel arme zielen de middelen als middelaars, maar missen op deze wijze Christus. Een oprecht hart daarentegen bidt niet alleen, het hoort en ontvangt niet alleen, maar het gebruikt alle mogelijke middelen om Christus deelachtig te worden. Het is rusteloos en onvoldaan totdat het Christus bezit en Hem in de middelen geniet. Het rust niet op loutere plichtsbetrachtingen hoe dan ook, noch denkt door middel van enige van zijn inspanningen Christus deelachtig te worden.

(3) Ik wil deze zaak hier nog wat uitvoeriger onder woorden brengen. Vertel aan een rijke woekeraar, die aan een of andere ziekte lijdt, dat er een bepaalde dokter is die hem wel kan genezen. Deze is echter gehecht aan zijn reputatie en wil niet komen zonder een aanzienlijke geldelijke tegemoetkoming. Geld, zegt de rijke man, dat is geen punt, ik bezit geld genoeg om hem hier te krijgen. Welnu, zo'n mens stelt al zijn vertrouwen op zijn geld. Zo is het ook wanneer een mens ziet dat de schuld van zijn zonden niet is weggenomen, terwijl de consciëntie nog knaagt. De wet veroordeelt hem, omdat Christus de enige Zaligmaker is en Hij alleen voldoening kan schenken en genezen. De vraag is echter: hoe zal hij Christus deelachtig worden? Welnu, zijn gebed en vasten en plichtplegingen kunnen iets dergelijks wel tot stand brengen en dat door de kracht en verdienste van het verrichte werk. We horen hier de stem van een Farizeeër en dat in de taal, die het kenmerk is van een papist. Maar welke belofte is hiervoor gegeven? In de Bijbel niet één. Zulke dwazen steunen echter op hun eigen verrichtingen en worden alzo Christus en de zaligheid niet deelachtig.

4e tegenwerping: "Maar och, zegt een arme zondaar, hoe graag zou ik mijzelf willen kwijtraken. Ik zie maar al te zeer dat ik gesteund heb en nog steun op de gedane plichten, maar ik kan mijzelf niet verloochenen zoals ik wel zou begeren."

Ik antwoord hierop, dat het een list van de satan is ons in onszelf gevangen te houden, opdat wij onszelf zouden bevrijden. Want hij wil ons dat door eigen kracht laten doen, terwijl hij ons wijs maakt dat wij dat wel kunnen. Maar dit is een verbazende en diepzinnige listigheid. Hierin legt hij in de hoogste graad zowel zijn boosaardigheid als zijn sluwheid aan de dag. Want hij tracht ons hier te doen geloven, dat wij het heft in eigen handen hebben. En uit onkunde laten wij ons door hem overtuigen, zoals ook zijn bedoeling is, dat wij de macht bezitten om ons door eigen kracht te verlossen. Maar is dit zo?

O nee, het is een bovennatuurlijk werk om onszelf geheel te verliezen. Dezelfde hand die ons tot Christus brengt, moet ons ook van onszelf afbrengen. Dit is de ware zelfverloochening. En zelfverloochening heeft plaats als de mens ontdekt niets te bezitten. Vandaar dal hij ze overweldigd wordt door de machtige hand Gods en het werk van Zijn Geest, dat hij geen enkele kracht of geschiktheid van zichzelf of van het schepsel verwacht in het verrichten van enig goed. Want hij is aan de weet gekomen dat hij dood is en daarom niet zichzelf kan helpen. Veel minder kunnen de schepselen enig goed doen. Vandaar dat hij opziet naar de hemel en alle genoegzaamheid bij God zoekt.

Want, let daar wel op, als ik veronderstel dat ik bekwaamheid heb om van mijzelf uit te gaan, zeg ik dan niet dat ik in mijzelf een beginsel heb om mijzelf te verloochenen? Maar dat is zo niet, eerder het tegendeel. Want zichzelf te verloochenen betekent te weten, dat men geen kracht in zichzelf bezit om enig geestelijk goed te doen. Vandaar dat wij enkel acht moeten geven op de stem die ons roept, de stem van Christus. Wij moeten weten dat Hij, Die ons roept uit de wegen der duisternis en uit onszelf, ons hieruit zal brengen. Verwacht daarom van Christus alleen de macht u uit uzelf te rukken en tot een gelovige te maken. Want dezelfde hand zal beide moeten doen, anders zal het nooit geschieden.

Ik wil niet dat een arm schepsel aldus zou gaan denken: "Als deze middelen en deze instellingen mij geen goed zullen doen, noch invloed zullen hebben op mijn hart, dan zal ik nimmer vertroosting ontvangen." Spreek echter tot God en zeg: "Waarlijk, Heere, ik verwacht noch van mijzelf, noch van de middelen enig vermogen, maar mijn voornemen is om op te zien tot Hem, Die Zijn aangezicht voor Zijn arme dienstknecht heeft verborgen. Ik zal daartoe niet omlaag zien, noch in mijzelf, om enige kracht. Nee, Heere, maar tot de Allerhoogste in macht en gaven. Ik zal evenmin zien op de prediker, noch op de middelen, maar ik zal op U wachten, o Heere, en zien op Uw macht om het werk door Uw eigen middelen te volvoeren."

Gedenk wat de profeet getuigt: *Wie is er onder ulieden, die den HEERE vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort? Als hij in duisternissen wandelt en geen licht heeft, dat hij betrouwe op den Naam des HEEREN en steune op Zijn God (Jesaja 50 : 10).*

Wanneer alle andere dingen in de wereld u in de steek laten, laat de ziel dan uit zichzelf uitgaan en opwaarts naar de Heere zien. Want dan is het de geschiktste tijd om God te ontmoeten. Ik zou begeren dat een christen deze tijd boven elke andere zou uitkiezen. Het is de geschiktste tijd om zijn Zaligmaker te ontmoeten en satan teleur te stellen. Want, zoals ik al opmerkte, het is de laatste toevlucht die de duivel bezit. En als hem deze ontglipt, is het met zijn kracht voor altijd afgelopen. Want anders zal de zondaar, die enerzijds ziet op de schoonheid van de genade, niet tot Christus kunnen

komen, terwijl hij anderzijds, ziende op de boosheid van zijn hart, niet tot Christus *durft* te komen.

5^e tegenwerping: De volgende klacht wordt veroorzaakt door het ontbreken van bevindelijk gevoel, dat een christen meent te moeten bezitten en dat hij niet bij zichzelf waarneemt. Vandaar dat de benauwde ziel zegt: "Helaas, ik heb nooit geweten wat het was de verzekering van Gods liefde te hebben. Ik ontving nooit enig bewijs van Gods gunst. Kan ik dan aannemen dat ik geloof bezit? Zij die geloven, hebben hun harten met onuitsprekelijke en heerlijke vreugde vervuld. Het Woord getuigt hiervan. Maar ik ben vreemd aan dergelijke blijdschap. Hoe zou ik dan kunnen denken, dat er enig geloofswerk in mij is gewrocht?"

Ik antwoord:

- (1) Dit bewijst echter nog niet dat u geen geloof bezit, noch dat u niet tot God in Christus mag komen door te geloven. Let alleen op de volgende drie bijzonderheden. In de eerste plaats moet u niet denken deze blijdschap en verkwikking te ontvangen, voordat u tot de belofte gaat. U moet er nog steeds naar uitzien, juist wanneer u deze geproefd en er voedsel uit hebt ontvangen. Of zou u willen dat de Heere u terstond het hele bezit in eigendom zou geven en dat voor het huwelijk zou zijn gesloten? Deze blijdschap is een vrucht die voortkomt uit het geloof na vele worstelingen. Zij vloeit niet terstond uit het geloof voort. Dit geschiedt niet zodra een christen begint te geloven, maar eerst na verloop van tijd. En dan is het hart verheugd, maar het is nooit vervuld met blijdschap voordat men heeft geloofd. Laat hem naderhand en soms vele dagen later, wanneer een mens reeds de zoete dauw van de beloften, die op hem vallen, heeft geproefd, naar deze vreugde blijven uitzien.
- (2) In de tweede plaats dient u te weten dat deze blijdschap en dit bevindelijk gevoel los kan staan van het geloof. Want een mens kan wel een goed geloof hebben en toch het genot en de zoetheid, waarnaar hij verlangt, missen. Iemand kan gebrek hebben aan hetgeen hij begeert en nochtans noch het leven, noch de warmte ervan missen. Een boom kan het aan bladeren en vruchten ontbreken en niettemin sap en vocht genoeg bezitten. En het geloof van een mens kan tamelijk sterk zijn wanneer zijn gevoel niettemin afwezig is. David was gerechtvaardigd en geheiligd en nochtans ontbrak hem de vreugde. En Job vestigde zijn betrouwen op God toen hij maar weinig gevoel bezat. Dit was het geval toen hij zei, *dat God hem Zich tot een doelwit had opgericht*. Nochtans, zo zei hij: *Zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?* (Job 16 : 12b, 13 : 15a). Bouw daarom de grond van uw vertroosting niet op gevoel en bevinding, maar wend u met dit doel tot de belofte als tot de enige steen rots.

Vraag 1: *Maar vanwaar komt deze begeerte naar Christus?*

Ik antwoord: Er zijn niet meer dan twee genegenheden in de ziel naar het goed wat iemand mist. De beide genegenheden, die God in Zijn oneindige wijsheid heeft geformeerd, zijn *hoop en verlangen*. Het verstand zegt, dat zo'n zaak voordelig en aangenaam is als ik het zou bezitten. Dan wordt de hoop uitgezonden om op die goedheid te wachten. En wanneer deze niet komt, dan wordt het verlangen uitgezonden om die goedheid te ontmoeten. De hoop staat er op te wachten, maar het verlangen wandelt op en neer, terwijl het zoekt en uitziet naar een Heere Jezus. Zij gaat van kust tot kust, van het oosten naar het westen en zegt: "*Och, dat ik kon, och, dat ik mocht, en: wanneer zal ik? En hoe kan ik tot het kennen van de Heere Christus komen?*"

Het is hier als met de bruid in het Hooglied. Als haar Geliefde is heengegaan, doolt ze heen en weer, terwijl ze naar Hem zoekt. Zij vraagt aan de wachters of zij Hem, Die haar ziel liefhad, niet gezien hebben. Zo doolt zij her en der, van de ene plaats naar de andere. Ze houdt nooit op met zoeken en speuren om een blijke van Christus op te vangen. Zij gaat aan het bidden om te zien, of dat misschien een Christus zou kunnen afsmecken. Zij gaat tot het Woord om te zien of dat een Christus zou willen openbaren. Zij gaat naar het gezelschap om te zien of zij daarvan Christus kan horen. Dan komt ze tot de gemeente en tot het sacrament om te zien of ze daar enig nieuws van een Heere Christus en van genade kan horen.

Op deze wijze doolt de ziel al zoekende rond, totdat eindelijk de Heere Christus, naar Wie zij heeft gehongerd en verlangd, in de ziel komt. Tenslotte behaagt het de Heere Christus Zichzelf te vertonen: *Zie, uw Koning komt!* Zodat de ziel uitroept: *Zie het Lam Gods, Dat uw zonden wegneemt!* O, arme, gebrokene van hart, hier is uw Zaligmaker! Hij is van de hemelen neergekomen om tot uw ziel van vrede te spreken in de vergeving van uw zonden. U die hongerde naar een Christus, hier is Hij om u te verzadigen. U die dorste naar Christus, hier is Hij om u te verkwikken. Hij zegt tot u, die Hem lange tijd hebt gezocht: "Hier ben Ik en al Mijn verdiensten zijn de uwe!" Welnu, wanneer het de Heere Jezus behaagt Zichzelf aan de ziel te vertonen, dan heeft haar verlangen de Heere ontmoet.

Het is in dit geval met de zondaar als met een verrader, die vervolgd wordt en die in een sterke vesting wordt belegerd. Hij ziet nergens enig gunstbewijs of hoop om te ontkomen. Vandaar dat het zijn voornemen is zich te onderwerpen. Hij wil nu zijn hoofd op het blok neerleggen, opdat hij de straf voor zijn misdaad zou ontvangen. Terwijl hij nu tot de plaats van de terechtstelling nadert, vangt hij een gerucht op van de bode, dat er wellicht nog hoop is op vergeving. Hierdoor ontvangt deze arme misdadiger in de gevangenis een sprankje hoop. ja, dan hoort hij nog, door middel van een andere bode, van de koning zelf. Als hij maar naar diens hof zou komen en naar Zijne Majesteit vragen en hem lastigvallen en smeken om enig gunstbewijs, dan is het mogelijk dat hij gratie zou verkrijgen. Hij maakt er nu haast mee. De begeerte drijft hem naar het koninklijk hof om de koning om een gunstbewijs te smeken. Vandaar dat hij daar, bij eenieder die maar wil luisteren, informeert: "Hebt u de koning ook over mij horen spreken? Hoe denkt de koning eigenlijk over mij? Ik bid u, hoe staat mijn zaak ervoor?"

Dan vertellen sommigen hem: "Het is waar, dat de koning heeft gehoord dat u vernederd bent en dat u berouw hebt over hetgeen u hebt gedaan." Tenslotte kijkt de koning uit het venster, merkt de misdadiger op en vraagt: "Is dit de verrader?" Iemand zegt: "Met uw goedvinden, majesteit, dit is die man die verootmoedigd is, die om genade smeekt en die niets zozeer begeert dan een gunstbewijs." Hierop zegt de koning, die met ontferming is bewogen, tot hem: "Het is zeker dat zijn vrijspraak getekend staat te worden en hem zal worden overhandigd." Op het horen van deze woorden ontroert zijn ingewand vol dankbaarheid jegens zijne Majesteit. Hij zegt: "God zegene uwe Majesteit, nooit stond er zulk een gunstig gezinde vorst tegenover zo'n ellendige verrader." Zijn hart springt op van vreugde, omdat zijn vrijbrief hem zal worden gegeven. Deze is echter nog niet verzegeld, maar zodra dit het geval is, roept de koning hem binnen en overhandigt hem dit getuigschrift. Zo gaat het ook met een arme zondaar, hij neemt zich waar als die misdadiger.

U, die hoogverraad hebt gepleegd, u denkt er niet aan. Maar wees gewaarschuwd! God zal u eens ter verantwoording roepen. Misschien laat Hij u voorlopig nog ongemoeid, maar Hij zal u onverwacht overrompelen. Uw consciëntie zal u bij de keel grijpen en u ter helle doen neerdalen. Dan zal Hij u plotseling en onder ernstige

verontwaardiging dagvaarden en uw consciëntie zal u in het aangezicht vliegen. Hij stelt deze als een aanklager tegen u te werk. Zij getuigt: 'Dat zijn uw zonden, gij zijt helwaardig. God heeft mij gezonden om het vonnis over uw ziel te voltrekken.'

Dan komt de arme mens tot de ontdekking dat hij op geen enkele wijze de Heere kan ontvluchten. Het is nu ook onmogelijk nog enig gunstbewijs van Hem te vorderen. Vandaar dat hij het besluit neemt zich neer te leggen aan Gods voeten en te hopen. Welnu, de hoop is een vermogen van de ziel om uit te zien naar genade. Deze kan worden vergeleken met een man die, daar hij de komst van zijn vriend verwacht, een heuveltop beklimt om te zien, of hij reeds iets van diens nadering kan bespeuren. Op deze wijze hoopt en wacht de ziel en hunkert naar genade, terwijl zij zegt: "Wanneer zal het geschieden, Heere. Wanneer zal de vrijbrief komen? De ziel rijst overeind en staat als het ware op haar tenen en roept: "Och, Heere, wanneer zal hij komen?"

Vraag 2. Hier laat de vraag zich gelden: ***Hoe maakt God het hart waakzaam om te hopen?***

Het is de moeite waard te overwegen hoe deze zaak wordt uitgevoerd.

1. De Heere ondersteunt op liefelijke wijze het hart en overtuigt het dat zijn zonden niet onvergeeflijk zijn. Het goede, dat hem ontbreekt, kan hem nog worden geschonken. Deze wetenschap is tot grote steun voor zijn ziel. Hoop betekent altijd verwachting van toekomstig goed. Welnu, wanneer een arme zondaar zijn zonden leert zien, het groot getal ervan, haar natuur en de walglijkheid ervan, dan kan hij geen rust vinden. Hij ziet dat zijn ziel vervloekt is. Hij vindt geen rust in het schepsel, noch bij zichzelf. Al zou hij de hele dag bidden, hij kan de vergeving van geen enkele zonde verkrijgen. De ziel is zonder enige hoop op vergeving. Zij stelt ook geen vertrouwen in hetgeen zij bezit of heeft verricht. AL zouden alle hulpmiddelen en elke vorm van bijstand, ja, al zouden alle mensen en engelen zich verenigen, toch kunnen zij geen enkele van zijn zonden verzoenen.

Maar nu verheft de Heere Zijn stem en zegt van de hemel: "Uw zonden zijn niet onvergeeflijk!" O, die oneindigheid van Gods macht, al is de schuld der zonde machtig genoeg om zijn ziel te verdoemen. Wanneer echter de onbegrensde macht des Heeren, die machtig is al zijn zonden te overwinnen, wordt opgemerkt, dan heft het hart zich op met enige verwachting dat de Heere hem genade zal bewijzen. Het is echter een onmogelijke zaak hierop te hopen als de ziel zozeer in banden verkeert. Zij zegt dan ook: "Kan dit hart nog verbroken worden? Kunnen deze zonden nog vergeven worden? Kan deze ziel nog verlost worden?"

Nu openbaart zich echter de kracht Gods: God kan de zonden vergeven! Tracht nooit de macht van God af te meten aan uw oppervlakkige waanwijsheid. Bij God zijn alle dingen mogelijk, maar niet bij de mensen. Het is zoals het van Abraham wordt gezegd, die tegen hoop op hoop geloofd heeft. Hij zag op tot de Heere, Die machtig was te doen hetgeen Hij had beloofd. Hij heeft zijn eigen lichaam niet aangemerkt, dat reeds gestorven was, maar wist dat hij een levende God had om op te hopen. De gerechtigheid kan niet zo streng zijn om wraak op u te nemen, als de genade barmhartig is om u het goede te geven. AL waren uw zonden nog zo vele en Gods rechtvaardigheid nog zo groot, toch gaat de genade al uw zonden en al uw weerspanning te boven. Deze wetenschap moge uw ziel ondersteunen.

Hier hebt u dus de eerste grond om uw hoop te verlevendigen en u te doen geloven, dat uw zonden niet onvergeeflijk zijn. In God is meer macht om u genade te bewijzen dan in de macht der zonde om u te verderven. De Heere Jezus Christus kwam om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. Dit was ook het doel van Zijn komst. Welnu, zegt de gebroken en verootmoedigde zondaar: "Ik ben verloren. Kwam

Christus om zondaren zalig te maken? Dan zal Hij Zijn doel moeten missen, of ik mijn troost God zegt echter: Kom tot Mij, allen die vermoeid en belast zijn. "Ik ben vermoeid," zegt de ziel. "Als de Heere niet het goede met mij voorhad, waarom nodigde Hij mij dan uit en gebod mij te komen? Voorzeker, Hij is voornemens mij genade te bewijzen."

Wacht u dus voor wanhoop. Onderzoek uw staat zoveel u moogt en kunt. Het is echter zeer schandelijk in de ogen des Heeren al uw hoop weg te werpen. U moet wel al uw vleselijk vertrouwen zo ver mogelijk wegwerpen, maar u moet evenwel toch hopen. *Israël hope op den HEERE; want bij den HEERE is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing* (Ps. 130 :7).

De Heere neemt ons deze handelwijze zeer kwalijk. U daalt af in de diepe kerker van uw verdorvenheden en daar aangekomen, zegt u: "Deze zonden kunnen nimmer vergeven worden. ik ben tot dusver nog steeds hovaardig en blijf nog steeds weerspanning. God ziet mijn benauwdheid niet, Hij verleent mij geen bijstand, Zijn genade kan mij niet verlossen." Merk nu echter op wat de profeet getuigt tegen zo'n verslagen ziel: *Waarom zegt gij dan, o Jakob, ... mijn weg is voor den HEERE verborgen?* Jesaja 40:27a) Zou iets voorde Heere te wonderlijk zijn? U doet de Heere groot onrecht aan. U denkt dat het een zaak van nederigheid is om uzelf zo slecht te achten. U denkt: "Kan God de zonden van zo'n ellendeling vergeven?" Let eens op de uitspraak van de psalmist: *Zij spraken de Heere tegen en zeiden: Zou God een tafel kunnen toerichter in de woestijn?* (Ps. 78 : 19b)

Zij spraken echter niet zichzelf, maar de Heere tegen. Op deze wijze kunnen wij God tegenspreken en Hem beschuldigen. "Het is waar," zegt de ziel, "Manasse heeft vergeving ontvangen, Paulus was tot God bekeerd en al Gods heiligen hebben genade ontvangen. Maar kunnen mijn zonden wel vergeven worden? Kan mijn ziel worden levend gemaakt? Neen, neen, mijn zonden zijn te groot dan dat ze vergeven kunnen worden," zegt de wanhopende ziel. Overdenk eens hoe beledigend het voor God is, de macht van de zonde om u te verdoemen groter te maken dan de macht van God om u te behouden. Hoe ontierend het is voor God, de macht van de satan sterker te maken om u te verderven, dan de macht van God om u op te beuren en bijstand te verlenen.

En wat zult u nu nog meer zeggen? En wat kunt u nu nog meer tegen de Heere doen? Betekent dit niet dat u God ondergeschikt maakt aan de satan en de zonde? Dat is hetzelfde als te zeggen, dat de almacht van God zwakker is dan de zwakheid van de zonde. Dat is hetzelfde als de algenoegzaamheid van God krachtelozer te maken dan de boosheid van satan. Het is waar, arme, boetvaardige zondaren zullen op deze wijze meermalen bittere klachten voortbrengen, terwijl zij denken zichzelf tegen te spreken. Neen, zij spreken de Heere tegen. Zij spraken ook de Heere tegen toen zij zeiden: Zou God een tafel kunnen toerichten in de woestijn?

U spreekt dus op dezelfde wanhopige wijze: "Hoe zou dat kunnen, Heere, dit trotse hart zal nimmer verootmoedigd worden. Als enig ding dat had kunnen bewerken, dan zou het reeds lang geschied zijn. Hoeveel preken, hoeveel gunstbewijzen, hoeveel kastijdingen, hoeveel gebeden? En toch wil dit hoogmoedige hart, dit halsstarrige hart maar niet verbeterd worden." U denkt dat u nu uzelf tegenspreekt. Neen, neen, uw weerspreekt de Heere. Maar weet dan, dat het een van de grootste zonden is die u kunt bedrijven, te zeggen dat uw zonden niet vergeven kunnen worden.

2. En daar deze zonde krenkend is voor God, zo is deze ook gevaarlijk voor uw eigen ziel. Deze is het die de brug ophaalt en alle toegangen afsnijdt. Daarom kan er ook geen geestelijke troost noch verkwikking in de ziel van een arme zondaar komen. *Alle dal zal gevuld worden en alle berg en heuvel zal vernederd worden, ... en alle vlees*

zal de zaligheid Gods zien (Luk. 3:5, 6). Wat betekenen deze dalen? Wel, niets anders dan die diepe afgronden en grachten van vertwijfeling. En tenzij deze gevuld worden, kan niemand de Heere Jezus Christus zien. Waarlijk, deze vertwijfeling der ziel snijdt de zenuwen van menselijke troost en de kracht en scherpste van alle genademiddelen doormidden. Zij schrikt alle menselijke pogingen af, ja, zij roeit deze uit met wortel en tak. Want naar een zaak waaraan de mens wanhoopt, zal hij later immers nooit streven.

Deze toestand heeft veel overeenkomst met die van een mens die in doodsstrijd verkeert. Voor zo iemand zijn alle dingen vruchteloos. Zijn bed zal hem geen verlichting geven, zijn spijs zal hem niet verkwikken, verwarming zal hem niet doen herleven. Tenslotte zegt men: "Het is afgelopen, hij is nagenoeg dood." De vrienden verlaten hem, de dokters vertrekken. Zij kunnen nog voor hem gaan bidden en later over hem rouw bedrijven, maar zij kunnen hem niet weer herstellen. Op deze wijze heeft de vertwijfeling der ziel ten gevolge, dat de mens alle hoop laat varen. Hij ligt terneer in een verloren staat, van waaruit hij geen enkel goed verwacht.

"Helaas," zegt de arme ziel, "wat baat het voor een mens om te bidden? Welk nut heeft het voor een mens om te lezen? Welk voordeel ontvangt hij uit de genademiddelen? De steen is in werkelijkheid op mij gewenteld en mijn verdoemenis is voor eeuwig verzegeld. Daarom zal ik nooit meer, op welke wijze ook, naar Christus en naar genade en zaligheid zoeken."

Laat deze zondaar echter horen naar het Woord. Laat hem er acht op geven hoe hij de weldaad hiervan verwerpt. Het Woord is wonderbaarlijk, gepast en heilzaam. Het is dat goede Woord Gods voor hen die er lust toe hebben. Waarom zou u er dan geen voordeel van verwachten? "Nee," zegt de ziel, "de genadetijd is voorbij, de dag is verstreken." Of alle dienaren en alle goede mensen al voor hem zouden bidden, hij verzoekt hen hun moeite te besparen. De hel is immers zijn deel en zijn verdoemenis is in de hemel verzegeld.

Zie en overdenk nu eens welk een ontzaglijk gevaar de wanhoop een arm hart aanbrengt. Deze voert hem buiten het bereik van de genade. Een liefelijke zinsnede in Davids psalm luidt echter: *Zal dan de Heere in eeuwigheden verstoten en voortaan niet meer goedgunstig zijn? Daarom zeide ik: Dit krenkt mij* (Ps. 77 : 8, 11). In de grondtekst staat hier eigenlijk: "Dit is mijn zwakheid," alsof iemand zou zeggen: "Dit zou mijn dood betekenen! Wat zou alles immers baten wanneer mijn genadetijd voorbij is? Dan is immers al mijn troost vergaan en mijn hoop afgesneden!" Wacht u echter voor zo'n gedachte, want deze neemt de prikkel weg van al onze betrachtingen. Zij neemt eveneens de prikkel weg van Gods ordinantiën, die ons tot zegen zouden kunnen zijn.

3. Deze waarschuwing veroordeelt inzonderheid de grote zonde van vermetelheid. Dit is een zonde die veel voorkomt en die zo mogelijk nog gevaarlijker is. Het geldt hier namelijk de verwaandheid van vleselijke hypocrieten, die zichzelf in hun gedragingen met wonderlijke vrijpostigheid op de been houden. Ik verzoek u op de volgende waarheid te letten. Evenals men in de reigezangen gezongen heeft: *Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden*, zo heeft ook wanhoop en vertwijfeling zijn duizenden verslagen. De vermetelheid heeft echter zijn tienduizenden verslagen. Men denkt te kunnen vloeken, liegen en bedrog te kunnen plegen en alle geboden te mogen overtreden, maar men hoopt evenwel zalig te worden. Men hoopt dat genade hen zal behouden en toch wederstaat men de genade. Men hoopt dat Jezus Christus hen zal verlossen en toch verzet men zich tegen Christus.

Dit bedoelen wij met het verslaan van de tienduizenden onder ons. En er zijn slechts weinigen, die niet op deze rots schipbreuk hebben geleden. Ik zeg dit om tegen de boosheid van zulke geveinsden te waarschuwen. Zij bewieroken zichzelf en vergelijken hun hoop met die der heiligen.

"Het is waar," zeggen zij, "ik kan niet in de vrijheid wandelen, ik kan niet elke preek herhalen, ik heb niet die gaven die zij bezitten, nochtans hoop ik evengoed zalig te worden als zij." Deze inbeelding heeft vele duizenden verslagen, die nu liggen te wenen in de hel. Zij hebben het aan hun eigen verwaandheid te danken.

Welnu, dit is niet de hoop van de heiligen. De hoop van de heiligen is een gegronde hoop. Maar de hoop van de hypocrieten steunt op enkel ijdele inbeeldingen, op dwaze aanspraken en vleselijke redeneringen. Ik zeg u echter, dat zij bedrogen zullen uitkomen. Voordat zij het weten, zullen zij in de bodemloze afgrond verzinken. Vandaar dat de opdracht en raad van Petrus luidt, *dat ieder mens bereid moet zijn rekenschap af te leggen van het geloof dat in hem is*. Onderzoek de redenen die u ondersteunen en de bewijsgronden die u overtuigen. Let er wel op of hier geen sprake is van ongegronde en dwaze verwachtingen. U spreekt de hoop uit zalig te worden, u hoopt naar de hemel te gaan en Gods aangezicht met zielsvermaak te aanschouwen. Bedenk echter wel hetgeen ik zeg. Goede hoop heeft goede bewijzen, gegronde hoop heeft gegronde redenen.

4. Gods heiligen zijn menigmaal van troost ontbloot. Dat komt niet doordat God het hen onthoudt, maar omdat zij deze afwijzen. Dat komt doordat zij deze troost, hoewel Hij deze aanbiedt, niet willen hebben. Zij handelen evenals Asaf, toen hij zei: *Mijn ziel weigerde getroost te worden* (Ps. 77 : 3b). Hij was net als een ontevreden kind, dat zijn melk niet wil drinken, omdat die niet in een gouden beker wordt aangeboden. Wij zijn vaak precies zo gesteld. Omdat de Heere niet voor ons doet hetgeen we graag willen, willen we niets hebben. Dit zijn de voornaamste belemmeringen op onze weg en ik zou er nog vele aan toe kunnen voegen. Want vleselijke redeneringen zijn in dit verband zeer vruchtbaar. Bovendien zijn wij geneigd door onze eigen dwaasheid en door de list van de duivel de goede dingen te misbruiken. Wij kunnen deze zelfs tot hinderpalen gebruiken op de weg naar de eeuwige gelukzaligheid.

2. Vier hulpmiddelen tot genezing van de ziel, om tot Christus te komen

Ik ga nu over om te spreken over de geneeswijze van genoemde beletselen. Indien we de benodigde wijsheid en zorgvuldigheid zouden bezitten, dan zouden we al die hinderpalen op de weg tot Christus wel kunnen verbreken. De vier voornaamste middelen waardoor wij tegen alle inwendige bezwaren gesterkt zouden kunnen worden en uiteindelijk de overhand verkrijgen, zijn de volgende.

I. Het eerste geneesmiddel is dit: Wij moeten ons niet zo langdurig of veelvuldig of op onverantwoorde wijze blindstaren op onze inwendige verdorvenheden, zodat wij daardoor ontmoedigd zouden worden om tot de rijkdom van Gods genade te komen. Hetgeen wij nu zeggen is een vaste en eeuwigdurende waarheid. Want hoe diep de aanblik van de zonde ook moge zijn, wanneer deze een mens onbekwaam maakt de genade, als die hem wordt aangeboden, aan te nemen, dan is die aanblik van de zonde altijd zondig te noemen. Zij moet een zondige aanblik genoemd worden, al zou deze nog zo'n schone schijn van droefheid en van diepe verootmoediging bezitten. Want als wij denken en zeggen, zoals menigmaal het geval is, och, had ik maar een ziel die door en door vernederd, verbroken en verootmoedigd is enzovoort, dan zou het volgens ons wel in orde zijn. Door ons te lang en te veel op onze zonden te doen staren, houdt de duivel ons hierin vast, terwijl we denken op deze wijze hiervan verlost te kunnen worden. Maar zo'n handelwijze is zondig. Spreek mij nu niet van smart en boetvaardigheid en verootmoediging. AL die droefheid en verootmoediging en boetvaardigheid hebben niets te betekenen, wanneer deze een mens weerhouden van genade te ontvangen wanneer hij deze nodig heeft en wanneer deze hem wordt aangeboden. Merk dit maar op bij Abraham. Hij had de belofte ontvangen, dal hij een zoon zou ontvangen in zijn ouderdom. Er staat van hem beschreven in Rom. 4 : 19: *En niet verzwakt zijnde in het geloof, heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt, dat alrede verstorven was, (...) noch ook dat de moeder in Sara verstorven was, maar hij geloofde in Hem Die het had beloofd.* In die wetenschap rustte hij en daar bleef hij bij. Abraham kon waarnemen dat zijn lichaam verstorven was, nochtans was hier sprake van een levende belofte. En al was de moeder in Sara onvruchtbaar geworden, nochtans was de belofte wel vruchtbaar. Abraham kende zijn eigen onvruchtbaarheid en doodheid, maar hij stond daar niet steeds bij stil. Zo mogen wij ook, evenals Abraham destijds, onze zonden en onze veelvuldige zwakheden opmerken. Wij moeten ons daar echter niet zo zeer in vastbijten of deze zozeer benadrukken, dat wij daardoor verhinderd worden om tot God te gaan. Het gaat hier immers om de genade, die wij zozeer nodig hebben en die Hij ons vrijwillig aanbiedt.

Aangezien de ziel van deze mens dagelijks met zijn eigen ellende ploetert, moeten wij op de volgende twee zaken letten.

- (1) In de eerste plaats verhinderen wij op deze wijze de stroom van Gods beloften. Wij sluiten de deuren van de sluis hiertegen, zodat de belofte niet bij ons kan binnenkomen.
- (2) In de tweede plaats zetten wij de vloedkering van verdorvenheden open. Wij laten de stroom hiervan krachtig op ons neerstorten, zodat deze ons tenslotte zal overweldigen. Welnu, de ongelegenheid die hierdoor ontstaat, is groot genoeg om de beste christen in de wereld ten onder te brengen. Want welk voordeel kan de mens uit zijn verdorvenheid behalen? Hij kan er niet meer voordeel van ontvangen dan hij reeds heeft gehad. En het is tevergeefs om naar troost te zoeken waar deze

niet te verkrijgen is. Al deze dingen, ja, ook de minste ervan, kunnen ons moedeloos maken, maar zij zullen ons nooit aanmoedigen of ons een kloekmoedig hart verlenen.

Let eens op de nederigheid en wijsheid van de Kanaänese vrouw in Matthéüs 15. Zij volgt Christus, maar Hij geeft haar geen gehoor en tracht haar zelfs van haar stuk te brengen door haar een hond te noemen. Hij zegt namelijk: "jullie heidenen zijn honden, maar het Evangelie van genade en zaligheid is het brood der kinderen." Welnu, als deze vrouw enkel de woorden van Christus in aanmerking had genomen en alleen op zichzelf en op haar eigen zondigheid had gezien, dan was ze nooit gekomen om genade of vertroosting van Hem te ontvangen. Ze zegt echter: *ja, Heere, ik ben maar een hond, maar de honden eten van de kruimels die van de tafel van hun meester vallen.* Deze uitspraak toonde haar beslistheid.

Hierin kunnen twee zaken worden opgemerkt, die de gesteldheid van een gelovig hart vertonen en uitbeelden.

- Het hart van de Kanaänese vrouw is in waarheid wijs, doordat zij door het geloof op eigen slechtheid gaat letten. Dit toont haar nederigheid en ondervinding. Het is alsof ze had gezegd: "U zegt dat ik een heiden en een hond ben en dat geef ik toe." Ziedaar haar nederigheid.
- Maar ze zegt eveneens: "Hoewel ik een hond ben, nochtans zal ik niet weggaan, maar onder de tafel blijven liggen wachten op genade." Ziedaar haar wijsheid.

En zoals zij handelt, zo moeten wij ook doen. En als onze verdorvenheden, zoals ik reeds opmerkte, op ons neerstorten en wij onszelf geheel verloren en verdoemd schatten vanwege onze zonden, moeten we nochtans zeggen: "Waarlijk, Heere, ik ben zo slecht als Uw woord mij maar kan uitbeelden. Laat mij echter niet vertwijfelen aan Uw genade, maar liggen aan de voeten van mijn genadige Zaligmaker, totdat Hij op mij zal neerzien als eens op Petrus." (Luk. 22 : 61)

Het is gepast en noodzakelijk om onze zonden te zien, maar we moeten daar niet te lang bij stilstaan. Zien moeten wij ze, maar ons er niet zozeer op blindstaren dat ze ons weerhouden tot Christus te komen. Ik heb het reeds gezegd en zeg het nogmaals, dat zo'n gezicht van de zonden, dat de mens niet tot Christus om genade uitdrijft, te allen tijde zondig is.

Tracht daarom op de volgende wijze uw zonden te zien:

- In de eerste plaats dient u uw zonden te zien in het licht van de koninklijke wet als in een rechte spiegel. Dat wil zeggen: een spiegel, die de zonden zal laten zien zoals ze zijn. En wend de blik niet af, totdat u ze op deze wijze gezien hebt.
- In de tweede plaats moet u de zonden zo zien, dat u door zo'n heilige blik erop een algehele onvolmaaktheid in uzelf ziet om hiervoor voldoening te geven.
- In de derde plaats moet u ze zo zien, dat u bij dat gezicht de absolute noodzakelijkheid van Christus gaat opmerken om u te hulp te komen. Ga dan vervolgens zo spoedig mogelijk tot Hem, Die u alleen kan helpen en sta niet langer stil bij uw zonden. Ga daarom tot de troon der genade, waar een overvloedige mate verlossing is te verkrijgen. Hier is vergeving in overvloed te vinden om de schuld weg te nemen, die de zonden over uw ziel hebben gebracht. Hier is kracht genoeg om u meer dan overwinnaar over uw verdorvenheid te doen zijn.

Kortom, elke ziel zou moeten zeggen: "Het is waar, Heere, mijn zonden zijn veel en groot, want ik heb U, de Fontein van zegeningen, verlaten. Maar zal ik op deze wijze

voortgaan en nog verder van U afwijken en volharden in het kwaad? Dat moge God verhoeden!" Ik zeg dit alles tot verslagen christenen.

Maar goddelozen, gij hebt uw loon reeds weg. U zult er hiernamaals in de hel nog meer van ontvangen. Sta daarom hier even bij stil en zie op welke wijze de kinderen hun brood ontvangen.

De Heere ziet, zegt de profeet, op de arme en verslagene van geest en die voor Zijn Woord beeft, Jesaja 66 : 2b). Een arm schepsel kan niet anders dan acht geven op elk woord van God en beven bij elke waarheid. Hij overlegt in dit verband als volgt: "Hierin is inderdaad de zaligheid, maar die is niet voor mij bestemd. Hier is barmhartigheid, maar aan zo'n grote genade heb ik geen deel." En op deze wijze beeft hij bij elke overdenking van elk woord van God. Hij komt zelfs tot het besluit, dat hij hiervan nooit enig deel zal genieten. Merk echter op hetgeen onze tekst zegt. De Heere geeft acht op zo'n bevende ziel. Dat wil zeggen: Hij schenkt zoete overdenkingen van Zijn goedheid en liefde jegens hem en zegt: "Gij arme, bevende zondaar, dit is tot u gesproken. Ik heb een oog op u in de Heere Jezus Christus." Vandaar dat Hij verder nog spreekt: *Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden* (Jesaja 40 : 1, 2). Zeg het tegen Jeruzalem dat zij door God is aangenomen. Zeg haar ook wat Mijn voornemen is.

Hier gaat Hij nog verder en zegt tot Zijn dienstknecht: "Spreek tot het hart van zo'n nederige boeteling en vertel hem over Mij. Ja, vertel hem vanuit de hemel in de Naam van de Heere Jezus Christus door de Heilige Geest, dat zijn persoon is aangenomen, dat al zijn zonden zijn weggedaan en grote genade in hem is verheerlijkt."

In dit verband is Efraïm het voorbeeld van een in waarheid verootmoedigde ziel. Wij kunnen in zijn gedrag de handelingen van een oprecht boetvaardige ziel jegens God opmerken. De betreffende tekst luidt immers: *Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklaagt* (hier hebt u het verbroken en dorstige hart), *zeggende: Gij hebt mij getuchtigd en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf. Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn, want Gij zijt de HEERE mijn God. Zekerlijk, nadat Ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik mijzelf ben bekendgemaakt, heb ik op de heup geklopt; ik ben beschaamd, ja ook schaamrood geworden, omdat ik de smaadheid mijner jeugd gedragen heb,* (Jer. 31 : 18, 19).

Het is hier dus met de zondaar zo gesteld alsof hij zeggen wil: "Ik ben die ellendeling, die alle genademiddelen in overvloedige mate heb aanschouwd en nog van geen enkele heb geprofiteerd. De Heere heeft mij getuchtigd, maar ik wilde niet getemd worden, Hij onderwees mij, maar ik wilde niet onderwezen worden. Heere, bekeer mij, Gij zijt mijn God! In mijzelf bezit ik niets. ja, ik zie nu juist de boosheden, die ik tevoren niet heb opgemerkt. Ik ontdek de slechtheid van mijn gedrag, zoals ik die voorheen niet heb waargenomen. Nu voel ik mij beschaamd over het misbruik, dat ik heb gemaakt van de genade, die mij zo duidelijk is geopenbaard. Ik ben werkelijk ontsteld bij het gevoel van die gruwelen van mijn ziel, waarin ik vroeger behagen heb gehad."

Deze ervaring kan worden beschouwd als het treuren van een arme, verbroken zondaar. Let echter in dit verband op hetgeen God antwoordt: *Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE.* Het is alsof Hij wil zeggen: "Ik heb al die heimelijke zuchten waargenomen, ik aanschouwde al die tranen, Ik hoorde al die gebeden en nam acht op al die klachten. Mijn ingewanden zijn ontstoken jegens die

arme, terneergeslagen zondaar en verootmoedigde ziel, die Mij om genade smeekt." Tot zover het eerste hulpmiddel.

II.

Het tweede middel tot genezing bestaat hierin: Wacht u ervoor uw staat te beoordelen door middel van vleeselijke en ongegronde redeneringen. Dit is gewoonlijk de verkeerde handelwijze van arme, terneergeslagen zielen. Zij spreken een door vrees ingegeven vonnis over zichzelf uit en zeggen: "Ik heb het nooit zo ondervonden, ik heb nooit zoiets gevoeld, ik ben bang dat het niet goed zit."

Hierin beluisteren wij echter vleeselijke redeneringen, die voortkomen uit de smederij van de satan. Wij gaan dan met diens hulp, uit onszelf en tegen onszelf, onszelf beoordelen. Ik zeg u echter, wacht u voor deze list van de satan. Maak van deze zaak evenzeer een consciëntiezaak als van elke andere schuld, bijvoorbeeld vloeken, overspel of doodslag. Want dit is net zo goed zonde als de hier genoemde. AL is deze zonde wellicht niet zo groot, zij is toch groter dan u denkt. Bedenk dit, neergebogen christen, want tot u spreek ik. Dus als u op deze gronden tot de gevolgtrekking komt, dat uw geval en uw staat uitzichtloos zijn, bedenk dan wel tegen hoeveel geboden u zondigt.

- In de eerste plaats onteert u God en het werk van Zijn genade, door te ontkennen hetgeen God voor u heeft gedaan. U spreekt ook op oneerbiedige wijze tegen Hem.
- Bovendien bent u een moordenaar, want u kwetst uw eigen ziel. U berooft zich vervolgens van veel troost en dus bent u een dief.
- U spreekt ook valse getuigenis tegen uzelf, ja, tegen Christus en de Geest van Christus en het werk der genade dat reeds in u is verheerlijkt.
- Ook spant u met de duivel samen tegen de Heere Jezus Christus. Zijn dat dan geen zonden?

U zult echter zeggen: "Ik spreek zoals ik denk."

Dat is het ergste niet, maar dat u vals getuigenis geeft, dat is schadelijk voor u. Het is hetzelfde als wanneer een mens iemand tot dronkaard verklaart en daar geen bewijs van heeft. Deze persoon geeft een vals getuigenis. Want al zou die man inderdaad een dronkaard kunnen zijn, het moet ook bewezen worden. U handelt zelf precies zo, wanneer u beweert dat u niets bezit, enkel en alleen omdat u bevreesd bent voor zelfbedrog. U houdt uzelf dus verdacht vanwege uw gevoel. Ik zeg dit met te meer nadruk vanwege de zondige gesteldheid, die het hart van menig neergebogen christen binnensluipt. Deze mensen handelen dan op eigenwillige wijze, met vleeselijke redeneringen en vanuit een afkeurenswaardige houding, die zich van hen heeft meester gemaakt. Zij hebben zichzelf wijs gemaakt dat zij, door zo te handelen, goed doen. Zij denken, dat zij alleen maar goed kunnen doen door zo te handelen.

Maar degenen die zo gesteld zijn (let op hetgeen ik zeg), handelen tegen het verstandelijk oordeel en het eenvoudige getuigenis van de Schrift, die het tegendeel te kennen geven. Zij geven ook niet zozeer gehoor aan hetgeen de predikant zegt als zij zichzelf wel inbeelden. Wanneer zij overwegen welk antwoord zij hem zullen geven, trekken zij hun eigen genadestaat in twijfel. Laat daarom de vreze Gods elke arme ziel vervullen die dit hoort. Wanneer hij erin heeft bewilligd aan dergelijke zielsverwoesters een plaats te geven door hen de waarheid te laten betwisten, laat hem dan zijn koers veranderen. Laat hem zichzelf bestraffen en bedroefd zijn over zijn verkeerd gedrag. Laat hem dan tevens verbaasd staan, dat de Heere hem al die tijd niet

van alle genadige vertroosting en heeft beroofd en alle indrukken van Zijn Geest niet van hem heeft weggenomen.

De profeet David bidt de Heere *zijn ogen af te wenden dat zij geen ijdelheid zouden zien* (Ps. 119: 37). Welnu, als God dat moet doen, dat wil zeggen onze ogen afwenden van geen ijdelheid te zien, hoeveel te meer moet Hij dan onze harten afwenden, dat zij geen gehoor geven aan leugenachtige inbeeldingen. Wij moeten acht geven op God en de stem van Zijn Geest. Maar gehoor geven aan vleeselijke overleggingen (waarvoor geen enkele grond bestaat), is een groot kwaad, waarmee wij onze ziel op ernstige en gevaarlijke wijze schade aandoen. Niemand wil met een bedrieger van doen hebben. Vleeselijke redenering is een bedrieger, daarom moeten wij deze geen geloof schenken, tenzij wij van plan zijn, bedrogen te willen worden. Als nu het gevaar van de zonde dit niet vermag, laat dan de smart, die deze ten gevolge heeft, ons ervan weerhouden.

De profeet zegt in Jesaja 50:11: *Zie, gij allen die een vuur aansteekt, die u met spranken omgordt; wandelt in de vlam van uw vuur en in de spranken, die gij ontstoken hebt. Dat geschiedt u van Mijn hand, in smart zult gijlieden liggen.* Dit zijn de woorden van de profeet, ja, van God Zelf. Nu zal ik u vertellen wat met spranken en met vuur wordt bedoeld. Tijdens de oude bedeling werd, zoals sommigen van u wel bekend zal zijn, op het altaar van het heiligdom het hemelse vuur voortdurend brandende gehouden. Hierdoor werden de wil en de wijsheid van God in Zijn Woord afgeschaduwde. Er was echter ook sprake van vreemd vuur, dat wil zeggen van de verschillende spranken van menselijke voorstellingen en inbeeldingen. Wat dat aangaat, draagt ieder arm schepsel zijn eigen tondel- of lucifersdoos bij zich. Hij is voortdurend zijn eigen brandstichter. Maar door zo'n vuur werd Gods toorn eertijds opgewekt. En dat geschiedt, volgens de genoemde tekst, dus nog steeds.

Hier zijn twee dingen te noemen.

- In de eerste plaats wijzen wij erop, dat het hart van de mens geneigd is vleeselijke redeneringen en voorwendzels tegen zichzelf te bedenken. Hierop blijft hij vastzitten als op de droesem in een ledig vat.
- Dit heeft in de tweede plaats een verschrikkelijk gevolg, want er staat eveneens geschreven: *Dat geschiedt u van Mijn hand, in smart zult gijlieden liggen.* Welnu dan, de Schrift spreekt hier zo duidelijk! En de gevolgen hiervan zijn zo zichtbaar! Wanneer u dan niettemin toch uw eigen overleggingen en wegen volgt, dan moet ik u zeggen, dat u tenslotte in smart zult neerliggen. U zult het aan uzelf te danken hebben. Weg dan met uw vuuraanstichters! Verneder uzelf voor de genadetroon en u zult eenmaal wijs zijn tot de zaligheid, die zo nabij is gekomen.

O alle gij dorstigen (zegt God in Jesaja 55 : 1), *komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt en koopt vrij van het water des levens en leeft voor eeuwig.* Menig arme prediker zou, terwijl hij het goede Woord Gods predikt, in dit opzicht graag zijn koopwaar achterlaten en tot zulke dorstige zielen zeggen: "U moet het hebben en u zult het hebben. Het is uw deel en het komt u op rechtsgronden toe." Zo voelen wij ons eveneens genoodzaakt Gods goedgunstigheden nadrukkelijk bij u aan te bevelen. Daarom bidden wij u te geloven. Wij smeken u, om des Heeren Jezus' wil, genade te ontvangen en uw harten te verootmoedigen.

Wij handelen op deze wijze met u op een vaderlijke wijze. Wilt u ons nu echter zo'n grote en goede gelegenheid ontnemen? Niet alzo, geliefden, vele dierbare beloften en vele uitnemende en kostelijke zaken van genade en zaligheid zijn geopenbaard, maar de mensen zijn te zorgeloos om deze voor zichzelf aan te nemen. Vandaar dat onze marktplaatsen onbezocht zijn. Wij passeren niet om iets tot ons voordeel aan te

schaffen. Een of andere vleselijke uitvlucht of iets dergelijks bederft het allemaal. Dit bewijst duidelijk welk een geringe waardering wij voor Christus hebben.

Maar de arme, hongerige zondaar, die zich zijn eigen zwakheid en krachteloosheid bewust is, verlangt naar de komst van de feestdag, opdat hij deelgenoot mag zijn van deze en dergelijke heerlijkheden. O, hoe aandachtig luistert hij en hoe ijverig geeft hij gehoor aan wat de leraar zegt. En als het Woord zijn consciëntie raakt, zijn hart verlicht en hem bestraft over zijn handelingen, dan roept hij uit "Ik verkeer in grote verlegenheid, goede God, vertroost mij! Ik ben vol van vertwijfeling, goede God, bevrijd mij! Ik ben onkundig in geestelijke zaken, Heere, leer mij! Ik heb een trots, weerspanning hart, goede God, verootmoedig mij!" Deze zondaar is er nog nooit beter aan toe geweest dan op dit ogenblik.

Neem dit daarom aan als een vaste regel: Een oprecht hart is nooit meer op zijn gemak dan wanneer het Woord het meest en op de scherpste wijze werkzaam is. Een goddeloos mens daarentegen is nooit beter gesteld dan wanneer het Woord het minst werkzaam is en nooit enige invloed op hem heeft. Als hij echter gewaar wordt dat de leraar te dicht bij de zweer van zijn ziel komt, dan geeft hij die dag niet thuis! Hij zal die dag zeker de stad uit en afwezig zijn. Hij beseft, dat het Woord hem wakker zou schudden en hem schrik aanjagen. Hij kan die slag niet verdragen en daarom blijft hij weg. Hij vermijdt het Woord te horen, wanneer dit op een of andere wijze tot reformatie van zijn ziel zou kunnen strekken.

III.

Hier komt nog een derde hulpmiddel ter sprake. Laat ons uitermate voorzichtig en waakzaam zijn, dat wij niet in de strik raken van en gaan redetwisten met de satan over stukken, die het menselijk begrip te boven gaan. Wacht u daarom te zeggen: "Ik ben toch niet uitverkoren en daarom zal God mij niet aanzien om aan mij enig goed te doen." Of om te zeggen: "Het is voor mij toch te vergeefs de genademiddelen te gebruiken, omdat mijn genadetijd voorbij is. Och, de dagen der genade die ik heb gehad, toen de Heere liefelijk klopte aan mijn hart en toen het Hem behaagde mij op die tijd mijn zonden te laten zien. Maar ik, hardnekkige ellendeling die ik was, ik sloot de deur voor Hem toe en nu is Hij heengegaan en voorbijgegaan. En nu is er voor mij geen hoop meer op een genadig bezoekje, of dat Christus zou terugkeren om mij enige genade te bewijzen."

Indien de duivel u zover kan krijgen, dan is al uw verwachting vergaan. Want op dit fundament zal geen mens ooit rust ontvangen voor zijn ziel, al komen er nog zoveel dagen. En hoe kan dat ook? Want indien die mens daar geen raad mee weet of niet die verwachting kent, hoe zal ik, prediker, in staat zijn deze te geven of hij, de hoorder, deze aan te nemen?

Het is hier als met een arme reiziger die tussen de rovers terechtkomt. Zij komen naar hem toe en beloven hem op een betere weg te leiden. Maar zij brengen hem echter in een woud waar geen voorbijgangers komen en daar doen zij met hem wat zij willen. Zo is het ook met een arme ziel, wanneer de duivel hem in deze ontoegankelijke twistzaken verstrikt. Het gaat hier als het ware om de uitgebreide wildernissen van Gods eeuwige raadsbesluiten, waar geen mensen ooit voorbijkomen. Daarom ziet de reiziger zich van alle hulp en bijstand ontbloot. De satan kan nu naar volkomen welbehagen zijn algehele boosaardigheid uitoefenen door de arme, verlaten ziel te verschrikken.

Let, om dergelijke strikken te vermijden, op de drie volgende aanwijzingen.

1. Laat de ziel in de eerste plaats steun zoeken bij de almachtige kracht van God. Van die God, Die tot Abraham zei: *Ik ben God, de Almachtige* (Gen. 17:1). Want als u van de algoezaamheid van God overtuigd bent, moet die verzekering u, die menigmaal struikelt, voor vallen behoeden. En bedenk hier tevens dat God meer kan doen dan u denkt. Hij is groot van vermogen en bewijst u veel goeds, al beseft u dat niet. En merk verder op dat de ziel aan Gods wil niet hoeft te betwijfelen, al trekt zij Gods macht soms met haar twijfelmoedigheid in twijfel. Tot zover de eerste aanwijzing.
2. Wat de tweede regel betreft, bid ik u acht te geven op uw eigen hart. U laet zich immers in met Gods geheimenissen en tracht in te dringen in het kabinet van Zijn verborgen besluiten. Het is geen mens geoorloofd de hem gestelde grenzen te overschrijden. Het komt u niet toe in de ark te kijken naar zaken die verzegeld zijn. De verborgen dingen zijn voor den HEERE onzen God, maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen (Deut. 29 : 29). En Paulus zegt in 1 Kor. 2 : 16: Want wie heeft den zin des Heeren gekend, die Hem zou onderrichten? Maar wij hebben den zin van Christus Wees gewaarschuwd, u die op de ladder van Gods eeuwige predestinatie tot in de hemel op wilt opklimmen en Gods verborgen besluiten wilt doorgronden! Wees zo verstandig om op de u toegewezen plaats te blijven staan. Want noch de duivel, noch al de duivelse geesten in de hel, hebben ooit het voornemen Gods gekend. Toen Jona zijn stem ophief tegen Ninevé en zei: "Binnen veertig dagen zult u allen, dat wil zeggen alle dronkaards en overspelers en moordenaars en anderen, te gronde zijn gegaan." Maar let er nu ook op hoe de koning hier te werk gaat. Deze zegt: "Wie weet, God mocht Zich wenden en berouw hebben, en Hij mocht Zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen." De duivel daarentegen handelt anders en zegt: "God heeft een weg tot de zaligheid aangewezen en u hebt de middelen hiertoe gehad en er geen voordeel door verkregen. Daarom zal God u geen barmhartigheid meer bewijzen, noch genade schenken." Dit nu zegt de duivel, maar hoe kan hij dat weten? Voorwaar, alle duivels in de hel kunnen dat niet zeggen. Zeg tegen uw eigen ziel: "Laat mij wandelen in de door God voorgeschreven en bepaalde weg en doen hetgeen mij betaamt. En dan mag ik zeggen en met vertroosting tevens: "Wie weet? God alleen kan het hart van een trotse, weerspannige en koppige zondaar, zoals dat van mij, wel breken." Waarlijk, dat kan niemand anders, maar God weet het hoe of wat.
3. In de derde plaats moet u de rijkdom van Gods liefde en de zoetheid van Zijn zaligmakende genade niet afmeten aan uw eigen denkbeelden. En denk ook niet dat, omdat u dit niet kunt bevatten, God het daarom niet wil doen. Want de profeet Jesaja zegt: *De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten* (Jesaja 55 : 7a). Dat wil zeggen u, goddelozen en u, die ontuchtig hebt geleefd, keer u af van uw verdorven wegen en van uw ijdele gedachten en Hij zal u overvloedig genade bewijzen.

3^e vraag. "Maar zal de Heere al mijn zonden willen vergeven?" zo vraagt de arme, twijfelende zondaar. "Ik denk van niet. Als ikzelf God was, zou ik nooit zulke ongeoorloofde dingen, zoals ik heb bedreven, door de vingers zien."

Mijn antwoord hierop luidt: Omdat u dat niet kunt, denkt u dat God dat ook niet zou kunnen of willen. *Nee*, zegt de Heere, *Ik kan overvloedig vergeven, want Mijne gedachten zijn niet uwe gedachten en Mijne wegen zijn niet uwe wegen*. Een arm schepsel denkt, dat zijn zonden onvergeeflijk zijn en dat hij nooit de verzekering van Gods gunst of hoop of liefde deelachtig zal worden. "Maar gij zijt mensen," zegt de

Heere, "en hebt eindige gedachten. Maar ik ben God en wanneer u denkt, dat Ik geen barmhartigheid zou schenken, ben Ík nochtans oneindig in ontferming."

2e vraag. "Maar hebben er ooit zulke zondaren als ik barmhartigheid verkregen?" vraagt een arme, kwijnende ziel. "En waarom zou ik dan de enige zijn?"

Hierop antwoord ik: Toen Christus vele bijzondere wonderen had verricht, zei het volk, dat er nog nooit zulke dingen in Israël waren geschied. En daarom behoeft het beslist niet te worden betwijfeld, dat God dingen kan doen die nog nimmer zijn gedaan. Hoor slechts naar wat Job van God zegt: Die grote dingen doet, die men niet doorzoeken kan, en wonderen, die men niet tellen kan (Job 9 : 10). Oordeel daarom niet naar uw bekrompen inzicht over Gods macht en liefde.

De beste christenen hebben de meeste achterdocht ten opzichte van zichzelf. En niemand is meer vervuld met vrees of twijfelmoedigheid dan zij, die de minste reden hebben om te twijfelen, of te vrezen dat hun zaken er niet goed voorstaan. Vandaar dat de satan er zijn voornaamste werk van maakt om zulke mensen te kwellen en te benauwen. Bovendien staat hun eigen, wantrouwige hart altijd gereed met satans valse beschuldigingen in te stemmen. Op deze wijze brengen zij onwaarachtige vermoedens tegen zichzelf voort en veronachtzamen zij de genade. Het is alsof zij door de duivel zijn gehoord om medeplichtig te zijn aan zijn pleidooien tegen hun eigen zaligheid. Vandaar dat het van belang is te horen naar hetgeen David zegt: *Maar de HEERE zal des daags Zijn goedertierenheid gebieden en des nacht zal Zijn lied hij mij zijn* (Ps. 42:9).

Het is een uitdrukking, die ontleend is aan prinsen en wereldgroten en wier woorden een bevel inhouden. Want op deze wijze wil God, als door een bevel, Zijn goedertierenheid aan een in waarheid verootmoedigde christen doen toekomen. Het is alsof er gezegd werd: "Ga heen, liefde en eeuwigdurende barmhartigheid, voer uw opdracht uit. En Ik gebied u tot die arme, gebroken zondaar te gaan, tot die arme, hongerige en dorstige ziel. Ga en begunstig en overweldig hem en druk Mijn liefde af in zijn hart. Laat het geschieden, of hij het wil of niet!" Op deze wijze geeft de Heere opdracht Zijn goedertierenheid te bewijzen aan arme zondaren. Door Zijn almacht ondersteunt Hij de ziel, wanneer deze op het punt staat onder de zware last van zijn veelvuldige overtredingen weg te zinken.

Tegenwerping 1. "Maar hoe kan dat dan," vraagt het arme, twijfelmoedige hart, "zal ik genade ontvangen? Nee, nee. Zal de Heere Jezus mij aannemen? Dat zeker niet! Kon ik nu maar op deze of die wijze bidden, of had ik nu maar die gaven, of kon ik nu maar op deze en dergelijke wijze mijn plicht betrachten, dan zou er mogelijk nog hoop zijn. Maar het is alles precies het tegendeel. En daarom, wee mij, er is voor mij helaas geen genade."

Laat mij u, wie u ook zou mogen zijn, hierop antwoorden, dat God u in het bijzonder als bij name uitnodigt. Alle liefelijkheid in Christus en Zijn dierbare beloften komen uw ziel toe. U hebt dus een even groot recht hierop als ongeacht iedere dienstknecht of dienstmaagd in de wereld.

Tegenwerping 2. "Helaas, neen," zegt een bevende ziel, "ik kan niet geloven dat zo'n ellendeling als ik naar de hemel zal gaan. Dat is niet mogelijk. De hemel zal eerder neerstorten dan dat ik daar zou komen." Op deze wijze klopt de zondaar om genade en sluit de deur voor zichzelf.

Antwoord. Wanneer nu dus door alle vleselijke redeneringen en verheven inbeeldingen, zoals Paulus deze noemt, sterke bolwerken tegen barmhartigheid en

vertroosting zijn opgericht, wanneer het Woord in deze tijd in de onrustige ziel geen bestendige vrede kan verwekken, dan is God de Heere tenslotte genoodzaakt Zijn goedertierenheid te gebieden en deze krachtens een bevel van de hemel te zenden. Hij laat haar dan zeggen: "Ik gebied u de deur van zo'n weerspannige zondaar open te breken. Ik gebied u die dekmantel van onwetendheid, die voor zijn ogen hangt, weg te scheuren en al zijn twijfelmoedigheid en vrees te verdrijven. En wanneer dit is geschied, beveel ik u die verbroken ziel te bezoeken en haar met de geur van Mijn zoete gunst te verblijden en te verkwikken en haar met de verzekering van Mijn liefde te vervullen."

Christus is voor ons gestorven, als wij nog zondaars waren, zegt de apostel (Rom. 5:8). En hier zendt de Heere van de hemel een boodschap aan een arm, ellendig schepsel en zegt: "Beveel Mijn liefde, beveel Mijn barmhartigheid aan zo'n mistroostige ziel en zeg aan haar: Al bent u ook een opstandeling jegens Mij geweest, nochtans ben ik een goedertieren Koning voor u gebleven. Zeg tegen de mens, wiens hart zo gesteld is, dat zijn zonden zijn vergeven, dat zijn persoon is aangenomen en dat zijn ziel verlost zal worden. Zeg tegen hem, dat zijn zuchten en gekreun niet onopgemerkt zijn gebleven en dat zijn gebeden in de hemel zijn gehoord. Laat hem weten, dat de Heere Jezus voor zondaren is gestorven, toen zij nog zondaren waren. Maak dit allemaal voor zijn ziel in orde voor u terugkeert."

IV.

Het vierde geneesmiddel dient inzonderheid door christenen te worden aangewend in zijn handelingen ten opzichte van zichzelf en dat voor zijn eigen rechterstoel. Dat betekent, dat hij geen overhaast oordeel over zichzelf zal uitspreken, maar dat hij dit mag doen overeenkomstig Gods Woord. Indien u te prijzen zijt, laat Gods Woord dit dan doen. En als u beproefd moet worden, laat datzelfde Woord u dan beproeven. Wanneer dat Woord u gunstig gezind is, geen nood, al zouden alle mensen en engelen u veroordelen. En als dat Woord u veroordeelt, het baat u niet wie het dan voor u opneemt Bij dat Woord staat u of valt u als uw eigen meester. Wat baat het, als een of andere twistzoeker zijn recht zoekt en hij zijn rechtzaken wil beslissen, voordat de rechter arriveert. Zal dit de zaak beslissen? Welnee. Een wijs man zal dus blijven wachten, totdat de rechter zelf zal komen. Hij zal wachten op het oordeel van zijn mond.

Wij bidden u, dat u op geen andere wijze met uw ziel zult gaan handelen. Leg niet uw zaak tot onderzoek voor aan een gezelschap van ontevreden en vleselijke overleggingen, maar blijf wachten, totdat het Woord (waarmee de rechter wordt bedoeld) komt. Oordeel uzelf bij het licht hiervan en houd dat voor uw leven en het leven van uw ziel. Het is het licht, dat alles openbaar maakt, zegt de apostel in Ef. 5:13. Hij wil hiermee zeggen, dat het licht van het Woord en de bewijzen van Gods Waarheid openbaar worden gemaakt in de ziel van Gods volk. Dat zijn de eigenlijke rechters. De andere veroorzaken slechts twistvragen, die niet behoren te worden toegelaten.

Hier zijn begrippen en gevoelens in het geding, die gegrond zijn op vleselijke zaken. Het zijn verschijnselen als nevel en mist, waardoor een mens zijn weg niet kan onderscheiden. Als deze echter worden opgeklaard, worden zijn staat en toestand hem duidelijk gemaakt. *Leert van Mij*, zegt onze Zaligmaker in Matthéüs 11 : 29, *en gij zult rust vinden voor uw zielen*. En de psalmist zegt: *ik zal horen wat God, de Heere, spreken zal* (Ps. 85 : 9a).

Zegt u dan eveneens: "Ik wil niet horen wat vleselijke redenen zullen zeggen, maar ik wil horen wat God zeggen zal."

Het gebrek hieraan is de oorzaak, waarom wij zoveel verwarring en onrust hebben en waarom wij nog steeds in twijfelmoeidigheid verkeren. Het is alsof Hij, Die ons onderwijs geeft en ons kan overtuigen, Zelf een bedrieger is.

Tegenwerping. Hieruit komt het dan ook voort dat de arme ziel zegt: "Wat? Zou ik deel aan Christus kunnen hebben? Zou ik recht op de beloften kunnen hebben? Welnee, dat komt diegenen toe, die een verbroken hart bezitten. Indien ik zo'n macht tegen mijn verdorvenheden had, zo'n hemelse gezindheid en deze of die dierbare genadegave, dan bestond er nog enige hoop. Ik ben echter zo vol zwakheid en word menigmaal zo gevangen genomen door zo'n weerspanning hart, dat het maar al te duidelijk is dat ik nog nooit zaligmakende genade heb bezeten. ja, ik vrees, dat ik nooit waarlijk zal voelen, dat deze in mijn ziel is verheerlijkt"

Dit zegt u wel, arme ziel, maar wie heeft u dat gezegd? En waar heeft u die godsdienst geleerd? Ik ben ervan verzekerd, dat u deze nooit van Christus hebt geleerd. Want wie of wat heeft u ooit geleerd te zeggen: "Als ik zo'n gewicht van verdorvenheden heb, hoe zou ik dan ooit genade kunnen bezitten?" Ik ben ervan verzekerd dat dit niet het woord van Christus is. Daarom gebied ik u aan de waarheid van het Woord vast te houden. Leer van Mij, zegt Christus, en laat uw zaak niet beslist worden door vleselijke redenen, noch wat deze u zeggen. Want als u die weg inslaat en niet terugkeert, kunt u nooit meer tot Christus komen. Dit is geen weg die tot Hem leidt. Laat u door de Heere Christus Zelf leren, want Zijn woord is getrouw en Zijn belofte is zeker. En daarin zult u een toren van rust vinden, die even sterk is als de berg Sion. Het is dat Woord, waardoor wij ten laatsten dage zullen geoordeeld worden. Dat zal geschieden wanneer verstand en gevoel voor de rechtbank als bedriegers zullen worden verworpen en nooit weer in het geding zullen worden gebracht.

Tot zover de vier middelen tot genezing. Er blijft nu nog voor mij over dat ik vier aanwijzingen voorstel, waardoor men aan de weet kan komen hoe de mens zich dient te gedragen. Waardoor hij ook kan leren zo te wandelen, dat hij een rechte koers behoudt volgens het Woord, opdat hij op deze weg niet ter rechter- of ter linkerhand zou afwijken van de rechte Leidsman. Als hij op deze wijze wandelt, zal hij de bewijzen in handen krijgen die hem kunnen verzekeren van de eeuwigdurende rust en zijn gemoed bevestigen in volmaakte vrede. Want die deze weg bewandelen, zullen geen ongerechtigheid werken.

3. Vier aanwijzingen om een christen te onderwijzen hoe hij het Woord van God kan gebruiken tot zijn vrede en zekerheid.

En hoe een aangevochten ziel Satans beschuldigingen kan weerleggen

Het eerste voorschrift dat hierin aanmerking komt, leert ons het Woord van God op de rechte wijze te gebruiken. U moet in alle dingen, die uw ziel betreffen, de toevlucht nemen tot het Woord. Daaraan dient u uw oprechtheid te toetsen. Dan zult u zien, welk werk er in uw ziel aanwezig is dat met dat Woord overeenkomt en of hierin genade is verheerlijkt. Ga dan uit van het goede, dat u hier waarneemt en zit u niet altijd blind te staren op het verkeerde, dat u hier ontdekt. Let ook niet altijd op uw gebreken noch op hetgeen u kan veroordelen. Maar als u iets tegenkomt dat in uw voordeel pleit, veronachtzaam dat dan niet. Het is een onrechtvaardige zaak voor een gerechtshof wel de ene en niet de andere zijde gehoor te verlenen.

De Schrift is het Woord der gerechtigheid. De Heere is er niet op uit Zijn kinderen te verstrikken, maar komt hen tegemoet. Daarom wordt er in Rom. 4 : 22 ook gezegd, *dat Abraham de belofte heeft geloofd en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid*. Hij was zeker, zoals we kunnen lezen in Genesis 12, met enige twijfelingen bezet. Maar God kwam hem hierin tegemoet en spreekt van zijn geloof. Op deze wijze wordt er ook gesproken van Sara als van een begenadigde vrouw en een voorbeeld voor andere vrouwen, omdat zij haar man "heer" noemde (1 Petrus 2 : 6a). Dit was een teken van eerbied ten opzichte van haar man en van een nederig hart voor de Heere. En toch lezen wij, dat zij min of meer de spot dreef met de boodschap, die haar van de Heere door de engel werd gebracht (Gen. 18 : 12). De Heere bedekt deze zaak en spreekt alleen van hetgeen strekt tot haar lof. Hij benaderde haar van haar beste zijde. Welnu, zoals de Heere met hen handelde, zo behoren wij ook te doen met onszelf. Alles wat zuiver en oprecht in ons wordt bevonden, dienen wij in acht te nemen. Dat geldt ook, ja, bovenal van ieder ding, dat niet als zodanig is.

Stel u voor dat een mens zijn zaak zou laten behandelen voor een of ander gerechtshof. Indien er dan alleen maar gelet zou worden op hetgeen verkeerd is in zijn zaak, terwijl er nooit aandacht zou worden geschonken aan hetgeen in zijn voordeel pleit, dan zou de beste rechtszaak te gronde worden gericht. Daarom wil het gerechtshof alle stukken horen voorlezen, ja, elk contract of wetsartikel dat hiervoor in aanmerking komt. Dat geldt van elke vorm van overeenkomst, kortom, in elke zaak. Er zal worden geroepen: "Laat alles worden gelezen!" Veronderstel ook eens, dat een mens een contract of ander document voor de rechtbank brengt en dat de advocaat alleen de gebreken hiervan voorleest en behandelt en hetgeen tegen zijn rechtszaak ingaat. Indien de rechter hier alleen gehoor aan geeft, hoe kan zijn zaak dan goed uitvallen? Daarom zegt die aangeklaagde: "Edelachtbare, laat toch alles worden behandeld." Welnu, wanneer alles is voorgelezen, de gebreken ervan zijn hersteld en de zaak een goede voortgang heeft, zou dit dan ook het geval zijn geweest wanneer elk hulpmiddel niet of slechts onvolledig was gebruikt?

Zo is het ook, wanneer de mens zoveel en zwaarwegende beschuldigingen tegen zichzelf inbrengt en zegt: "Och, wat is er toch een hoogmoed en halsstarrigheid in mijn hart! O, hoe zwak ben ik en hoe traag en onwillig tot heilige plichten. O, hoe onverschillig voor het genieten van de gemeenschap met God! Hoe onachtzaam in het onderzoeken en beproeven van mijn hart, in het waken over mijn zinnen en in het

verborgen betreuren van mijn dagelijkse struikelingen!" Al zou dit echter ook het geval zijn, als de mens het één niet en het ander te veel wil zien, dan behoeft hij zich niet te verwonderen dat hij zijn eigen huis in onrust brengt. Dan dreigt ook de satan hem naar zijn eigen woorden te oordelen.

Vandaar dat ik tot zulke mensen zeg: "Alles wat u zegt, kan wel waar zijn, maar bent u over deze gebreken niet ontsteld? En vormen deze niet de grootste smart voor uw ziel?"

"Ja," zegt de arme ziel, "ik moet eerlijk bekennen, dat mijn hart gekweld wordt en mijn ziel er bedroefd over is. En ik zou er wat al niet voor geven als ik anders was."

Welnu, hoor dan ook de andere zijde en neem het beste hiervan aan. Want het is hier precies zoals met de staf in de hand van een mens. Ik vergelijk de belofte met een staf. U weet wel, dat de rugzijde van een hand de staf niet kan vasthouden, maar enkel de handpalm. Keer dan op deze wijze de rechte zijde van uw ziel naar de belofte, dan kunt u deze aangrijpen. Wij doen dat echter niet, omdat wij de verkeerde zijde van ons hart naar de belofte toekeren. Daarom zegt de ziel: "O, mijn hardnekkigheid is groot, mijn onbekwaamheden smartelijk en mijn verdorvenheden menigvuldig!" Dit is echter de verkeerde zijde. Deze zal u verhinderen houvast aan de belofte te krijgen. Wend u echter tot de goede zijde en zeg dan: "Mijn ziel heeft er een afkeer van en is er moe van geworden." O, dit is de rechte zijde, sla die weg in en het zal wel met u zijn.

II.

Het volgende voorschrift is dit: Wees werkzaam, dat uw consciëntie in die waarheid die u uit het Woord hebt ontvangen, verzekerd en bevestigd mag worden. Dan zal deze getuigenis afleggen van het werk der genade in uw ziel. Want zolang er enig gebrek is aan de verzekering van Gods liefde, is ook het bewijs van het genadewerk nog onvolkomen. Zolang er nog enige schuld van de zonden is overgebleven, dan zal de consciëntie opnieuw beroering verwekken en bij de voortduur het hart onrustig maken. Vandaar dat het goed is dat ons oordeel, wanneer wij het goede in ons opmerken, wordt gevormd door het Woord. Daarom is het ook aan te bevelen dat onze consciëntie hiervan wordt overtuigd, zodat deze onze pleitbezorger wordt en alles in orde wordt gemaakt.

Vergelijk dit met een schuldenaar, die aan menig crediteur geld verschuldigd is. Als hij niet met allemaal, of met allemaal op één na, tot overeenstemming komt, dan kan die ene hem net zo lastig vallen als alle anderen. Zo is het ook met de arme, bekommerde zondaar, die op genade of ongenade aan de Heere is overgeleverd. Hij staat zo diep schuldig aan de wet, dat hij zich er niet uit kan redden. Indien hij zich al inspant om zijn consciëntie en alles wat zich verder tegen hem stelt, in het ene zowel als in het andere, te bevredigen, wanneer hij die ene onbevredigd laat, dan kan die ene zijn consciëntie net zo goed tegen hem richten als honderd andere. Het ontbreken van een oplossing is de oorzaak, dat dagelijks nieuwe processen en wetsbepalingen tegen ons worden ingebracht, enkel en alleen omdat de consciëntie niet gerustgesteld en bevredigd is.

Neem nu een arm zondaar, die al zijn twijfelingen en tegenwerpingen beantwoord heeft en zeg tot hem: "Zijn dat al uw twijfelingen en bezwaren?"

Hij zal antwoorden: "ja!"

Vervolgens vraagt u: "Zijn ze allemaal beantwoord?"

Hierop zal hij zeggen: "ja, dat ook."

U vraagt weer: "En hebt u nog enig ding te zeggen tegen hetgeen u is bekendgemaakt?"

Het antwoord luidt dan: "Nee, nu niet"

Maar zeg dan opnieuw tot hem: "Zei uw consciëntie u dan niet, dat het zonde was te zeggen, dat u geen genade bezit?"

Hier aarzelt hij en zwijgt, terwijl hij zegt: "Nee, dat durf ik zo niet te zeggen, maar ik zeg eerder het tegendeel."

En let nu op wat hij verder opmerkt: "Alle in de boeken voorkomende schulden zijn doorgeschrapt en alle tegenwerpingen beantwoord. Maar omdat misschien niet ten volle en in ieder stuk van de overtreding was voldaan, daarom stelt de consciëntie toch steeds een nieuwe aanklacht in." Zij komt bij vernieuwing tot de zondaar en zegt tot hem: "U bent soms gevangen genomen door de zonde, nietwaar? En kunt u zich nu gewillig onderwerpen aan Gods vrijmachtige beschikking, totdat Hij al uw verdorvenheden, die als het ware boeien voor u zijn, van u zal wegrukken?"

"O," zegt de arme zondaar, "dat moet ik wel toestemmen."

Welnu, dan verzeker ik aan uw ziel, dat dit een werk van ware genade is. Laat daarom uw consciëntie ten volle bevredigd zijn.

"Maar hoe bevredigd?" zo wordt gevraagd.

Op de volgende wijze. Streep al uw zelfbeschuldigingen door, dan zal dit al uw schulden, die op uw rekening staan, kwijtschelden. Dit zal uw hart zuiveren, terwijl het alle wolken, die het verdonkeren, zal verdrijven. Dit zal alle tegensprekers en elke nieuwe akte van beschuldiging uitwerpen. Want indien ons hart ons niet veroordeelt, zo hebben wij vrijmoedigheid tot God (1 Joh. 3 : 21).

Wij dienen dan de mond van de consciëntie te stoppen. Dat wil zeggen, we moeten ervan overtuigd zijn en toestemmen, dat het zonde is te zeggen: "God heeft dit genadewerk niet in het hart verheerlijkt," wanneer dit duidelijk wél het geval is. Want hoewel we het begrip en het gevoel hiervan, zoals dit soms het geval is, kunnen zijn kwijtgeraakt, nochtans herinnert de consciëntie zich de dag en het jaar, waarin de zondaar een duidelijk bewijs van Gods liefde heeft ontvangen. Vandaar is het ook dat hij zegt: "Heere, Gij weet het! Gij hebt op die tijd vanuit Uw Woord gesproken, dat het hart van deze arme zondaar oprecht en zuiver voor U was."

Een zondaar zou in dit geval kunnen worden vergeleken met een voorzichtig man, die het bezit van zijn landerijen begeert veilig te stellen voor zijn nageslacht door middel van schriftelijke en verzegelde documenten. Het is hem niet voldoende deze documenten in eigendom te bezitten. Hij wil deze op een bestemd jaar en een bepaalde dag op het hooggerechtshof laten vastleggen. Wanneer hij dan zijn geschriften zou verliezen, zou hij er zeker van zijn waar hij deze zou kunnen vinden. Zo zou het ook moeten zijn met een bekommerde ziel. Deze zou niet alleen gewillig moeten zijn om alle tegenwerpingen die naar voren worden gebracht, te ontzenuwen, maar zou deze vervolgens ook moeten laten optekenen in het gerechtshof van de consciëntie, als was het een soort van kanselarij. Wanneer dan het begrip en het gevoel verloren zouden zijn gegaan, dan zou zij alsnog zich kunnen wenden tot het gerechtshof van de consciëntie. Daar zou zij de dag en het jaar vinden opgetekend wanneer Gods liefde haar was verzekerd.

III.

Het derde voorschrift luidt als volgt. Wij behoorden er ernstig naar te streven, dat onze harten overweldigd zouden worden met de bewijzen die het verstand en de consciëntie aan ons vertonen. Op deze wijze zouden wij deze rustig ontvangen en kalm verwelkomen, ja, onze harten aan de waarheid hiervan onderwerpen. Maar hier blijven we allen steken.

Er zijn echter in de ziel van de mens drie zaken, drie zeg ik, die al deze twistvragen en tegenwerpingen tegen de bewijzen van het Woord in de menselijke ziel verwekken.

- In de eerste plaats komt het verstand met tegenwerpingen.
- In de tweede plaats beschuldigt de consciëntie.
- En in de derde plaats weigert de menselijke wil zich te onderwerpen.

Hier ontdekken wij door ondervinding dat, wanneer een mens zijn consciëntie heeft bevredigd en alle verstandelijke redenen die zijn vrede verstoren, tot zwijgen heeft gebracht, dat nochtans niets de ijzeren gesteldheid van zijn hart kan vermurwen. Die blijft en wil nog steeds enkele verdachtmakende en sommige nieuwe twistvragen tegen de waarheid opwerpen. Bovendien blijft het alles, wat reeds lang voordien een uitgemaakte zaak is geweest, in verdenking brengen. ja, zelfs hetgeen men dacht begraven te hebben in een graf, dat even diep is als de hel, zodat het nooit weer zou opstaan. Het is met een arme zondaar als met een man, die te maken heeft met een twistzieke tegenstander. Misschien is de zaak, die door beiden is aangespannen, voor alle rechtbanken geweest, maar komt deze nu tenslotte voor het hooggerechtshof. En daar wordt, evenals in de andere gerechtshoven, een definitief besluit genomen tegen de twistzoekende tegenstander.

Nu komt aan het licht, dat al zijn zaken er zo goed voor stonden als men zich maar kon wensen en zoals een oprecht man zou willen garanderen. Nochtans wil deze twistzieke man, die met dit besluit niet akkoord gaat, goedschiks of kwaadschiks, het niet opgeven. Hij gaat met zijn veroordeelde zaak in hoger beroep. Door wrok bezielde zet hij alles op het spel en maakt alles, zelfs zijn hemd, te gelde. Hij wil, goedschiks of kwaadschiks, zijn zin hebben, wat het hem ook zou kosten. Hij wil het niet eerder overgeven, totdat de rechter zelf komt om zich met de zaak bezig te houden. Op deze wijze wordt hij, samen met zijn rechtszaak, veroordeeld en aan de gevangenis overgeleverd. Toen hem wordt gezegd: "Kerel, deze zaak is reeds lange tijd geleden beantwoord. Wilt u ons nu daarmee weer lastigvallen, nu niet met nieuwe, maar met oude twistzaken?"

Zo is het soms ook met het hart van een begenadigd mens, van iemand die tot op zekere hoogte is verootmoedigd. Van iemand die zich aan het gebiedend gezag van Gods Woord en aan het getuigenis van zijn eigen consciëntie wil onderwerpen. Deze zegt dan ook: "Mijn staat is beter dan ik dacht. Nochtans blijf ik nog steeds een oud, hoogmoedig en zelfzuchtig hart in mij omdragen. Een hart dat niet tegengesproken, noch tot bedaren gebracht wil worden, maar dat nog steeds twistziek is en de oude tegenwerpingen wil handhaven. Dit geldt eveneens als alle redeneringen zijn weerlegd en de consciëntie een oprecht getuigenis geeft. Hoewel ten overvloede nog de predikant, als de rechter in Christus' Naam, de zaak nietig verklaart, toch wil de arme, benauwde zondaar de oude weg van tegenstreving tegen zichzelf blijven bewandelen. Hij houdt toch nog de oude geschillen in leven, hoewel hij deze enige uren tevoren en op ieder punt ten volle beantwoord heeft. Dit duurt zolang, totdat deze geschillen, voor allen die in zijn omgeving komen, een bedorven lucht gaan verspreiden. En hoewel ieder die het hoort zich verwondert, dat een mens met zulke oude, verjaarde zaken voor de rechtbank komt, nochtans wil dat hoogmoedige, eigenwillige hart zich steeds handhaven en niet toegeven of overgeven.

Hebben wij dan geen gegronde reden om er naar te streven, dat onze harten overweldigd worden door het gezag van de Waarheid? Overweldigd ook door hetgeen God hierin openbaart tot ons eigen welzijn? Och, arme ziel, verwerp dan toch ook het getuigenis niet dat God u bekendmaakt en dat, tot uw eeuwig geluk, op u van

toepassing is. Verwerp alle troost toch niet, omdat u niet die troost bezit, die u begeert. Het is net alsof u niets zou willen hebben.

De schuld bestaat dus eigenlijk niet hierin dat u de belofte niet kunt, maar dat u die niet wilt ontvangen. En dat is juist hetgeen uw geest zo foltert en kwelt. Dat is het wat de twistzaak doet uitbroeden, een twistzaak, die u zo moeilijk uit handen kunt geven. Vandaar komt het ook dat, wanneer het verstand tevreden en de consciëntie gerust zijn gesteld, de ziel nog steeds in verlegenheid verkeert. Want u kunt haar deze vraag voorleggen en tegen haar zeggen: "Bent u ervan overtuigd, dat de Heere u dit goede heeft gegeven en dat Hij eeuwigdurende genade aan uw ziel wil bewijzen?" Dan zal zij echter tóch nog zeggen: "Neen, dat kan de hele wereld mij niet wijsmaken."

"De predikanten zijn barmhartig," zal zo'n mistroostige ziel zeggen, "en christenen zijn liefdevol en niet gezind om onaangenaam te zijn. Zij willen, zoals in mijn geval, niet iemand ontmoedigen of met mij doen, zoals ik met hen zou doen. Maar als ze mij recht kenden, zouden ze nooit zo van mij denken, ik zal er zelf voorzeker nooit zo over oordelen. Wat, zou ik genade bezitten? De hele wereld zal mij dat nooit wijsmaken!" Let er eens op wat ik nu zeg. Het is louter hoogmoed en eigenwilligheid, dat u niet het goede wilt ontvangen wat God gewillig is u te geven. U moet hierover berouw hebben, of uw nukkig hart zal u duur komen te staan. En dat wens ik beslist niet.

Tegenwerping 1. Sommigen zullen echter zeggen: "Hoe kunt u dit hoogmoed noemen? Hierover klagen wij juist altijd en hierom veroordelen wij onszelf. Hoe kan dat dan hoogmoed zijn?"

Antwoord. "Ja," zo zeg ik (en let erop wat ik zeg), "het is ongeoorloofde hoogmoed tegen de hemelse Majesteit." En dit bewijs ik door de twee volgende zaken. Want als de mens, in de eerste plaats, zijn eigen inbeeldingen en eigenwillige gedachten volgt tegen de waarheid, de kracht van de rede, het getuigenis van de dienaren Gods en van zijn eigen consciëntie, dan kan dat niets anders dan hoogmoed zijn. En als een mens dan, als een gevolg hiervan, niet heeft wat hij begeert, zou dat geen opgeblazenheid zijn? Zou hij daarom zo in de war moeten zijn, dat hij al Gods bemoeienissen wegwerpt en de genade die hem gegeven is, ontkent? En dat enkel en alleen omdat hij geen overwinnaar kan zijn zoals hij wel begeert? Zou dat dan geen hoogmoed zijn?

De mate van genade, die God reeds aan de ziel heeft bewezen, is onbegrijpelijk en gaat 's mensen begrip te boven. En omdat u nochtans niet kunt bezitten wat u wilt, zo wilt u helemaal niets hebben. U handelt net zo als iemand die een proces gewonnen heeft en wiens landgoed hem is verzekerd. Zou hij nu, omdat zijn document niet in grote, gouden letters, noch op groot koninklijk papier is geschreven, alles wegwerpen? Welnu, dit is uw geval. Want omdat u niet zoveel genade heeft, of zo'n zoet gevoel hiervan als u begeert, daarom ontkent u dat u enige genade bezit. Maar is dit nu wel ootmoed? Moet u nu het bezit van genade ontkennen, omdat u die niet volgens uw eigen opvatting meent te bezitten? Of niet zoveel of op zo'n wijze als u denkt nodig te hebben? O hoogmoed, en hoogmoed in de hoogste graad!

Nu wij deze dingen hebben overwogen, benaarstig u dan om uw hart meer en meer in heilige onderwerping te vernederen naar Gods maatstaf en tijdsbepaling. En acht het uw plicht om niet alleen troost te ontvangen als God u dit op goede voorwaarden aanbiedt, maar ook elke plicht te verrichten die u wordt bevolen. En het zij u eveneens bekend, dat het net zo goed zonde is, hoewel in kleinere maat, genade te verwerpen als God deze aanbiedt dan een mens te doden, hetgeen God heeft verboden. Ik noem het zonde, hoewel niet in die mate, want het is mij bekend dat er verschil is in graad.

Denkt er daarom aan, heiligen Gods, die op deze wijze worden gekweld en aangevochten, de strijd aan te binden met uw eigen hart. U bent hierdoor uw eigen vijand geworden! Denkt toch hieraan als uw hart u op deze wijze begint te ontzinken. Geef het, bij zulke wanhopige gevolgtrekkingen tegen God en uw consciëntie, niet de vrije teugel. Handelt toch wijzer met uw ziel en zegt: "Goedertieren Heere, zo is nu de trotse, onbuigzame gesteldheid van mijn miserabele hart Want wat wil ik nu toch eindelijk? Is Gods Woord niet duidelijk genoeg op dit punt en mijn consciëntie niet gerustgesteld? Verzekeren Gods knechten niet dat mijn staat goed is? En zal ik op deze wijze God onteren en hen verachten?"

Tegenwerping 2. Wat zegt hierop echter de arme ziel? "Moet ik mijn eigen woorden weer opeten? Moet ik steeds weer opnieuw zeggen, dat ik genade bezit, wanneer ik tevoren heb gezegd dat dit niet het geval was?"

Antwoord. "Ja," zeg ik, "en wees ook dankbaar jegens God dat u dat moogt zeggen. Is het niet beter uw eigen vlees te kruisigen dan Gods Geest? Schenk er enige aandacht aan en vrees! Opdat uw hoogmoedige en ontevreden ziel, die nu vertroosting weigert als God deze aanbiedt, aanstonds niet moet ondervinden dat deze is als een mens, die zijn eigen vlees eet. Op deze wijze zal hij mogelijk op zijn knieën terecht komen om troost, maar deze niet ontvangen tot aan de dag van zijn sterven. Want al zou God u tenslotte nog zalig maken, toch zult u intussen, voor het zover zal zijn, een hel hebben op aarde."

Men zou hebben gedacht, dat het als een grote nederigheid van Petrus moet worden beschouwd, Christus te weigeren hem zijn voeten te laten wassen. Zo was het echter allerminst. Vandaar dat Christus hem hierover op de man af aanspreekt en zegt: *indien Ik u niet was, gij hebt geen deel met Mij* (Joh. 13 : 8b). Dit is inderdaad de enige manier om zo'n kwaal als deze te genezen. Wanneer u uw eigen weg wilt bewandelen en uw eigen zin doordrijven, terwijl u niet overtuigd wilt worden, dan moogt u met die gedachte ter helle varen. Petrus zou hier even gewacht kunnen hebben en adem scheppen, maar dat deed hij niet. Zijn heetgebakerde aard was spoedig getemperd en hij zei dan ook terstond: "Heere, niet alleen mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd."

Het tekent de nederigheid van een oprecht hart hetgeen God aanbiedt, aan te nemen. De meeste christenen denken dat zij nederig van hart zijn, hoewel ze zo opgeblazen zijn dat zij toegeven aan zo'n naargeestige gesteldheid. Streef er dus naar om uw hart, dat zich maar al te zeer verheft, door het gezag van Gods Woord te overwinnen. En laat u overreden genade aan te nemen, terwijl God dit aanbiedt, opdat Hij deze niet intrekt Dan zou Hij mogelijk de vertroosting van Zijn Geest van u kunnen wegnemen en u huilend en schreeuwend in het graf laten neerdalen. Al zou Hij u tenslotte toch nog naar de hemel voeren, u zou nochtans, voor het zover is, een akelige hel hebben.

IV.

De vierde en laatste aanwijzing is deze. Blijf getrouw aan het goede werk, waaraan uw hart zich heeft onderworpen. Bewaar dit als het voornaamste bezit van uw huis en de rijkste schat onder de hemel. En wanneer u hierdoor een zeker bewijs hebt verkregen dat het met uw staat in orde is, luister dan niet naar hetgeen hiertegen ingebracht wordt, maar houd eraan vast als gold het uw leven. Acht op geen ding dat buiten het Woord om het bewijs van uw zaligheid weerspreekt. Ik bedoel datgene, waarvan u overtuigd bent door het Woord der waarheid. En indien de satan of uw vleselijke redenering, wat dat betreft, enige aanklacht tegen u heeft, laat hen dan met de Schrift

aankomen. Geef enkel toe voor zover deze aanklacht waar is. Verwerp echter alles, wat niet met het Woord overeenkomt.

Gedraag u als een man, die voor de rechtbank pleit voor zijn bezit. Als hij zijn tegenstander in het nauw heeft gedreven en de overhand over hem heeft verkregen, dan zal hij trachten hem op dit punt vast te zetten. Wij hopen, dat u ook zo moogt handelen in een belangrijker zaak. Want als een mens elke twistzoekende rechtsgeleerde wil volgen bij elke ongepaste kleinigheid of uitlating, dan zal hij nooit aan het eind komen van zijn rechtsgedingen. Het is immers de gewoonte van veel advocaten eerder twistzaken uit te broeden, dan deze bij de geboorte de kop in te drukken. Zo is het ook in dit geval. Hij die wil twisten waar hij vrede moet sluiten, zal nooit klaar komen. Houd daarom het voornaamste punt vast. Handel met de satan als met een listige tegenstander, die vol zit met kunstgrepen en listen. Het is het vernuft van de vijand u op een dwaalspoor te leiden. En hij zal vele streken en listen aanwenden om u, als u op de goede weg bent, daarvan af te brengen. Maar houd vast aan de waarheid, die u uit de bewijzen van het Woord en het getuigenis van uw consciëntie hebt ontvangen.

Hoe de aangevochten ziel satans beschuldigingen kan beantwoorden.

Wanneer een mens enige troost heeft ontvangen, dan begint de duivel op een of andere wijze voor advocaat te spelen.

"Ziet u niet," zegt de duivel, "hoe arm en zwak u bent en hoe ontbloot van alle zaligmakende genade? Ziet u niet, hoe bedenkelijk uw wandel is voor God?"

"Dat is waar," antwoordt de ziel, "maar het is eveneens waar dat, wie zijn overtredingen bekent en laat barmhartigheid zal verkrijgen" (Spr. 28 : 13b).

"Maar," zegt de duivel, "ziet u dan niet dat u vol hoogmoed en zwakheid bent? Ziet u dan niet, dat u heimelijk onwillig bent uw schuldige plicht te betrachten?"

"Het is waar dat ik zo ben," antwoordt de ziel, "nochtans heb ik hier een afkeer van en ik begeer hiervan ontslagen te worden. Daarom zal ik genade verkrijgen, want het Woord getuigt hiervan in Jesaja 55 : 7."

"Maar," vraagt de duivel weer, "bent u met Gods raad bekend? Want de verborgen dingen zijn toch voor God?"

"Het is mij niet bekend wat in Gods raad is besloten," antwoordt de ziel, "maar ik weet echter wel dat het Woord getuigt: God heeft geen lust in de dood van de goddeloze, maar nodigt deze dagelijks uit om tot Hem te komen" (Ezech. 33 : 11).

"Maar velen bedriegen zichzelf," zegt de duivel weer. "Genade is als een zwarte zwaan, een zeldzame vogel. Slechts weinigen ontvangen die. Waarom zou u niet net zo goed bedrogen kunnen worden als ieder ander?"

"Maar de Heere zal mij niet bedriegen," antwoordt de ziel. "Hij kent mijn hart en het Woord openbaart hetgeen God bekendmaakt."

"Maar kunt u zichzelf niet misleiden in het verstaan van het Woord?" vraagt de duivel weer. "Het Woord is zeker waar, maar hoe kunt u aan de weet komen of u het op de juiste wijze toepast? Hoe kunt u weten of dat met uw hart overeenkomt?"

"Zeker," antwoordt de ziel, "ik begeer even ernstig van mijn zonden gereinigd te worden, dan dat ik voorheen stond naar vergeving. Door het Woord heb ik mijn hart leren kennen en tot het Woord neem ik mijn toevlucht. En het is de Heere bekend, dat

ik alle inwendige zonden haat en deze, in alle gebrek, tracht te bestrijden. Daarom geloof ik, dat ik genade zal ontvangen. Wijs mij maar één plaats aan in de Schrift die zegt, dat ik het Woord niet op de rechte wijze toepas. Dat Woord geloof ik, maar u wil ik niet geloven. Want u bent, reeds van de beginne, een leugenaar!"

Houd dus vast aan het Woord en de duivel zal u moe worden. Hij zal er gauw genoeg van krijgen en u verlaten. Volhard hierbij! Want als hij u, als u naar eigen inzicht en gevoel handelt, in zijn strikken spant, bent u verloren. De profeet getuigt in Psalm 119:98 aangaande Gods wet: *Zij maakt mij door Uw geboden wijzer dan mijn vijanden zijn, want zij is in eeuwigheid bij mij.* De satan is wijs door langdurige ervaring. En het vlees en vleselijke redeneringen en de wereld zijn eveneens wijs. Maar onze God zij geprezen, Die ieder van Zijn arme, onwetende dienstknechten wijzer maakt dan deze allemaal. Maar op welke wijze? Het Woord moet altijd onder handbereik zijn en de overdenking hiervan in uw hart. Het moet altijd bij u zijn en u moet het dagelijks bij u houden. Want dat zal u niet alleen doen weten wat verkeerd is, maar het zal u ook wapenen tegen verdorvenheden, ja, tegen alles wat uw vrede met God en met uzelf zou kunnen verstoren.

De satan handelt in dit geval met de ziel, zoals de vijanden in de oorlog doen. Toen Jozua tegen Al optrok, lokte hij de vijanden uit de stad. En zij, die een hinderlaag hadden gelegd, namen de stad in en verbrandden haar met vuur (Jozua 8 : 19). Zo doet de duivel ook. Ons kasteel of onze vesting wordt gevormd door de beloften, door het Woord en de inzettingen Gods. Als de duivel u nu maar uit dat kasteel kan lokken, dan heeft hij u waar hij u hebben wil. Als u naar elke vogel wilt kijken die er vliegt, als u wilt luisteren naar elk woord van vleselijk inzicht en de hierop volgende verzoeken, dan bent u verloren. Als hij u uit de sterke vesting van de belofte kan weglukken, dan heeft hij zijn zin. Hij zal u in de strikken van ongeloof verwarren en zo de overhand over u krijgen.

De apostel zegt: *En nu, kinderkens, blijft in Hem, opdat wanneer Hij zal geopenbaard zijn, wij vrijmoedigheid hebben, en wij van Hem niet beschaamd gemaakt worden in Zijn toekomst* (1 Joh. 2 : 28). Het is alsof Hij heeft gezegd, kinderen, uw vijanden zijn talrijk, machtig en listig. Blijf daarom thuis en binnen de muren van uw bestendige hoop. Dan zal het wel met u zijn, ongeacht welke weersgesteldheid er ook mag ontstaan. Als de kinderen buiten lopen te spelen en, na een waarschuwing te hebben ontvangen, ergens een klap oplopen, is het de gewoonte van de oudersom te zeggen, dat zij hun verdiende loon hebben. Zij hadden immers, toen ze gewaarschuwd waren, beter binnenshuis kunnen blijven. Zo is het hier eveneens.

De zaak waar het om gaat is deze. Beoordeel uw ziel volgens het Woord. Kijk met betrekking tot deze heilige zaak in de spiegel hiervan en laat u hiervan getuigenis geven. En wat het Woord van God aan u ontdekt, volhard daarbij en luister niet naar iets, dat hiertegen ingaat. Dit is de enige weg om bestendige troost te ontvangen en om blijmoedig de loopbaan van een christen te lopen. Laten er twistzaken, ongemakken en verzoeken komen, blijf toch binnenshuis en verlaat u op de rijkdom van de genade die in Christus Jezus is. Dan zult u voor eeuwig vertroost worden. Dan zult u zingend naar de hemel en uw dood tegemoet gaan, al zou u nog zoveel aanvechting en tegenstand ontmoeten op uw levensweg.

4. Nog vier hulpmiddelen om recht op de beloften te verkrijgen en deze tot ons voordeel aan te wenden

Er blijft nu nog over dat ik enkele middelen aanwijs, waardoor een mens zijn tijd zo kan besteden dat hij uiteindelijk de gezegende gesteldheid ontvangt dat hij in de Heere verblijd mag zijn. Het gaat hierom vier middelen. Voor we hier echter een begin mee maken, dienen we eerst te weten dat we wel middelen mogen gebruiken, maar dat we nochtans er geen enkele onder de hemel kunnen vinden die hiertoe kan worden aangewend, tenzij God ons deze toeschikt. U moet daarom door een oprecht geloof op God en op de Geest van God, in het gebruik van de middelen, wachten. Want in Fil. 1:29 staat geschreven: het is u uitgenade gegeven te geloven. Het moet dus gegeven worden. En vervolgens: *het geloof is Gods gave* (Ef. 2 : 8). Het is dus God Die het moet doen. Maar Hij is het ook die het, krachtens Zijn wil, niet zonder ons, redelijke mannen en vrouwen, doen wil.

Nogmaals gezegd, de Heere verleent ons de middelen. Dit doet Hij echter niet om die aan te wenden en Hem er Zelf buiten te laten. Vandaar dat het een goed gezegde is: *Laat de Heere doen wat Hij wil en laat ons doen wat wij doen moeten*. Wij moeten niet denken dat, wanneer wij de middelen hebben, wij dan terstond het geloof kunnen oefenen. Want het is gelijk Paulus zegt in Eféze 1 : 20: Dezelfde macht, die Christus uit de doden heeft opgewekt, moet ons in staatstellen om tegeloven. Als dat niet zo is, kunnen alle engelen in de hemel en alle predikanten op aarde en alle hulp, die mensen en middelen ons kunnen geven, ons geen goed doen.

Welnu, middelen zijn er in soorten, zoals bijvoorbeeld het horen en het bidden en het gebruik van de sacramenten. Dat zijn de geleidekanalen, waardoor God ons het geloof doet toekomen. Maar hieraan ga ik nu voorbij. Ik vestig de aandacht op die zaken, die dienstbaar zijn voor zwakke christenen om hen te brengen tot de gezegende staat van het rechte geloven. Het gaat hier om de volgende zaken.

I.

Het eerste middel bestaat hierin dat wij, zoveel als ons mogelijk is, alle vleselijke en uitwendige steunsels, waar de ziel op leunt, wegnemen. Dit geldt ook van alles, waartoe een arme zondaar de toevlucht neemt met het oog op zijn hulp en verlossing. Of waarmee hij zich verder tracht te helpen of gerust te stellen. Zodat, wanneer al deze ons zijn ontnomen, wij genoodzaakt zijn om bijstand te zoeken waar de rechte bijstand alleen te verkrijgen is. Het is ons van nature, zelfs vanaf onze eerste voorouders, eigen dat wij begeren het heft in eigen handen te hebben. Wij trachten onszelf van alle benodigdheden te voorzien, zonder aan iemand anders gebonden te zijn.

Welnu, de wijze waarop de ziel op Christus leert steunen, bestaat hierin dat alle bedrieglijke steunsels worden weggenomen. De enige zaak waartoe wij de toevlucht moeten nemen, is de belofte. En als we ergens anders enig goed zouden kunnen vinden dan in Christus, dan zouden wij nooit ter wille van de belofte tot Hem gaan. God houden we voor het laatst. Daarom moeten we met onszelf handelen zoals de vijand doet met een belegerde stad, waarvan hij wil dat de inwoners zich zouden overgeven. Om dit doel te bereiken, laat hij de stad uithongeren door de toevoer van alle levensmiddelen af te snijden. Hij verhindert ook alle verkeer, zodat niemand kan komen om de belegerden te verlossen. Dan besluiten zij tenslotte om zich op genade of ongenade aan de aanstormende belegeraars over te geven. Welnu, zo is het ook van nature met de mens. Wij moeten tot de ontdekking komen, dat wij nog steeds

vertrouwen op onze eigen krachten, terwijl wij de hoop vestigen op iets van onszelf. Het is dan ook de beste weg ons hart uit te laten hongeren door alle middelen en vertroostingën waardoor wij worden ondersteund en gerustgesteld, af te snijden. Zo alleen leren wij de rechte weg tot Christus verstaan. Want als het hart uitgehongerd is, dan zal het naar een Zaligmaker gaan zoeken. Dan zullen wij tot Hem onze toevlucht gaan nemen, omdat er geen ander ding of middel is om ons te helpen.

De arme, bloedvloeiende vrouw uit het Evangelie van Lukas 8 : 45, die vanwege haar kwaal al het hare aan de medicijnmeesters had ten koste gelegd, zou nooit tot Christus zijn gegaan wanneer ze nog enige middelen, ja, slechts een kwadrantpenning of iets van dien aard, had overgehouden. Maar toen deze alle tekortschoten, toen was ze genoodzaakt Christus te zoeken. Deze was maar al te zeer bereid en gewillig datgene voor haar te doen, wat zij zocht en zelfs meer dan zij begeerde. Onze ziel moet iets hebben om op te steunen. Zij kan zonder een of ander steunsel niet staande blijven. Vandaar dan ook dat, wanneer al onze vleselijke verwachtingen ons worden ontnomen, wij gaan steunen, zoals het ook behoort, op de belofte, omdat we niets anders hebben om op te rusten.

Hoewel ik echter zo spreek, is het niet vereist, dat een mens al zijn uitwendige gemakken, zoals God hem die voor het tegenwoordige schenkt, zou verwerpen. Geenszins! Het gaat er echter alleen maar om dat, al heeft hij nog zoveel voor dit leven, hij ernaar zou streven dat zijn hart de ongenoegzaamheid en nietigheid hiervan inzien en erkennen zal. En dat net zolang totdat hij de allesovertreffende vertroosting, namelijk Christus, boven alles mag bezitten. Het gaat erom dat hij ook niet zou gaan rusten in uiterlijke aangenaamheden zoals sommigen doen, die hiervan hun gehele welzijn en enige rust maken. Want dan zijn ze slechts bedrieglijke ijdelheden en gebroken staven, die ons niet alleen verleiden, maar ons ook zullen doorboren en de doodsteek geven.

Welnu, als de ziel tot de ontdekking komt dat deze dingen ons niet kunnen helpen, maar onze toestand slechts hopelozër maken, dan zal de mens ermee verenigd zijn dat zijn hart hiervan wordt afgetrokken. Het is hier met de ziel gesteld zoals met de duif van Noach. Toen de ark rustte op de berg Ararat, zond Noach een duif uit, maar deze vond geen rust voor het hol van haar voet. Er waren zonder twijfel veel dode lichamen om op te gaan zitten, maar de duif vond geen rustplaats, totdat ze weer in de ark kwam. Zo nu is het ook als een mens geen rust vindt in enig ding dat het schepsel geeft. Hij vindt geen plaats voor zijn ziel waarop hij kan staan. Dan wendt hij zich tot de Christus, de Ark Gods, en neemt de toevlucht tot de belofte. Daar vindt hij rust en daarvan verwacht hij alles wat hem ontbreekt.

Met de kunst van het zwemmen is het precies zo gesteld. Hij die zwemmen wil, moet zijn voeten van de bodem oplichten en zichzelf aan de stroom overgeven om hem te dragen. Zo is het ook met onze begeerte naar de hemel. Wij moeten onze harten van de ijdele dingen hier beneden aftrekken en omgekeerd. En al bezaten wij eerbewijzen en voorname ambten, nochtans moeten wij daarop geen vertrouwen stellen. Wij moeten onze genegenheden, alsof het voeten waren, losmaken van de aarde, terwijl wij door het geloof ons geheel en al aan de kracht van de belofte leren toe te vertrouwen. Dan zullen wij hiervan bij de voortduur troost kunnen verwachten.

Laat de goden van deze wereld, zoals eerbewijzen, voordeel en genoegens, u niet bedriegen. Heeft de verwaandheid van farao's hart hem kunnen verlossen? Hebben de bezittingen van de rijke man in de hel hem kunnen zaligmaken? Heeft de toejuicing die Herodus ontving, hem enig goed gedaan? Hebben deze goden hem beveiligd, of hebben die hem in de steek gelaten? Laat ons daarom onze harten van deze dingen

afwenden en deze vergelijken met die van een voortreffelijker leven. Heb hiervan toch een lage dunk! Zie zulk een grote ijdelheid, ledigheid en ongenoegzaamheid in dit alles, dat u genoodzaakt bent naar Christus te zoeken en met David te zeggen: Heere, help mij, want des mensen hulp is ijdelheid.

Laat ons er verder naar streven de hemelijke overleggingen van ons eigen hart te leren zien. Laat ons al die doolhoven, bochten en kronkelingen uit onze arglistige ziel verjagen. Want het is toch wonderlijk te zien, hoe zeer de ziel geneigd is om haar vertroosting aan een of andere droggrond te ontlene, terwijl zij hiertoe elk verborgen hoekje doorzoekt en na gaat snuffelen. Welnu, als uw hart op deze wijze troost zoekt bij ijdele hulpverleners, roei deze troostgronden uit met wortel en tak en zie de ledigheid hiervan in. Dan zal uw hart bereid en bekwaam zijn naar Christus uit te zien. Tot zover het eerste middel.

II.

Als het dan zover is gekomen, dan is er op een of andere wijze een weg gebaad dat de belofte in uw ziel kan komen. Streef er dus in de tweede plaats naar, dat uw hart grondig in beslag wordt genomen door de volheid van dat goed, dat de belofte bevat. Streef er dus naar dat uw hart daadwerkelijk wordt overtuigd door vrije genade en door de genoegdoening, die door Christus is aangebracht. Dan zal de ziel bevestigd worden in die volkomen gerustheid, die door de rijkdommen van de belofte wordt verkregen. Let echter wel op hetgeen ik zeg. Laat ons onze harten eerst wel onderzoeken. Laten wij onszelf niet wijsmaken, dat wij tamelijk uitgebreid kunnen redeneren over de voortreffelijkheid van de belofte en de rijkdommen die deze door de vrije genade Gods in Christus bevat. Want wat baat het dat het hart dit alles weet? Wat baat het dat het hart, terwijl het dit weet, zo belemmerd is dat het nooit tot de belofte kan komen?

Gun daarom uw hart geen rust, totdat het de belofte van zo grote waarde gaat achten zoals het Woord, op de rechte wijze, daarvan spreekt. Ik zeg nogmaals, geef uw hart geen rust, totdat de belofte van genade zich op het allerschoonst aan uw ogen vertoont. Geef het geen rust, totdat uw hart hierdoor enige ernstige indrukken van Gods goedertierenheid en van de rijkdommen van Zijn genade jegens u mag ontvangen. Laat uw hart aan de weet komen en opmerken, dat de belofte meer waard is dan alle rijkdommen en eerbewijzen die u kunt bezitten of die de wereld u kan schenken. Want, zo lezen wij in Psalm 9 : 11: *En die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE, niet hebt verlaten degenen, die U zoeken.*

Indien u dit leerde kennen en wilde geloven, dan zou deze soort van kennis en overtuiging niet alleen vrijmoedigheid en beslistheid, maar dientengevolge ook vrede in uw hart gaan verwekken. Wij durven ons wel aan een vriend toe te vertrouwen, wiens getrouwheid wij hebben beproefd. En wij rusten op hetgeen wij op het onfeilbaar kompas van ware zielsbevinding hebben leren kennen. De beloften van God zijn alle, zonder uitzondering, even zeker als het Evangelie. Zoek dan maar van het ene einde van de hemel tot aan het andere einde en doorloop de ganse Bijbel. Zie dan maar of er iemand tevergeefs op de belofte heeft gesteund. Zie dan maar of de Heere niet heeft vervuld, hetgeen Hij tot het welzijn van de ziel had beloofd. *Indien Uw wet niet ware geweest al mijn vermaking ik ware in mijn druk al lang vergaan* (Ps. 119 : 92). *Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid* (Ps. 73 : 26).

Hier ligt een zaak van gewicht, maar ook een werk van zowel verbazende moeilijkheid als van grote noodzakelijkheid. En opdat uw hart nu niet, met een gevoel van de algenoegzaamheid van de belofte, zou gaan neerzitten, zo wil ik u drie

voorschriften geven, op welke wijze de belofte kan aangewend worden en u persoonlijk, zowel hier als hiernamaals, tot zegen kan strekken.

Hoe de beloften tot ons welzijn kunnen worden aangewend.

1. Wat de eerste aanwijzing betreft, raad ik u aan u dagelijks te beijveren uw ziel in de belofte een groter goed aan te bieden, dan u dit, waar dan ook, zou kunnen ontdekken. Het is de schuldige plicht van een mens - en het zou onze dagelijkse betrachtning moeten zijn - ons hart nauwkeurig te onderzoeken. Op deze wijze zouden wij kunnen ontdekken wat ons hart het meest begeert, opdat wij het met dit doel het grootste goed aan konden bieden. En wat zou dat nu kunnen zijn? Juist datgene, wat meer voldoening in zich bevat dan ieder ander ding in de wereld.

Wij moeten hier met onze harten handelen zoals men handelt met een omkoopbare rechter. De enige manier om hem aan onze zijde te krijgen, is om hem steekpenningen te geven. Hoewel iets dergelijks in dit geval zondig is, nochtans is het goed om ons verdorven hart als het ware om te kopen met de goedheid van de belofte, opdat het hieraan zou hangen en hiernaar verlangen. Kunnen eerbewijzen, rijkdommen of toejuichingen van mensen, of aardse genoegens u tevredenheid en voldoening geven? Laat uw hart er dan van doordrongen zijn, dat er een groter schat is in de belofte, dan door alle genoemde dingen kan worden verkregen. Want hier gaat het om een uitnemend gewicht der heerlijkheid. En hij, die deze heerlijkheid bezit, zal tot koning gekroond worden en die heerlijkheid ontvangen, die nimmer vergaat.

Verlangt uw hart verder nog naar aardse vreugde en vermaak? U zult meer vreugde vinden in de belofte, dan in het betreden van deze doorns. Hunkert uw hart naar rijkdom? Verzekert uw hart dat er onnaspeurlijke rijkdom in Christus is en dat wij door Hem recht hebben op alle beloften van dit en van het toekomstige leven. Wij weten dat degene die het meeste biedt ook de koop heeft. Daarom moeten wij acht geven op de uitgangen van ons hart. Wij moeten er ook op letten welke aanbiedingen zijn gedaan om de meeste voldoening te geven en het hart hiermee te begiftigen. Dit doet de belofte en dat met een groter goed in God, dan in alle dingen van de wereld. Daarom dan, o, die hoogte en diepte, die lengte en breedte van de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat!

De overdenking van deze dingen behoorde niet alleen een verlangen naar Christus en de belofte uit te werken, maar onze aangezichten ook met schaamte en verlegenheid te bedekken. Hebben wij immers niet zulke onfeilbare rijkdommen van genade licht geacht en bij zo grote zaligheid zo onwaardiglijk gewandeld? Konden wij slechts de onmetelijke grootheid van Gods liefde en goedertierenheid, die Hij aan deze wereld geopenbaard heeft, bevatten. O, hoe zouden onze harten dan jegens Hem ontbranden!

Laat de zondaar deze zaak in zichzelf eens overdenken en zeggen: "Ik heb tegen zo'n goedertieren God alle kwaad, dat ik maar kon, bedreven, zodat mijn hart bij de gedachte hieraan bloedt. Er was geen naam onder de hemel, die ik meer in stukken heb gescheurd dan de Naam van God. Zijn wonden, Zijn leven en hartenbloed heb ik duizend malen verscheurd. ja, in de wereld was er geen gebod dat mijn ziel zozeer versmaadde, als het gebod van de Heere Jezus. Er was geen geest die ooit zo in mij sprak en die ik zo wederstond, als de Geest van de Almachtige. Och, hoeveel zoete aandoeningen heeft de Heere reeds in mijn ziel doen ingaan, om mij daardoor van zulke boze wegen en zulke zondige handelingen af te rukken? Door middel van hoeveel genadige bemoeienissen heeft Hij mij gelokt? Door hoeveel van Zijn genadige beloften heeft Hij mij uitgenodigd, door hoeveel bewijzen van Zijn

goedertierenheid mij opgewekt om mijn zonde te verzaken en mij tot Hem te wenden? Maar ik, ik heb Zijn dienstknechten in het aangezicht weerstaan, evenals Zijn gezegende Geest, terwijl ik alle voorwaarden tot verzoening heb verworpen. Wanneer ik al de dagen van mijn leven in een kerker zou moeten liggen en met martelingen zou gekweld worden, ja, al zou ik nog een andere wereld vol ellendigheden moeten doormaken, ik zou het voor een oneindige genade rekenen indien de Heere mijn zondige misdaden zou willen uitwissen en mijn inwendige weerspanning vergeven. Welk een liefde is het toch dat God Zijn dierbare Zoon zou zenden om mij te beminnen? Welk een liefde, dat Hij dat op zo'n onvergelykelijke en onbegrijpelijke wijze heeft gedaan, zodat het mij niet mogelijk is Hem op zo'n wijze te haten, als Hij mij wel bemind en mij genegen was? En dat wel op zo'n wijze, dat ik niet zó kon uitmunten in liefdeloosheid jegens Hem, als Hij uitmuntte in tedere genegenheid ten opzichte van mij! Welk een liefde is dat toch! Welk een liefdeloosheid ten opzichte van zo'n grote liefde? Zou God niet rechtvaardig hebben gehandeld, als Hij nooit weer met vertroosting tot mijn ziel had gesproken? Tot mij, die Zijn belofte en zoete troostwoorden van zo weinig waarde heb geacht? Zou het niet rechtvaardig van Hem zijn geweest om mij dit alles te ontnemen? Of dit alles, zoals Hij ook had kunnen doen, als een aanklacht tegen mij gebruiken?

Zou het niet rechtvaardig van Hem zijn geweest dat ik, die in de zonde heb geleefd, in mijn zonden zou zijn vergaan? En dat het welverdiend zou zijn geweest dat ik, die de zonde zozeer heb bemind, na verloop van tijd de bittere vruchten hiervan zou hebben geplukt? Dat echter de Heere een vijand, die Hij tegenkomt, niet zou ter dood brengen, ja, dat Hij zelfs Zijn geliefde Zoon uit Zijn eigen boezem zou voortbrengen om hem zalig te maken, dat is een liefde die niet is uit te drukken. O, de hoogte van deze barmhartigheid gaat alle begeerte of begrip te boven! O, de lengte van deze genade is onmetelijk van omvang! O, de breedte van deze barmhartigheid overtreft die van alle tijden, en de diepte van deze genade is een diepte die niet uit te drukken is!

Wees daarom werkzaam om toegang te krijgen tot de belofte en uw ziel daartoe te brengen. Wees uw eigen pleitbezorger en zeg tot uw ziel: "Weg aardse voordelen, gemakkelikheden en ereambten, maak plaats voor de Heere Jezus Christus." Spreek op deze wijze en hecht bijzondere waarde aan de onwaardeerbare belofte. En wees ervan verzekerd dat hetgeen de ziel (want dat is een vaste regel) voor het beste rekent, dat ook zal uitkiezen en al het andere ervoor zal verzaken. Het zou een werkzaamheid van grote betekenis zijn als de ziel de wereld kon overheersen en de duivel kon schieten met zijn eigen boog. Het zou van grote betekenis zijn als hij al die dingen, die de duivel als hindernissen opwerpt op de weg naar de belofte, uit de weg zou ruimen. Deze werkzaamheid zou van grote waarde zijn en eindigen in de belofte zelf!

Om slechts één voorbeeld te noemen. Wanneer uw hart uitzielt naar vrienden, laat deze vrienden dan de weg banen om te denken aan de onpeilbare liefde van God in Christus, de Vriend zoals Hij Zichzelf noemt. En als uw hart hunkert naar rijkdom, laat deze de weg banen naar de belofte en zeggen: "Als het hart zo'n genoeg vindt in aardse rijkdom, wat zou het dan wel niet kunnen vinden in de rijkdom van Gods genade in Christus! Waardeer de belofte dus als een groter goed dan elk ander ding. Dan zult u getrouw en goed met uzelf hebben gehandeld. Tot zover de eerste aanwijzing.

2. De tweede aanwijzing bestaat in het volgende.

Tracht uw hart ertoe te bewegen alle wereldse zaken zonder de belofte voor niets te achten. Zodat, al zou u alles hebben wat de wereld u kan bieden, terwijl u de belofte zou missen, u niets dan wind zou bezitten. Dit zou eerder een vloek voor u betekenen

dan een zegen. Want het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt (Hebr. 11 : 1). Dat geloof geeft aan alle dingen een soort van wezen en bestendigheid. Want er is geen wezenlijke bestendigheid in eer of rijkdom, als deze haar kracht niet ontleent aan het geloof. Zonder het geloof zijn zij voor ons slechts voetangels en klemmen, maar geen steunpilaren.

Tenzij het geloof op dergelijke zaken een stempel zet en een zegen geeft, zijn zij maar arme en nietige dingen. Als het geloof in de belofte ontbreekt, zijn onze gebeden zonder inhoud. Het zijn woorden en anders niet. Anders is het gesteld met de onbeholpen en stamelende gebeden van een vrome ziel, die nauwelijks vijf woorden op zinvolle wijze kan uiten. Wanneer nochtans deze gebeden, hoe zwak zij dan ook mogen zijn, met het geloof gemengd zijn, dan zijn zij bijzonder krachtig. De betekenis van al uw horen, zowel als van mijn prediken, bestaat dus in het geloof. Anders is het slechts verspilde arbeid, omdat datgene erin wordt gemist wat een bepaalde inhoud geeft aan hetgeen ik spreek, of wat u hoort. Tot zover de tweede aanwijzing.

3. Het derde voorschrift in het gebruik der middelen is deze. Wees werkzaam om uw hart bekend te maken met dat goede, dat de belofte in het vooruitzicht stelt. En doe dat voordat vleselijk overleg uw hart komt bezetten. Denk eraan, dat de belofte volkomen zeker is en vervuld zal worden, wanneer dat het meest gepast en het beste voor u is. Wanneer God ziet dat dit het geschiktste ogenblik is, dan zult u dat zeker ondervinden. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd (Hebr. 4 : 16).

Dat zal niet geschieden als wij het de geschiktste en gunstigste tijd vinden, maar wanneer God dit zo beoordeelt. Hierdoor komt het echter dat velen het spoor kwijtraken. Soms worden ze door de voortreffelijkheid van Gods genade in Christus een weinig aangedaan. En als ze zien, welke grote dingen de Heere aan hun ziel heeft gedaan, dan roepen zij uit: "Och, dat ik toch de dood van de oprechte zou mogen sterven!" Als het echter gebeurt dat zij niet terstond bezitten hetgeen zij verwachten, dan werpen zij hun hoop weg. En wanneer zij de goede belofte van God uit het oog verliezen, neemt de duivel terstond de leiding en heeft dan op wonderlijke wijze macht over hen.

Deze mensen zeggen niet met de profeet: Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal en geen vrucht aan den wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal en de velden geen spijze voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal, zo zal ik nochtans in den HEERE van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in den God mijns heils (Hab. 3 :17). Zij zeggen echter dat, waar geen bloesem noch vrucht te voorschijn komt, alle blijdschap tevergeefs is. Hierbij wordt echter niet bedacht, dat de troost van de belofte en van de Heere Jezus dán het vruchtbaarst is, als wij er de meeste behoefte aan hebben en dus de meeste vruchten ervan zullen plukken. Want dan mogen we er zeker van zijn, dat we de belofte hebben ontvangen om onze harten zo te verkwikken, zodat zij vervuld en verheugd zullen worden met de algenoegzaamheid Gods.

Hiermee besluiten wij de derde aanwijzing om de belofte te verkrijgen.

III.

Het derde hulpmiddel. Overdenk in de derde plaats al het goede, dat u nodig hebt en kunt begeren van de algenoegzaamheid, die in de belofte is. En zit er niet aan te denken op welke wijze u zelf daar nog enig goed aan toe kunt voegen. Ga tot de belofte om al wat goed voor u is. Want deze bevat al de koorden der barmhartigheid

die u moeten trekken. Hier vindt u die algenoegzaamheid, die u kan vervullen. Zie daarom vanuit de belofte op deze dingen. Veronderstel echter niet dat u zelf daaraan iets toe kunt brengen. Niets, zo zeg ik u, bezit de kracht om u te doen geloven.

Tegenwerping 1. Het is in dit geval eveneens een ongegronde reden voor iemand om te zeggen: "Ik durf niet op de belofte te zien, ik kan het niet geloven. Want als ik dat kon, (och, kon ik het maar!), dan zou ik enige goede vruchten ervan mogen verwachten."

Ik antwoord hierop, dat u op deze voorwaarden nooit geloof zult kunnen oefenen. Want u dient niet eerst het geloof te bezitten en dan tot de belofte te gaan, maar u moet eerst tot de belofte gaan om de kracht van dat geloof. Vanuit de belofte dient u de kracht te ontvangen om te geloven. Zeg daarom met de profeet in Psalm 119 : 49: *Gedenk des woords, tot Uw knecht gesproken, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen.* Wanneer mensen met liefde ten opzichte van een persoon worden ingenomen en hem mooie beloften voorspiegelen, dan wordt deze hierdoor met een zeker vertrouwen in hen vervuld. Vanwege het toekomstig goed, dat hij van hen verwacht, zegt hij dan: "Als u dit niet zo zeker had beloofd, dan zou ik er nooit op hebben durven vertrouwen, noch minder er iets van verwachten." Hier is het precies zo. De belofte van God, die aan de ziel is gedaan, doet de ziel rusten op hetgeen beloofd is.

Het geloof te verwachten buiten de belofte om is hetzelfde alsof iemand een korenoogst verwacht zonder zaad. Want de belofte is dat onsterfelijke zaad van Gods Woord, waardoor de Geest het geloof verwekt in de harten van al de Zijnen, In dit verband zegt Christus: *De ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven* (Joh. 5 : 25). Hier wordt gesproken van het verrijzen van een dood persoon uit het graf der zonde. Eerst klinkt daar de stem van Christus tot de ziel, alvorens er van een echo van de ziel tot Christus kan worden gesproken. Op deze wijze moet eerst de kracht van de belofte tot de ziel komen en moeten we eerst de stem van God in de belofte horen, voordat we een echo of weerklank van de ziel kunnen terugzenden tot God. De Heere moet zeggen: "Komt tot mij!" voordat de ziel kan zeggen: "Ik kom, Heere!"

Wanneer u dan ook met veel doodsheid en dode ongesteldheid van hart tot de belofte gaat, laat het daar dan niet bij! Geef het niet op door te zeggen: "Zo ben ik nu eenmaal en zo is het met mij gesteld." Maar ga tot de belofte en zeg dan: "Welke zwakheden ik in mijzelf ook ontdek, nochtans wil ik tot de Heere en tot Zijn belofte opzien. Want als het geloof mij ontbreekt, dan moet de belofte mij ondersteunen. En ik moet niet het geloof tot de belofte brengen, maar hiervan geloof ontvangen om te geloven. Daarom wil ik op God wachten, totdat het Hem behaagt dit verder uit te werken.

IV.

Nu volgt de vierde en laatste hulpmiddel. Tracht u aan de billijke voorwaarde van de belofte te onderwerpen en in dit verband niet meer voorwaarden te maken dan God heeft gedaan. De belofte eist niets meer van de mens dan dat hij komt en enig houvast ontvangt aan de genade. Daarom moet u niet meer eisen. De belofte bevat genoeg om u goed te doen. Verwacht daarom van de belofte alle goeds! Wees ermee tevreden van God te ontvangen wat Hij daarin voor uw geloof heeft aangeboden. *Koopt zonder geld*, zegt de profeet (Jesaja 55:1). Op deze voorwaarde biedt God u de genade aan. Koopt wijn en melk, dat wil zeggen, verkrijg genade en zaligheid. Maar zonder geld dat wil zeggen, zonder enige genoegdoening van uw zijde.

Wanneer iemand naar de markt zou gaan, terwijl hij hier van de een naar de ander zou lopen om geld te lenen voordat hij zou gaan kopen, dan zou hij, voordat het zover

was, van honger sterven. Zo is het nu ook met de Heere, wanneer Hij genade en zaligheid in Christus zonder enige betaling aanbiedt en zegt: "Komt, neemt het zonder geld." En toch zullen we op en neer willen lopen om geld te lenen bij onze gebeden en andere plichtsbetrachtingen of van de strijd tegen onze verdorvenheid. We zouden, voordat we op deze wijze konden kopen, in geestelijk opzicht reeds van honger gestorven zijn. Als wij op deze wijze te werk gaan, zouden wij weldra niet alleen onze arbeid, maar ook onszelf verliezen. Maak daarom Gods aanbiedingen niet duurder dan God Zelf deze heeft gemaakt.

Menige arme ziel, die hier niet aan denkt, wordt op deze wijze ervan weerhouden tot de belofte te komen. "Want, och," zegt de een, "als ik mijn zonden en gebreken maar kon overwinnen zoals anderen dat kunnen, dan zou ik met vrijmoedigheid geloven." Dit betekent echter dat u geld wilt aanbrengen. Maar zou u dan niet tevreden zijn Christus te bezitten zonder dat het u iets kost, precies zoals Hij u wil hebben? Zou u dan niet tevreden zijn dat Hij u zou gaan regeren en schenken hetgeen u ontbreekt? Dat Hij uw zweren zou openleggen en uw verdorvenheden zou genezen? Waarom gaat u dan niet tot de belofte met een ledig hart, opdat de Heere u zou vervullen, al uw tegenstand overwinnen en u een rein hart geven? Hiertoe moet het immers komen, zoals de Heere zegt: *Als Ik bij u voorbijging, zo zag ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, ik zeide tot u in uw bloed: Leef. (..) Uw tijd was de tijd der minne; zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit en dekte uw naaktheid; ja, Ik zwoer u en kwam met u in een verbond, (..) en gij werdt Mijne.* Dat wil zeggen: u stemde ermee in dat God u in al uw lompen tot bruid zou aannemen. *Daarna wies Ik u met water, en ik spoelde uw bloed van u af en zalfde u met olie. Ik bekleedde u ook met gestikt werk,* en wat er verder volgt (Ezech. 16 : 6 - 10).

Hieruit zien we, dat Christus Zijn Kerk eerst aan Zichzelf heeft getrouwd en haar vervolgens genade heeft verleend, zodat Hij Zijn bezittingen kon overmaken aan Zijn bruid. Zou het geen wonderbaarlijke dwaasheid zijn als een of ander groot koning liefde opvatte voor een arm melkmeisje, maar dat dit zou weigeren en een huwelijk zou afwijzen, totdat zij koningin zou zijn geworden? Wanneer ze immers met de koning een huwelijk zou sluiten, zou zij er immers zeker van zijn dat zij terstond tot koningin zou worden verheven? Deze zaak komt echter niet vóórdát, maar nádat het huwelijk is gesloten.

Daarom moeten wij op de eerste dag niet naar heiligmaking uitzien. En evenmin, als wij volgens onze christelijke plicht, de Heere aanroepen. Want alles wat de Heere van ons eist, is dit namelijk: de belijdenis van onze zonden. Wij dienen vermoeid hiervan te zijn. Bovendien moeten wij ermee verenigd zijn, dat de Heere Jezus aan ons zal laten zien wat verkeerd is, opdat Hij hiervoor vergeving zou schenken en deze zaak uit de weg zou ruimen. Bovendien wil Hij ons verder nog genade verlenen om het oude gebouw terneer te werpen en een nieuw op te zetten naar Zijn beeld en gelijkenis. Want dan zal de Heere ons tot Zichzelf en in de bruiloftskamer binnenleiden, terwijl Hij door Zijn grote genade al onze verdorvenheden teniet zal doen.

Wanneer de Heere dan uw ontrouw hart tot geloof heeft gebracht, streef er dan naar deze genade op de rechte wijze uit te werken. Streef ernaar deze aan te wenden tot uw eigen welzijn en daarbij te leven. Het is een ontzettende schande te zien dat diegenen, die met voortreffelijke middelen geboren zijn, toch zo beneden hun stand leven. Ik heb hierbij het oog op de arme heiligen Gods, die een recht en aanspraak hebben op de genade in Christus. Ik zou begeren dat u boven de wereld leefde, al zou u ook geen kleed hebben om u te bedekken, noch een huis om te overnachten. Wanneer u slechts geloof bezit, dan bent u een rijk man. Beheer uw bezittingen dus goed!

Het is een schande te zien, hoe sommigen leven en de bezittingen, die zij hebben, niet beheren. Zij leven alsof zij niets bezaten, zo vol gebrek en zorg, zo vol eigenwaan, zo zwak en onbekwaam om hun zonden te overwinnen. De schuld hiervan ligt niet in de kracht van het geloof, noch in de belofte, noch in de Heere. Want God misgunt Zijn volk hun troost niet en Hij begeert, dat Zijn volk blijmoedig zou leven en krachtige vertroosting en sterke verzekering zou hebben van Zijn liefde. Daarom zegt ook het Woord: *Verblijdt u in den Heere allen tijd; wederom zeg ik: Verblijdt u* (Fil. 4 : 4). En eveneens: *God heeft gezworen dat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben* (Hebr. 6 :18a). Ja, God verblijdt Zich in de welstand van Zijn dienstknechten en heeft daarom rijkelijk voor u gezorgd, opdat u zich zou verblijden.

Wanneer wij dus niet op deze wijze handelen, dan verongelijken wij de Heere en Zijn beloften op ernstige wijze, terwijl wij Zijn genade en barmhartigheid in een kwade reuk stellen. Wij openen hierdoor ook de mond van de goddelozen en laten hen zeggen: "Och, dat overdreven en fijne volk spreekt van rust en tevredenheid en van blijdschap door de Heilige Geest! Daar is veel gepraat over die dingen, maar wij krijgen er nooit wat van te zien!" O, broeders, het is een grote schande! Zijn de rijkdommen en inkomsten van het geloof niet dermate groot, dat een christen al zijn dagen als een heer mag leven? Laat alle dronkaards en goddeloze schepselen lachen en met God de spot drijven, zij zullen nochtans nooit een van die dagen meemaken als die van een arme heilige, ja, al zou deze zelfs zijn leven lang in de gevangenis doorbrengen.

Want voorwaar zeg ik u, zo gij een geloof hadt als een mosterdzaad, gij zoudt tot dezen bergzeggen: Ga heen van hier derwaarts, en hij zal heengaan (Matth. 17 : 20b). Of hier gesproken wordt van het rechtvaardigend geloof, zal ik in het midden laten. Maar hiervan ben ik zeker: *Wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden* (Jac. 4 : 7b). En alleen op deze wijze kunt u uw lusten en gebreken ten onder brengen.

Dit is het leven des geloofs. Dit leven mogen we leven en dit leven behoren we te leven. Stel eens dat een zaken man een behoorlijke voorraad heeft en vlotte betaling ontvangt, maar later tegenslagen krijgt, in verval dreigt te geraken en tot armoede vervalt. Dan zal iedereen zeggen, dat het hem eerst bijzonder goed ging, maar dat hij of niet met geld wist om te gaan, óf de nodige bekwaamheid miste. Mogelijk heeft hij niet goed genoeg opgepast en was hij niet bezorgd genoeg. Een ander persoon zou mogelijk met de helft van zijn inkomsten royaal hebben geleefd.

Zo is er nooit een vroom christen, die op een christelijke wijze zijn weg bewandelt, of hij heeft een fraai bezit en kan als een heer leven. Een belofte is voldoende om een mens al zijn dagen aangenaam te doen leven, al zou hem nog zo veel ontbreken. Als het hem echter tegenloopt, terwijl hij zijn tegenslagen met lauwheid en zorgeloosheid aanschouwt en vanwege zijn hoogmoed, misvatting en ergernis aan de grond raakt, dan ligt de schuld niet in zijn bezit, want de Heere had hem goed bedeed. Hij bezat een kindsdeel, hij had een hart om God te vrezen en lief te hebben. Het is zoals David zegt: *Och, ontferm U over mij, zoals het U heeft behaagd te doen met degenen, die Uwen Naam vrezen*. Het gebrek lag niet in de beloften, dat die hem niet konden helpen, noch in zijn geloof, dat hem niet wilde helpen, maar hij maakte er geen gebruik van. Zij kwamen wel ter tafel, maar hij nam ze niet ter hand en hij bediende zich er niet van op de rechte wijze.

Hij had een wereld van vertroosting, die een mens vrijheid in de gevangenis, eerbewijzen in tijden van schande en troost in tijden van droefheid zou hebben gegeven. Hij heeft deze echter niet aangewend. Daarom raad ik u aan om te doen

zoals de rechte zakenman. Deze wil zijn voorraad niet verkwisten, maar van zijn handel leven. Och, ik wilde wel dat ieder christen van zijn geloof zou leven. Welke sterkte u ook nodig zou hebben, neem het van de genade in Christus. En welke troost u ook zou begeren, trek het uit Christus. Maar leef toch door het geloof en leef hier door een goed leven. Dan hebt u de belofte op de rechte wijze aangewend. Breng slechts een ledig hart met u mee, dan zal de olie nooit ontbreken, het meel in de kruik zal nooit verminderen, maar u gedurig, zoals de arme weduwe, van al het nodige voorzien.

**5. 3 richtlijnen hoe een mens moet leren dat hij deze bekwaamheid
6. om te leven door het geloof deelachtig wordt**

En de wijze van het wachten op de vervulling van de beloften

Vraag. *Maar hoe moet eens mens moet beginnen om door het geloof te leven?* Elk mens heeft zijn uitvluchten en kunstgrepen en leeft volgens zijn eigen voornemens. En de duivel heeft genoeg van deze geestverwanten in de wereld die op deze wijze leven. Maar naar het beste leven dat er is, wordt helaas weinig omgezien.

Tot antwoord op de hierboven gestelde vraag dient u te weten, dat er drie bijzondere middelen zijn om te leren, hoe men het leven door het geloof deelachtig kan worden.

- I. Wij moeten ernaar staan om stof of materiaal voor ons geloof te ontvangen om hiermee werkzaam te zijn.
- II. Wij moeten ernaar staan het geloof bekwaam te maken tot het werk.
- III. Wij moeten ernaar staan ons geloof op de rechte wijze te doen functioneren.

I.

In de eerste plaats moeten wij ons geloof van stof voorzien om hiermee werkzaam te zijn. Want we zien gewoonlijk dat, wanneer een vakman, een timmerman bijvoorbeeld, materiaal ontbreekt, hij het werk noodzakelijk moet staken en dit niet kan voortzetten. En als hij zijn werk niet uitvoert, hoe kan hij dan voor zijn huisgezin zorgen? Het is tegenwoordig de klacht van arme mensen, dat zij geen werk hebben. Zo is het ook in de levensloop van een christen. Menig arm christen, die pas tot geloof gekomen is en voordien niet in de wereld heeft geleefd, ontbreekt het aan stof voor zijn geloof. Ik bedoel hiermee, dat sommigen onontwikkeld zijn en niet kunnen lezen. Anderen missen de middelen van de zuivere prediking, terwijl weer anderen slechts geringe gaven hebben. Zij kunnen niet goed luisteren en slechts weinig onthouden van wat zij horen. De beloften van God worden niet verstaan, noch onthouden, noch toegepast. Zij die als het goed was zeer aangenaam in de wereld konden leven, leven ontzettend armoedig.

Welnu, de stof van ons geloof is het gehele Woord van God. Zoals de spin haar vergif en de bij haar honing uit een en dezelfde bloem vergadert, zo wordt de meeste honing uit de zoetste bloemen gezogen. O, hoe vol zoete bloemen is het Woord van God! Maar hierin zijn ook de ontzaglijkste verschrikkingen en de vreselijkste plagen te vinden. Een gelovig hart zal zoetheid uit deze beide trekken. Maar bovenal wordt hierdoor het zoet der beloften, het sap en de zoetheid die daarin zijn, namelijk het bloed van de Heere Jezus Christus, megedeeld. O, daaruit zuigt de gelovige het meest! Opdat we nu stof en voorraad voor ons geloof aanleggen, let dan op de regels, die over het algemeen bij de bevoorrading moeten worden waargenomen.

- (1) In de eerste plaats moet men tijdig, op de juiste tijd en zo vroeg men kan, voorraad aanleggen. Dit is de praktijk van hem, die zijn bezittingen wijs wil beheren. Zijn zorg bestaat hierin, dat hij het beste materiaal wil kopen. Zo zou ik begeren, dat een goed christen van alle beloften van God uit het gehele Woord van God en op de rechte tijd een voorraad zou aanleggen. ik bedoel de rechte tijd, terwijl uw gezondheid en krachten nog toereikend zijn en uw natuur nog kracht genoeg tot weerstand bezit. Ik bedoel de tijd, dat het Woord en de sacramenten nog worden bediend. Dat is de beste tijd om geestelijke voorraden aan te leggen, opdat deze ons niet zouden ontbreken wanneer wij deze zouden moeten gebruiken. Het is een

verbazend vreemde en ongerijmde zaak om voorraden van genade en barmhartigheid te vergaderen, wanneer een mens zwak is, zijn ogen verdonkeren en zijn kracht gaat bezwijken, ja, dat hij zelfs op het punt staat de geest te geven. Het is een dwaze zaak voor iemand die een hekel aan de predikanten en aan de middelen van genade heeft gehad, terwijl hij misbruik heeft gemaakt van het geduld en de lankmoedigheid van God. O, dan moet er een predikant komen met een belofte voor de dag der benauwdheid!

Het is een verkeerde zaak aan de beloften en vertroosting van het Evangelie te gaan denken, terwijl men deze heeft verkwist in plaats van deze deelachtig te worden. Het zou beter zijn, dat wij deze bij elke gelegenheid zouden kopen en bezitten. Dit is dan ook de reden dat onze Zaligmaker zegt: *Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag hetgeen tot uw vrede dient!* (Luk. 19 : 42a). Deze uw dag, dat wil zeggen, zolang het Woord en uw leven, zolang de sabbatten en de inzetten er nog zijn! Deze uw dag, want wij weten niet hoe spoedig de Heere deze alle van ons kan wegnemen. O, hoe ellendig is de toestand van de inwoners van de Palts, indien het waar is wat wij van hen horen! Zij hebben alle genademiddelen verloren en zijn voortaan aan de afgoderij van het pausdom overgeleverd. Zij worden door de vijanden gedwongen, tegen hun consciëntie, aan de mis deel te nemen. Zij kunnen geen goede predikant of goed christen ontmoeten, of zij beginnen te wenen bij de overdenking van de tijd van voorheen. Laat ons daarom ernaar streven wijs te zijn in de Heere, nu het nog de welaangename tijd is. En let er eens op, hoe God met Zijn kinderen handelt. *O God! wij gedenken Uwer weldadigheid, in het midden Uws tempels* (Ps. 48 :10).

Hier wordt gesproken van Gods goedheid ten opzichte van Sion, dat in het oog van de vijand een beker met vergif en een steen des aanstoots was. Toen de psalmist gesproken had van alle bolwerken, die God had opgericht en van al de goedheid en barmhartigheid, die Hij Zijn volk had betoond en tevens van de boosheid en wraak van Zijn vijanden, zei hij: *Want deze God is onze God, eeuwiglijk en altoos* (vers 15a). Het is alsof hij wilde zeggen: de Heere zorgde voor Zijn volk in Egypteland en overwon de trotse Farao, die God de oorlog had verklaard. Welnu, dat is onze God! Wanneer u in de woestijn verkeert, deze God is uw God. Wanneer u vervolging moet ondergaan, deze God is uw God en de God van ons allen. Op deze wijze legt hij voorraad aan, zolang het nog tijd is.

- (2) Let er in de tweede plaats op, dat u aandacht geeft aan hetgeen God aan anderen doet. Streef er dus naar uw eigen ondervindingen als een schat te bewaren. *De Heere heeft mij verlost en Hij zal mij nog verlossen*, zegt de apostel in 2 Kor. 1 : 10 en 1 Tim. 4 : 18. En David de profeet merkt op: *Ik heb gedacht, o HEERE, aan Uw oordelen vanouds aan, en heb mij getroost* (Ps. 119: 52). O, een goede, oude voorraad is een goede vrachtprijs waard! *Ik gedenk*, zegt de psalmist, *hoe Gij Amalek hebt bestraft en Nimrod en Achitofel hebt neergeveld*. O, het is een bewonderenswaardige zaak deze dingen te aanschouwen. God zal elke vijand ten onder brengen. Dit is de voorraad voor uw geloof om mee werkzaam te zijn. *Heere, waar zijn Uw vorige goedertierenheden, die Gij David gezworen hebt bij Uw trouw?* (Ps. 89 : 50) David heeft reeds van tevoren een voorraad opgespaard bij God. Hij is niet gekomen om voedsel te kopen in de tijd van hongersnood, maar hij heeft reeds van tevoren hiervoor gezorgd. Leg alle soorten beloften overvloedig op, u kunt beter te veel dan te weinig hebben. Het is verstandiger voor een mens om iets over te hebben en wat in voorraad te hebben. Dan behoeft hij niet zo armoedig en sober te leven en is hij niet bij elke gebeurtenis ten einde raad.

Als hij geen brood in huis heeft, ik bedoel, als hij geen voorraad van beloften in huis heeft, dan weet hij niet hoe hij voor zichzelf moet zorgen. De profeet Jesaja merkt op: *Wie onder ulieden neemt zulks ter ore? Wie merkt op en hoort, wat hierna zijn zal?* (Jesaja 42 : 23) Het is alsof hij wil zeggen: *U moet niet alleen voor de tegenwoordige tijd de beloften in voorraad hebben, maar vooral voor de toekomstige tijd.* Het is zoals de marskramer zegt: "Ik heb dit of dat op die tijd nodig en zal zorgen dat ik het in voorraad heb." En zo zegt ook de landbouwer: "Ik zal op die tijd aan deze of die zaak behoefte hebben en dit alvast aanschaffen." Och, dat God ons zo'n hart wilde geven. Het is goed dat wij, om zo te zeggen, de beloften in de voorraadschuur hebben, zodat we deze, als het nodig zou zijn, kunnen gebruiken. *In de dagen des hongers zullen zij verzadigd worden* (Ps. 37:19b), zegt de profeet. Deze dierbare beloften zullen een goede spijs zijn in een tijd van gebrek, als u onder een holle boom zult zitten en onder de struiken zult kruipen. Dan zullen drie of vier van deze beloften een mens een goede maaltijd van vertroosting schenken. Spaar ze daarom op en zij zullen u geen schade aandoen. En als u van huis en haard, ja, zelfs van uw vrienden en van alles bent verdreven, dan zullen zij u buitengewoon verkwikken.

Och, hoe liefelijk zijn de beloften, overeenkomstig de onderscheidene noden en gelegenheden van de heiligen, die doorgaans in het Woord zijn verspreid. Breng deze onwaardeerbare voorraad in huis en laat ze niet op de markt achter. Het is dwaasheid om te zeggen: "Ik heb voorraad genoeg, maar niet bij de hand." *Laat het woord van Christus rijkelijk in u wonen en overvloedig zijn in alle wijsheid* (vgl. Kol. 3 : 16). Let er wel op, het moet in overvloedige mate en niet karig zijn. Het moet in u wonen, opdat u maar een stapje hoeft te doen om erover te kunnen beschikken. Daar hebt u de stof voor uw geloof om mee werkzaam te zijn.

II. Dit geldt ook voor het volgende punt. Wij worden ertoe geroepen om het geloof geschikt te maken voor het gebruik, opdat het tot meer vertroosting en zonder uitstel zou kunnen worden aangewend. Al zou iemand een gelovige zijn, nochtans kan er een grote mate van traagheid en lauwheid over zijn genadestaat, hoewel hij deze deelachtig is, zijn gekomen. Zie eens hoe onze Zaligmaker zijn discipelen bestraft en zegt: *O onverstandigen en tragen van hart om te geloven* (Luk. 24 : 25a). Wij behoren ons geloof dus te scherpen, opdat dit de beloften moge richten en schikken (zoals er in het Hebreeuws staat) en het door het voorhangsel van alle rijkdommen van Gods vrije genade moge heendringen. Op deze wijze zal het ons troost verschaffen. Het is met de hand des geloofs precies zoals met de lichamelijke hand. Als deze verdoofd of stijf bevroren is, moet men deze eerst wrijven of verwarmen voor deze iets kan vasthouden. Zo is het ook met de hand van het geloof. Want het geloof is de hand der ziel, het houdt die genade vast, die God voor ons in Christus Jezus heeft aangebracht. Het geloof nu is soms door verzuim en zorgeloosheid stijf en bewegingloos geworden. Daarom is het niet genoeg als een mens geloof bezit. Hij moet het echter soepel maken en de zenuwen van het geloof met olie insmeren, opdat hij daardoor met meer vrijmoedigheid de genadebeloften kan vasthouden en daaruit troost ontvangen.

1. Opdat dit gedaan zou worden, moeten we de bewijzen van het eens ontvangen geloof handhaven. Het is een onweersprekelijke zaak dat het eens ontvangen geloof bevestigd dient te worden. Let hierop. Ik spreek niet over diegenen, die geen geloof bezitten. Want het is tevergeefs er bij een mens, die geen geloof bezit, op aan te dringen door het geloof te leven. Maar het is voor diegenen, in wier harten het God behaagd heeft deze gezegende genade te werken. Dit moet de zorg uitmaken van

diegenen die het geloof hebben ontvangen. Zij dienen de natuur van het geloof in het algemeen, evenals die van hun eigen geloof in het bijzonder, te kennen. Zij moeten weten of dit het oprecht geloof is waarvan de apostel Petrus spreekt, want er is een grote mate van namaakgeloof in de wereld. Bijvoorbeeld het geloof, dat Jezus in de wereld is gekomen om zondaars zalig te maken, of iets dergelijks.

Welnu, als u de bewijzen hebt ontvangen dat u geloof bezit, vul het aan en houd het bij u. Streef ernaar, dat het zo duidelijk aan uw ziel wordt bevestigd, dat u het niet meer kunt ontkennen. Wat zou het een grote dwaasheid voor een mens zijn dit te gaan onderzoeken wanneer hij het zou moeten gebruiken? Wanneer hij erover zou gaan twisten en gaan betwijfelen of het goed is of niet? Dat zou het werk bijzonder hinderen, al zou hij nog zoveel geloof bezitten. Het is een spreekwoordelijke uitdrukking dat hij die niet zeker is van zijn weg, zal verdwalen. Want zolang hij zijn weg in twijfel trekt, komt hij niet tot het besluit de rechte weg te volgen. Vandaar dat de mens die het in twijfel trekt of hij geloof heeft of niet, er in die tijd weinig voordeel van zal ontvangen.

Zeg tegen een arm zondaar dat hij door het geloof moet leven, dan zal hij antwoorden dat dit goed nieuws zou zijn als hij dit bezat. Het is een schrale troost voor een mens er bij hem op aan te dringen zich te gaan warmen, als hij geen vuur heeft. Zo is het ook een schrale troost voor een mens, te leven door hetgeen hij nooit heeft bezeten. Om te gaan redetwisten en te betwijfelen of een mens het geloof bezit, verhindert het gebruik en genot ervan. Het gaat in dit geval om een mens die hierover twist, terwijl hij erdoor behoorde te leven.

Toen de discipelen Jezus zagen wandelen op de zee, dachten ze dat het een spooksel was. Zie Matthéüs 14 : 22-31. Maar Jezus zei tegen hen: Zijt goedsmoeds, Ik ben het, vreest niet. Welnu, toen Petrus gewaar werd dat het Jezus was, werd hij enigszins overmoedig en zei: "Heere, indien Gij het zijt, gebied mij tot U te komen op het water." Christus zei enkel: "Kom!" Toen Petrus echter tijdens het komen zag dat de zee onstuimig werd, begon hem het hart te ontzinken. Toen zei Christus tot hem: *O, gij kleingelovige, waarom hebt gij gewankeld?* (Eng. vert. *getwijfeld*). Het was alsof Hij zei: "Het is nu geen tijd om te twijfelen, maar een tijd om te geloven." De Heere nodigde hem uit te komen en Hij had aanleiding en geloofskracht genoeg om te komen. Maar toen hij de golven als groot en vervaarlijk aanschouwde, ging hij de belofte betwisten en betwijfelen in plaats van deze te geloven.

Het is precies als met een vuil en roestig geweer. Als ermee geschoten wordt, geeft het een terugstoot. Als het geloof door de twijfel gaat roesten, dan zit men verslagen en wankelmoedig terneer. Het betwijfelen en betwisten van het werk des geloofs maakt een mens over het algemeen zo onmachtig om de kracht van het geloof aan te wenden, dat het wel lijkt alsof hij helemaal geen geloof bezit.

2. Wanneer u de helderheid van het genadewerk dat u reeds eerder had verkregen, ziet bevestigd, sta er dan naar om uw hart van tijd tot tijd tot wonderlijke stilte en rust te brengen. Gerustheid en bestendigheid van de ziel leiden ertoe, dat het hart het schild stevig kan vasthouden en de te verwachten slagen gemakkelijk kan afweren. De onstuimige aandoeningen, die menigten, die benden van verwarrende gedachten, zoals vrees en afgunst, deze verontrusten de gesteldheid van de ziel, zodat zij niet gehoorzaamt aan het bevel tot geloof. Het is ermee gesteld als in een leger, wanneer de slagorden zijn doorbroken en de soldaten in verwarring zijn geraakt. Al is de bevelhebber nog zo bekwaam, hij kan in die toestand niet voorwaarts gaan.

Zo is het ook met ons gesteld. Al hadden wij nog zo'n krachtig geloof, wanneer echter de ziel door onstuimige beroeringen op en neer wordt geslingerd, dan kan zij het

geloof niet bevelen. Toen de discipelen werd medegedeeld, dat Christus uit de doden was opgestaan en Zichzelf had geopenbaard, lezen wij in Lukas 24: 21: Zij geloofden het niet van blijdschap en verwonderden zich. Zij wilden het aanvankelijk niet geloven. Dit kwam door de hevigheid van hun blijdschap, waardoor zij het niet konden geloven. Zoals dit het geval is met onmatige aandoeningen, zo is het ook met hevige angst, met zorgen en ongesteldheden. Omdat deze de ziel zo geweldig in beroering en opwinding brengen, daarom kan de mens niet geloven.

Zo is het ook gesteld met een weg. De reiziger is in staat om zijn reis te beginnen, maar hij wordt menigmaal belemmerd, omdat de menigte zo groot en sterk is, dat deze hem tegenhoudt en wegduwt. Zij kan hem zelfs, tegen zijn wil, in een andere richting meevoeren. Zo is het nu ook gesteld met een ziel, die op deze wijze wordt gekweld door verwarde gedachten. Dit geldt inzonderheid die van droefgeestigheid. Het zijn vijanden van de ziel, zoals ijdele inbeeldingen, zondige vrees, zondige droefheid, verwarrende gedachten en zorgen. Hoewel het hart gewillig is en in staat om te geloven, nochtans kruisen zulke opwellingen van onstuimige gedachten het geloof op zijn weg en drukken het terneer.

Daarover bestraft David in Psalm 42 : 6 en 12 en in Psalm 43 : 5 zijn hart. Hij zoekt het tot rust te brengen, terwijl hij zegt: *Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij?*

Er zijn in deze tekst drie dingen die ons van dienst kunnen zijn.

- (1) Een opgewonden gesteldheid van het hart veroorzaakt dat een mens als het ware plat op zijn rug komt te liggen en buiten kennis geraakt.
- (2) Deze gesteldheid belemmert het werk van het geloof. Neem in dit verband acht op hetgeen volgt in de aangehaalde tekst: *Hoop op God!* Het is alsof de psalmist wil zeggen: "Laat die verwarrende gedachten van het hart varen en rust op de vrijheid van Gods genade."
- (3) De psalmist ziet nog steeds op naar God om genade, want, zo zegt hij, *Hij is mijn God.*

De waarde van deze aanwijzing ontdekken wij door ondervinding. Dit geldt inzonderheid van zwaarmoedige mensen, die door zwermen van gedachten die door hun geest gonzen, worden gekweld. Soms wordt hun hart door rusteloze vrees voortgedreven, zoals het hert door de jachthond in het bos. De ene aandoening volgt op de andere en tenslotte komen ze alle tegelijk. Soms doet de schrik van de consciëntie de mens uitschreeuwen en hem zeggen: "O, hoe klaagt mijn hart mij aan! Ik dacht, dat ik een geopende hel voor mij zag met de duivel aan mijn zijde, terwijl deze op het punt stond mij naar het eeuwig verderf te slepen." Dit bezorgt de ziel zo'n ontzetting en vervaardheid van geest, dat de belofte van God buiten zijn bereik is. Neem in dit geval dan echter de raad aan, die de Heere gaf aan de profeet: vreest niet staat vast en ziet het heil/ des HEFREN (Ex. 14 : 13a). Dat betekent, leg deze rusteloze gedachten en menigte van dwaze inbeeldingen terzijde. Sta eens stil en wees gerust! Aanschouw met een oog des geloofs het heil van uw God.

3. Een derde aanwijzing bestaat hierin, dat de mens bekwaam gemaakt mag worden tot het werk. Geef acht op deze zaak. Als u de middelen hiertoe ontbreken, zoek daarnaar dan niet in de eerste plaats. En wanneer u door de Voorzienigheid Gods de benodigde middelen worden geschonken, zie daarop dan niet in de eerste plaats. Maar wendt u allereerst tot de belofte, opdat deze u van het nodige mag voorzien. En dat de belofte de middelen mag zegenen waarover u beschikt.

Het is een onjuiste en verkeerde handelwijze voor een mens om louter en alleen het oog te slaan op die dingen die binnen het bereik zijn van zijn begrip. Dit doet hem heen en weer zwerven in het gebruik van de middelen. Op deze wijze wordt in ons hart pas in de laatste plaats aan de belofte en aan Christus gedacht. Hoe maakt de ziel bijvoorbeeld in een tijd van armoede zich onbekwaam voor het gebruik van de belofte? Wanneer een mens ziet dat zijn toestand er slecht voorstaat en hij tot ellende dreigt te vervallen, dan zegt hij: "Ik heb enkele goede vrienden die mij geen gebrek willen zien lijden. Bovendien heb ik nog zoveel middelen over en ik beschik nog over een goede gezondheid en kracht, zodat ik nog een redelijk bestaan hoop te krijgen." Hier is intussen niet één woord bij over de belofte.

Maar wat zegt u dan van het volgende? Als de dood al uw vrienden wegneemt, als ziekte u van uw gezondheid en kracht berooft, als u door brand of diefstal uw bezittingen kwijtraakt, waarheen zult u zich dan wenden? Als dan enkel de dood overblijft, zoals we gewoonlijk zeggen, dan is de mens genoodzaakt zich te wenden tot die genade, die de eeuwigheid verduurt. O vriend, bevindt u zich nu op deze plaats? Waarom kwam u daar niet eerder? Welnu, voordat het zover gekomen zou zijn, had u beter kunnen zeggen: "Het ziet ernaar uit dat ik arm zal worden, dat mijn vrienden zullen sterven, dat de dieven mij van mijn goederen zullen beroven, nochtans Gods goedertierenheid is in der eeuwigheid."

Op deze wijze tracht een getrouwe prediker met zegen en tot nut van de gemeente te prediken. Dan grijpt hij naar de hulpmiddelen die voorradig zijn, hij wendt zich tot de boeken in de studeerkamer, tot zijn overleg en nachtelijke ijver en denkt op deze wijze de zaak voor elkaar te krijgen. Wij handelen in deze dingen niet verkeerd, maar de volgorde hiervan deugt niet. Misschien stoot God alle voornemens omver, zodat de mens niet in staat is tot een oplossing te komen. En wanneer hij tot op zekere hoogte de waarheid kan bevatten, dan verijdtelt God alles wat hij doet en heeft de prediking geen uitwerking op de ziel van Zijn volk. Tenslotte is hij genoodzaakt zich tot de belofte te wenden. Dan eerst zegt die arme prediker: "Heere, Gij hebt gezegd dat Gij met uw getrouwe dienstknechten wilt zijn tot aan het einde der wereld. Er is slechts weinig kracht in ons, maar wees Gij met ons, o Heere!" En zo wordt het werk dan weer voortgezet.

Een zakenman, die betrouwbaar en ijverig is, hoopt door zijn beroep in goede welstand te komen. Zijn voorraden zijn goed en uitgebreid en zijn bekwaamheid is voldoende. De gevraagde prijs zal even billijk zijn als bij ieder ander, terwijl zijn zakenrelaties vele zijn. Onverwacht laat God al deze dingen op niets uitlopen en dan pas wendt de man zich tot de belofte, zoals in Psalm 1:3 is verrat: *Al wat de rechtvaardige doet, zal welgelukken*. Denk hier eens over na en zeg dan: "Ik verwacht genade en hulp, ja, ik verwacht alles van de belofte."

Dit was de weg die Jakob koos. Eerst worstelde hij met God en behield de overhand. Toen worstelde hij met zijn broeder Ezau en zei: *"O God van mijn vader Abraham en God van mijn vader Izak, o HEERE, Die tot mij gezegd hebt. Keer weder tot uw land, en tot uw maagschap, en Ik zal wel bij u doen. Ik ben geringer dan al deze weldadigheden en dan al deze trouw, die Gij aan Uw knechtgedaan hebt. (..) Ruk mij toch uit mijns broeders hand, uit Ezau's hand; want ik vrees hem"* (Gen. 32 : 9-11).

Denk in dit verband ook eens aan Hebrëen 13:5. *Uw wandel zij zonder geldgierigheid; en zijt vergenoegd met het tegenwoordige*. Maar hoe wilt u nu een hulpmiddel tegen deze geldgierigheid hebben? Iemand zou mogelijk opmerken: "U hebt een goede erfenis ontvangen en bezit slechts weinig schulden en veel vrienden." Maar God handelt volkomen anders door in datzelfde vers te zeggen: Ik zal u niet

begeven en Ik zal u niet verlaten. Wanneer ik dus mijn twijfelmoedigheid heb verdreven, dan staat het geloof gereed en is het schild geschuurd.

III. *Wij moeten ernaar staan ons geloof op de rechte wijze te doen functioneren.*

Als wij nu het geloof een plaats willen geven in dit werk, zijn er twee dingen waarop gelet moet worden.

- I. Hoe de ziel de beloften zal verkrijgen.
- II. Hoe de ziel de genoegzaamheid en de voortreffelijkheid die in God zijn, door Christus en de belofte, zal moeten ontvangen, aannemen en hier voordeel uit trekken.

I. Wat de eerste aanwijzing betreft, namelijk hoe de ziel tot de belofte moet komen, dient u te weten dat alles in gereedheid is gebracht. De weg staat open en het geloof is hiervoor geschikt. Hierbij moeten echter drie voorschriften in acht worden genomen.

A. In de eerste plaats dient u alle macht en vermogen in uzelf te verwerpen. Nochtans, zo zegt de apostel, *ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij* (Gal. 2 : 20a). Ik leef niet meer door eigen kracht, maar Christus leeft in mij. Hoewel hij het geloof deelachtig was, nochtans was zijn verkwikking, verlevendiging en versterking aan Christus te danken. *Ik weet, o HEERE*, zo getuigt de profeet, *dat bij den mens zijn weg niet is; het is niet bij een man, die wandelt, dat hij zijn gang richte* (Deut. 10 : 23). Zo dient u ook te spreken, als u uw hart ontvankelijk gemaakt wilt hebben voor de belofte. "Het is niet bij mij te vinden, Heere, noch in het vermogen van dit dode hart. Het ligt ook niet in enige weldaad die ik ooit heb ontvangen, waardoor ik in staat ben in U te geloven." Hier ligt het levensbeginsel niet. De wortel van het geloof ligt in de belofte en vandaar komt ze tot de ziel.

Als een schip bij eb en laag water aan de grond vast komt te zitten, zal de zeeman niet trachten om het door eigen kracht weer aan de wal te krijgen. Vandaar dat het niet mijn wijsheid is die mij hulp kan bieden. Het ligt ook niet aan mijn wapen dat ik mij kan verdedigen. Mijn eigen boetvaardigheid kan mijn ziel ook niet vernederen. De ziel roept uit: "Het is noch bij mijzelf, Heere, noch ergens elders dat ik rust kan vinden of mij tot de belofte kan wenden. Al onze bekwaamheden zijn op een lage waterstand terechtgekomen."

Alles wat we nu zijn of kunnen doen, is onszelf ontledigen en ons klaar maken om het grootzeil te hijsen. Dat wil zeggen, laat de ziel zich gereed houden voor een belofte. Want uit kracht van die belofte zult u hemelwaarts en naar Christus worden gevoerd. Overdenk dit in uw eigen ziel, opdat u van hieruit zou beginnen. Uw hart zou op deze wijze uw aanvechtingen kunnen overwinnen. Wanneer u bepaalde plichten zou moeten volbrengen, zou u deze kunnen uitvoeren. En bij te verwachten tegenstand zou u deze kunnen weerstaan. Och, bedenk toch dat de mens, als hij niet zo handelt, zowel zijn verstand als zijn gevoel en alle godsdienst oneer aandoet.

Op deze wijze begint uw geloof met uzelf en met uw handelingen te worstelen. Uw consciëntie veroordeelt u en u wilt uw hart wel uit uw boezem trekken. Broeders, dit zal niet baten! Wanneer een zwaar geladen schip aan de grond zit, dan zullen de zeelieden eerder hun hart uit hun lijf rukken dan het schip weer laten varen. O, ga dan naar hen toe en zeg: "Verwacht het toch niet van uzelf, noch van verkeerde middelen. Wees toch kalm, verwacht het nergens van. Laat uw hart stil zijn, totdat de wind en het getij van de belofte komen. Deze zullen u verder voeren."

B. Breng de belofte binnen uw hart, opdat deze uw hart moge innemen. Ik zou wensen dat u zo zou spreken: "De Heere Jezus Christus is in de belofte. Hij zal deze door de kracht van de Heilige Geest ontegenzeggelijk, ontwijfelbaar en op onuitsprekelijke wijze vergezellen, maar dan op een wijze die Hem welbehaaglijk is. Ik wil hierbij ook nog getuigen, dat de almachtige kracht van Christus altijd, voortdurend en zeker met de belofte - en dat op gezegende wijze - gepaard zal gaan. Vandaar dat zij ook de Geest der belofte wordt genoemd. Want er gaat altijd een almachtig en scheppend werk met de belofte gepaard.

En daarom zeg ik, met het Woord dat de gedachten van het hart des mensen blootlegt, met datzelfde Woord moet noodzakelijk de krachtige werking van Gods Geest vergezeld gaan. En dat voorzover God het heeft beloofd. En dan niet wanneer u, maar wanneer God het de geschikte tijd hiervoor acht. Hij handelt hierbij als een vrijwillige dienstknecht. U kunt weten dat er een almachtige kracht en volheid in de belofte ligt. Leg daarom die belofte in uw hart en besluit haar hierin. En zie uit kracht van die belofte uw ziel daarvan te overreden.

Er bestaan verschillende manieren om deze zaak duidelijker uit te drukken. Jakob wilde niet geloven dat Jozef nog in leven was. Hij dacht eveneens dat, indien Jozef nog in leven zou zijn, deze dan wel in een geringe en armoedige toestand zou verkeren. Toen hij echter de wagens zag die Jozef had gezonden om hem op te halen, toen geloofde hij en zei: *Het is genoeg! Mijn zoon Jozef leeft nog* (Gen. 45 : 28a) De wagens die Jozef naar Jakob had gezonden, brachten Jakob naar Jozef. Zo is het ook met elk gelovig mens. Hij is te arm, te zwak en onmachtig om tot God te gaan en in de Heere Jezus Christus te geloven. Sla daarom in de eerste plaats uw oog op de wagens van Israël, want die zullen u tot de belofte brengen.

Een molenaar maakt eerst zijn watermolen klaar en maakt alles voor de arbeid gereed. Als echter de molenstenen klaar zijn, zullen ze nog niet gaan malen. Eerst moet de sluisdeur opengetrokken worden en het water, dat de molen in beweging brengt, gaan stromen. Zo is het ook gesteld met de ziel als zij verootmoedigd is. Al is zij het met de Heere eens geworden en stemt zij met Zijn voorwaarden in, zij kan echter uit zichzelf niet gaan. Zij beschikt niet over het vermogen om te lopen. Maar zodra de sluisdeur van de belofte wordt opengedaan en het water het hart beroert, dan zal zij de ziel tot de Heere brengen. Wij kunnen dit ook zien in Lukas 19 : 9, waar Jezus tot de tollenaar Zachéüs zei: "Heden is dezen huize zaligheid geschied." Dat betrof niet de muren van het huis, maar de mensen die zich in dat huis bevonden. Zij kwamen niet tot de zaligheid, maar de zaligheid kwam tot hen. De Heere zond de zaligheid om het huis van de kleine Zachéüs te begroeten.

C. Als de belofte op deze wijze tot u is gekomen en u de genoegzaamheid en het gezag ervan erkent, dan is alles wat u hebt te doen dit: Laat u op de stroom van de belofte tot de belofte voeren. De verloren zoon in Lukas 15 wordt als een verloren schaap beschouwd. (Let hierop, arme schepselen, want dit gaat u aan). Het arme schaap zwerft heen en weer en raakt nu eens in de muil van de leeuw, dan weer tussen de doornen en soms in de put. De tekst zegt dat de herder de negen en negentig schapen heeft achtergelaten om dat ene schaap te zoeken. Hierin komt de zorg die hij heeft voor dat verloren schaap, tot uitdrukking. Hij laat een behouden zondaar niet zonder zorg in de schaapskooi achter, maar hij wil echter voor niemand zoveel zorg betonen als voor een arm, verloren zondaar.

Kunt u de weg naar de hemel niet vinden, dan zal Hij die voor u vinden. Leun slechts als dat schaap op de schouders van Christus. Wanneer u aan de weet komt, dat uw hart zwak en krachteloos is en dat u niet in staat bent om te geloven, dan zal de Heere

Jezus Christus u de Geest der genade geven. Jezus zal u, evenals dat schaap, komen opzoeken en op Zijn schouders leggen, dat wil zeggen, op de rijkdom van Zijn vrije genade. Laat daarom uw hart door de kracht van die genade, die God u tot uw eeuwigblijvend goed heeft geopenbaard, meegevoerd worden. Wanneer Jozefs wagens gekomen zullen zijn, stap er dan maar op. De Heere Jezus Christus is ten hemel gevaren en heeft deze wagens voor u gezonden. Stap er daarom op en spreek dan: "Heere, laat mij met U opvaren!"

Als de zeeman op zijn tochten maar diepgang genoeg heeft, dan vreest hij nergens voor. Hij ziet niet zozeer op zijn roer of op iets anders, maar hij wil de vaargeul in het oog houden. Deze vaargeul is het volle getij van de belofte. Leg u daarom neer op de belofte en zeg: "Heere, wil mij in de kracht van die genade en door de werking van Uw Geest dragen. En wil door de rijkdom van Uw barmhartigheid het hart van deze arme zondaar meevoeren en mij met Uzelf, Heere, voor eeuwig gelukkig maken."

Laat dus, nogmaals gezegd, een kostbaar bezit door u niet worden verwaarloosd. Het is een bijzonder slechte handelwijze geen handel te drijven met uw aanzienlijke voorraad. Zoals het in de wereld gaat met tijdelijke zaken, zo gaat het ook met ons geestelijk goed. Al zou een mens vandaag slechts weinig bezitten, als hij nochtans enkele oude inkomsten tegemoet kan zien, dan zal dit zijn hart verkwikken en hem in tijden van armoede en ellende opbeuren. Hij zegt bij zichzelf: "Als ik gedurende enige tijd mij maar kan redden, dan hoop ik zo te leven als ieder ander mens in het land."

Zo is het ook met sommige beloften die wij bezitten. Och, er zijn inkomsten van oude beloften, van oude huren of pachten. Het is als met de oude pachten van boerderijen, die lang geleden werden verhuurd. Wanneer deze worden uitbetaald, zijn zij soms opgelopen tot het drievoudige van waarvoor zij aanvankelijk werden verhuurd. Zo zijn er nu ook oude inkomsten van troost en barmhartigheid.

Bijvoorbeeld de woorden: *Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld* (Matth. 25 : 34). Dan is er geen sprake meer van tranen, van zorg, van zonde en van smart. Tracht deze inkomsten in handen te krijgen en tot gebruik aan te wenden en zeg dan: "De dag zal eens komen, dat wij allen geluk en blijdschap zullen hebben, meer dan de tong kan uitdrukken of het hart kan bevatten. Al hebben we ook met vele beproevingen te worstelen en raken we uitgeput door een wereld van verdorvenheden, nochtans," zo spreekt het geloof, "zullen wij zalig worden." Op deze voorwaarden kan een mens zich nog tamelijk goed redden, al heeft hij ook niets anders om in deze wereld van te leven. Denk er eens over na wat ik nu zeg en streef ernaar de waarheid hiervan op uw hart te drukken.

Er is geen enkel goed in uzelf, maar alleen in dat van een Ander. Het wordt bewaard door een Ander en dat tot uw vertroosting. Wees ermee tevreden dat het zo is. Zie ook niet alleen op hetgeen u bezit, maar overdenk dat het grootste deel van uw heerlijkheid in de heerlijkheid van Christus is gelegen. Overdenk dat het grootste deel van uw wijsheid gelegen is in de wijsheid van Christus, het grootste deel van uw vrijheid in de vrijheid van Christus en het grootste deel van uw rijkdom in de rijkdom van Christus. En gedenk, dat alles wat in Christus is ook uw eigendom is. *Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden* (1 Joh. 3:1). Ik zeg u, broeders, dit is een onschatbaar voorrecht. En al zou u niets anders bezitten dan dit, dan bezat u een kindsdeel. Het is echter nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen, maar we hebben er een glimpje van opgevangen. Wat denkt u dan dat de volle oogst wel niet zal zijn? Wij hebben er nu nog maar een teugje van gehad, maar wat zal dan de volle beker zijn als we Christus zullen zien gelijk Hij is? Op deze wijze trok Mozes voordeel uit zijn omstandigheden. Hij verdroeg alle wederwaardigheden,

ja, hij achtte de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte. Wat was hiervan de reden? *Hij zag op de vergelding des loons* (Hebr. 11 : 26).

Wij beoordelen niet altijd de toestand van een mens naar het bezit dat hij heeft, maar naar hetgeen hem nog te beurt zal vallen of wat hij nog zal beërven. Doe daarom wat Mozes deed. Denk eraan dat u een rijke vrucht op uw land bezit, die al uw schulden zal betalen en u als een heer zal doen leven. Al hebt u nog zoveel gebreken en worden u nog zoveel schandelijkheden ten laste gelegd, al hebt u nog zo weinig kracht en moet u nog zoveel troost missen, nochtans is er genoeg in de hemel, genoeg in Christus, zowel rijkdom als vertroosting. Laat uw ziel er dan voor zorgen, dat u zich deze dingen tot uw eigen welzijn voor ogen stelt.

VRAAG. Maar, zal iemand mogelijk vragen, op welke wijze zal de mens deze zaken verwachten van de belofte, die God ongetwijfeld naar Zijn welbehagen zal schenken?

Als antwoord op deze vraag zal ik u aantonen wat u mocht verwachten en wat God u ongetwijfeld wil schenken. Indien u waarlijk gelooft, zijn de hemel, de zaligheid en de volharding tot het einde zeker uw deel, evenals de wijze en de mate van hulp die u tot volharding in staat zullen stellen. Deze drie genoemde zaken zijn zeker. Maar God verplicht Zich niet die tijdelijke zegeningen die wij begeren te verlenen noch die mate van geestelijke zegeningen die wij zouden willen hebben. God geeft evenmin een belofte over de mate van genade en bijstand en bekwaamheden, die we nodig hebben om onze plicht te vervullen. Maar waartoe God Zichzelf verbindt, zowel wat tijdelijke als geestelijke zegeningen betreft, aan ons te verlenen, kan in de drie volgende punten worden uitgedrukt. Namelijk:

- die mate van genade en verzekering van Gods liefde en die mate van genadige vertroosting die Hij voor u nodig acht en
- dat alles volgens Zijn eigen wijze
- en op Zijn eigen tijd.

Ik zal ze hier alle drie behandelen, omdat velen hier op pijnlijke wijze schipbreuk lijden.

(1) In de eerste plaats wil Hij deze zegeningen volgens Zijn eigen goedvinden geven en niet volgens die van u. Hij wil u eerst geschikt en bereidwillig maken, opdat u in staat zou zijn deze te verwerken en dan zal Hij ze u pas verlenen. Een arm mens zal misschien tot de uiterste wanhoop gedreven worden en jammerlijk terneergeslagen zijn. Daarom roept zijn hart ernstig om meer ondersteuning. Hij roept, maar God antwoordt niet. Hij spant zich in om op de belofte te zien, omdat God heeft gezegd dat hem niets zal ontbreken, maar nochtans gebeurt het niet. Ik zeg nogmaals, God zal deze dingen geven op Zijn eigen wijze. God wil u allereerst voorbereiden voor deze staat en het dan geven. Ik heb nog nooit een goed mens wanhopig arm gezien of zijn hart was voordien wanhopig trots. Daarom wil de Heere hem eerst beproeven en zijn trotse hart verootmoedigen. En dan pas zal Hij deze dingen schenken. Schenk eerst aandacht aan deze zaak en dan aan de volgende.

Een ander christen streeft weer bijzonder naar de verzekering van Gods liefde en kan deze niet verkrijgen. Hij zoekt in het gebruik van de beloften naar God en kan echter niet tot de toe-eigening komen. Welnu, God zal u verkwikking en vertroosting geven, maar op Zijn eigen tijd. Weet echter dit, dat de Heere gewoonlijk niet de troost voor de ziel afsluit, maar Hij ziet dat het hart hier nog niet vatbaar voor is. Het zou hoogmoedig en zorgeloos worden. God zou niet meer van u horen en uw eigen zeil zou de boot doen omslaan. Als God dan ook uw hart vernederd zal hebben en als u het

er mee eens zal zijn te missen hetgeen Hij weigert, dan zal Hij u verzekering geven. Dat dient echter wel te geschieden op Zijn tijd. Dit is dan ook de reden waarom velen hun dagen in onverenigdheid slijten. De oorzaak hiervan is gelegen in het hoogmoedige hart en de halsstarrige gesteldheid van geest, die zich niet met Gods voorwaarden willen verenigen. Het is hier als met een geneesheer. Deze wil geen medicijnen verstrekken dan wanneer hij het zelf nodig acht. Want als de patiënt geen brandende koorts heeft, dan zou dit de snelste manier zijn om hem van kant te helpen. Hij stelt echter na gedaan onderzoek bij de patiënt eerst de diagnose en dient dan pas het geschiktste geneesmiddel toe. Zo is het ook gelegen met die dingen waar u nu om smeekt. De Heere zal u die schenken, wanneer u niet met troost, verzekering en voorspoed overladen zult zijn. Pas wanneer uw hart ontledigd en gezuiverd zal zijn en er vatbaar voor is deze zaken te verwerken, dan zal de Heere u die geven.

(2) Vervolgens zal de Heere u die mate van tijdelijke zegeningen en geestelijke zegeningen schenken op Zijn eigen tijd. Niet dus wanneer u en ik dat zouden willen, maar wanneer Hij het de geschiktste tijd acht. Het is hier precies als in de geschiedenis van de bruiloft te Kana, toen de moeder van Jezus tot onze Zaligmaker kwam en tegen Hem zei: "*Zij hebben geen wijn*" (Joh. 2 : 3-4). Zij was van mening dat zij Christus wel kon gebieden. Hij antwoordde echter: "*Vrouw, wat heb ik met u te doen? Mijn ure is nog niet gekomen.*" Zo is het ook gesteld met onze ziel. Ons ontbreekt de vertroosting, terwijl we tevens kracht, zekerheid en bijstand nodig hebben tegen onze verdorvenheden. "Maar wat heb ik met dat trotse hart te doen?" vraagt de Zaligmaker. "Mijn ure is nog niet gekomen!"

U wilt daar nu over beschikken, zoals de discipelen die zeiden: *Heere, zult Gij in dezen tijd aan Israël het Koninkrijk wederoprichter?* (Hand. 1 : 6) God zal dat op Zijn eigen tijd doen en wij moeten wachten op de bestemde tijd. Dit is een zaak, die noodzakelijkerwijze met het Verbond der genade gepaard gaat. Reeds eerder heb ik erop gewezen, dat de Heere de zegeningen van Zijn koninkrijk zal uitdelen als het Hem behaagt en niet wanneer wij dat willen. Wanneer de Heere ziet, dat de zegeningen van geestelijke genadegaven en tijdelijke gunstbewijzen rijp zijn en het geschiktst voor uw behoeften, dan zult u deze ook ontvangen. De hiervoor bestelde tijd is echter in Gods hand.

(3) De Heere belooft ons echter niet die tijdelijke zegeningen en die geestelijke bijstand en dergelijke bijzonderheden op zo'n wijze en in zo'n mate te geven als wij zouden begeren. Maar Hij wil dat doen zoals Hij dit het meest gepast voor ons oordeelt. Agur zegt in Spreuken 30:8: *Voed mij met het brood van het mij bescheiden deel.* Hier sprak zijn geloof. Hij onderwierp zich geheel aan God. Als iemand naar de kleermaker gaat om een kledingstuk te laten maken, dan knipt hij dit niet zelf uit, maar laat dit over aan het oordeel van de vakman. Zo nu moeten wij ook doen, wij moeten ons geheel aan God onderwerpen. Want weet, dat Hij geen belofte doet, tenzij Hij die geschikt voor u vindt. Het zou kunnen zijn dat u deze zegening of dat gunstbewijs beter niet kunt ontvangen.

De pottenbakker heeft het voornemen een bepaald aantal vaten ter ere te maken. Zo is het ook met de Heere. Als Hij u tot een vat der ere wil maken, ga dan in gerustheid verder. Of u nu veel of weinig genade of voorspoed zult ontvangen, dat maakt niet veel uit. Het moet voor u genoeg zijn dat u bent uitverkoren tot de eeuwige zaligheid. U ziet nu, hoe u de belofte het beste tot uw voordeel kunt aanwenden en gebruiken. Zo alleen kunt u datgene van de belofte verwachten wat zij zal schenken.

Er is nog een andere bijzonderheid in deze derde aanwijzing om te leven door het geloof en wel deze. Hoe en op welke wijze kan men de belofte aannemen, het vocht en de zoetheid ervan genieten en hierdoor leven? Wanneer de landbouwer zijn akker heeft ingezameld, zijn vruchten rijp zijn geworden en hij deze heeft geoogst, dan moet hij zijn voorraad opslaan, opdat hij hiervan kan leven. Laat ons dus de beloften verzamelen als we hier de meeste winst mee kunnen behalen. Laat ons dan ook de winst aanvaarden en hiervan leven. En dat kan als een bewijs van Gods goedheid nog aangenaam zijn ook.

Laat mij met het oog hierop u deze vijf onderrichtingen geven.

1. U ziet dat God in de belofte is. Verwacht dan ook niet méér dan dat God daarin is. Sla dan uw oog op dat bijzondere goed dat in de belofte is en dat u nodig hebt. Aanschouw dat goed dat in Christus en in de belofte is. En wend dan Gods kracht en getrouwheid aan tot verkrijging van dat goed en doe een beroep op Zijn wijsheid om u hierin te doen volharden. Als u bijvoorbeeld bij uzelf zegt: "Ik leef onder vervolging. Nu zou ik enerzijds wel verlossing en veiligheid begeren, opdat ik niet in de gevangenis terecht zou komen, maar anderzijds zou ik ook wel troost en verkwikking begeren als de Heere mij daarin zou brengen. Daarom wil ik al deze dingen in de belofte zien, terwijl ik de genoemde voorwaarden in acht tracht te nemen."

Welnu, wanneer u in de gevangenis terechtkomt, zoek dan de vrijheid en bewaring in Christus. Hij is de grote Verlosser van Zijn volk en draagt dit volk in Zijn eigen handen. En grijp vervolgens Gods macht en trouw aan, die dit alleen kunnen bewerken. En doe ook een beroep op Zijn wijsheid, die u daarin kan doen volharden tot uw eigen welzijn, opdat de macht en wijsheid van God aan uw ziel mogen verlenen hetgeen u in de belofte aanschouwt en nodig hebt. Dit is de bedoeling van Psalm 37:5: *Wentel uw weg op den HEERE en vertrouw op Hem, Hij zal het maken.* Wentel uzelf en al uw behoeften op de Heere. Daarom zegt de apostel ook: *Werp al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u* (1 Petrus 5 : 7).

Het behoort tot Gods ambtelijke bediening. Hij zorgt voor uw ziel, leg daarom al uw zorgen op Hem en leg deze in Zijn handen. Wend ook Zijn kracht en getrouwheid aan. Deze zaak dient hier echter wat nader te worden onderscheiden. Want ik wil hiermee niet zeggen, dat wij nergens zorg voor moeten dragen, maar ik bedoel dat wij het gehele gewicht en de last van onze zorgen aan de Heere moeten hangen. De bierbrouwer wentelt en rolt de biertonnen, maar het is de aarde die het gewicht ervan draagt. Wij begeren dat u ook zo zult handelen. Welke moeilijkheden er ook in uw oog of oor of hart mogen komen, wentel deze toch op de Heere. Het gewicht van de zorgen ligt bij een mens inzonderheid in de volgende drie dingen, die hij van zich af moet werpen en op de Heere wentelen.

- (1) In de eerste plaats zal een mens niet kunnen weten wat hij doen moet of wat hem bevolen wordt.
- (2) In de tweede plaats zal hij niet kunnen doen hetgeen hem bekend is en wat God hem gebiedt.
- (3) En in de derde plaats zal het hem niet kunnen gelukken hetgeen hij doet. Het is geen moeilijke zaak te doen wat we kunnen, of onze krachten aan te wenden als wij er bekwaam toe zijn.

Maar dit is de moeilijkheid, dat het hart zegt: "Ik weet niet wat God ermee voorheeft." Of het zegt: "Ik zal niet kunnen doen wat ik weet." Of het zegt: "Het zal mij niet gelukken, ach neen, het ligt niet in mijn vermogen."

Welnu, laat al deze zaken nu eens aan God over. Bekommer u daar niet over, maar geef het over aan de Heere. Bemoei u met uw eigen plicht en uw eigen werk en laat

God de Heere het Zijne doen. Zegt u maar tegen de Heere: "Waarlijk, Heere, het ligt niet in mijn begrip of vermogen die wijsheid te verkrijgen die nodig is om mijzelf te besturen, noch enige kracht te bezitten om alles te doen hetgeen bevolen is, nog minder om dit te doen gelukken. Heere, ik wil mij daar niet meer mee bezig houden, maar dat aan Uw majesteit overlaten. Als U volgens Uw voornemen niet kunt, noch naar uw getrouwheid en goedgunstigheid niet wilt zorgen voor uw hulpbehoevend schepsel dan ben ik tevreden. En als U mij geen gunsten bewijst dan ben ik ermee verenigd om ellendig te zijn."

Veronderstel eens, dat een mens beloofd heeft enige zaak te ondernemen voor zijn vriend. Het valt hem tenslotte wat moeilijk, daarom wenst hij dat deze de zaak zelf weer in handen neemt, omdat er te veel bezwaren aan verbonden zijn. De ander wil hier echter niet van weten en zegt: "jij hebt je verplicht om dat te doen, daarom wil ik je er niet van ontslaan. Ik wil er mij niet meer mee bezig houden." Dus ongeacht wat het ook zou mogen zijn, hetgeen tot Gods koninklijke rechten behoort, laat dat aan God over en bemoei je er niet mee. Laat God daar Zelf zorg voor dragen. Laat het aan Zijn macht en getrouwheid over dit Zelf uit te voeren.

Zo deed Abraham, gelijk we lezen in Rom. 4 : 16-20. *Welke tegen hoop* [of: boven hoop] *op hoop* [of : onder hoop] *geloofd heeft, dat hij zou worden een vader van vele volken.* De baarmoeder van Sara was onvruchtbaar en Abrahams lichaam was verstorven. Toch moest hij een zoon ontvangen. Hij deed daarom een beroep op Gods macht en zei (vers 21): "Heere, dit lichaam is dood en Sara onvruchtbaar. Hiervan is geen hulp te verwachten. Maar U bent machtig en U hebt het op U genomen dit te doen." U ziet dat hij Gods macht ging aanwenden, terwijl hij het gehele gewicht en de last van de zorg op de Heere wentel.

Vandaar dat Mordechaï zei: "Want indien gij enigszins zwijgen zult te dezen tijde, zo zal den Joden verkwikking en verlossing uit een andere plaats ontstaan" (Esther 4:14a). Hij kwam tot de ontdekking dat God besloten had Zijn volk te verlossen. Hij wilde deze waarheid niet ontkennen. De verlossing zal komen, zegt de tekst. De plaats of de middelen waren Mordechaï niet bekend, maar hij wist dat de verlossing op komst was. Wend daarom Gods macht en getrouwheid aan en niet uw eigen bezorgdheid. Draag deze aan de Heere op en werp uw zorg, wat het gewicht ervan betreft, op Hem.

2. Ga door het geloof opnieuw tot de belofte om hulp en kracht, om op deze wijze op God te wachten. Zie opwaarts tot God in het gebruik van die middelen die Hij heeft aangewezen om dat goed te bereiken, dat Zijn macht voor u zal bewerken. God zal het zeker doen. En u moet also God in de loop van Zijn voorzienigheid tegemoet gaan in het gebruik van de middelen, die Hij daartoe tot uw welzijn heeft verordend. Neem acht op Gods voorzienigheid en doe hetgeen God van u vordert. Want anders leven wij niet door het geloof, maar verzoeken God en verwerpen Zijn beloften. Wanneer wij niet wandelen op de weg die Hij heeft voorgeschreven, dan beroven wij ons van dat goed dat God ons wil schenken. Christus zegt in Lukas 24 : 49 tot Zijn discipelen: *En zie, Ik zend de belofte Mijns Vaders op u; maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte.* Christus wil hen begiftigen met de Geest, maar zij moesten te Jeruzalem erop blijven wachten.

Zo zeg ik nu ook: "Wilt u de genade en de Geest van Boven en de rijkdom van de wereld hebben? Wandel dan op de weg die God heeft voorgeschreven. Blijf te Jeruzalem en wees op de u aangewezen plaats en ontmoet God in de weg van Zijn voorzienig bestel. Dan zult u van Zijn kracht en getrouwheid ontvangen wat u nodig hebt U wilde wel dat God u in uw toestand zou zegenen, maar u wilt zich toch lui en

zorgeloos gedragen. Maar dat zal u niet baten. God zou u mogelijk een zegening willen schenken, maar u bent niet aanwezig om deze te ontvangen.

Hierin bestaat de heerlijkheid van Gods beloften. Daar zij voorwaarden vereisen, voordat zij genade schenken, zo stellen zij ons in staat aan deze voorwaarden deel te hebben. De beloften schenken ons zelfs de voorwaarden. Lees bijvoorbeeld Ezechiël 36, waar de Heere in het eerste gedeelte van het hoofdstuk aan Israël belooft hen vele dingen te schenken. Maar op welke wijze? Zij moesten daarom bidden en zich voor God verootmoedigen. Hij zal u een algemene zegen geven door het algemeen gebed. En een persoonlijke zegen door het persoonlijk gebed. Hij geeft dan tevens sterkte tegen de zonde en kracht tegen de verdorvenheid. God geeft een algemene zegen volgens Ezech. 36 : 37: Ik zal hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat ik het hun doe. En een persoonlijke zegen, want de Spreukendichter zegt: *De rechtvaardige wandelt steeds in zijn oprechtheid; welgelukzalig zijn zijne kinderen na hem* (Spr. 20:7).

Wandel daarom in de oprechtheid van uw hart. Dat is het voorschrift voor een christen in het algemeen. Of wandel als een echtgenoot of huisvrouw, of als een dienstknecht in het bijzonder. Dit vordert de belofte. Maar let wel op het volgende. Dezelfde belofte die de voorwaarden vereist, wil ons tevens helpen de voorwaarden te vervullen. En dezelfde God Die zegt: Ik zal hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat ik het hun doe, Die zegt ook in Psalm 10 : 17: *Hij bereidt hen het hart om te bidden* (Ned. vert.: *Gij zult hun hart sterken*). Ga daarom tot God om u te helpen bidden, dat Hij u de zegen moge schenken die Hij beloofd heeft (Ezech. 36 : 37). Hij wil Israël eerst een nieuw hart schenken en hen dan leren om in Zijn wegen te wandelen. Als u dan in Zijn wegen wilt wandelen, zult u Zijn zegen ontvangen. Ga daarom, door de kracht van het geloof, om kracht en genade tot de beloften Gods. Hiertoe moet u de voorgeschreven middelen gebruiken. Dan kunt u in de weg van Gods voorzienigheid een zegen verwachten. Op deze wijze nu wordt Gods macht en getrouwheid aangewend.

3. Wij moeten vaststellen en besluiten dat God het doen zal. Zo zullen wij naar Zijn voorzienig bestel verkrijgen al hetgeen Hij ooit beloofd heeft te geven. Dit is het werk des geloofs en dat is om sap en geneeskracht uit de belofte te trekken. Jezus zegt in Joh. 3 : 33: *Die Zijn getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld, dat God waarachtig is*. Hier wordt door verzegelen verstaan het zegel zetten op de belofte. Dat is de natuur van het verzegelen. Wanneer iemand het contract van een overeenkomst heeft getekend en deze verzegeld is, dan is de zaak afgedaan. Zo moet ook het geloof de belofte bekrachtigen en er de echtheid van bewijzen. Het geloof moet het zegel van waarheid erop zetten. Het getuigt immers: "De belofte is in de hemel gesloten en ik ben er volkomen van verzekerd en vast van overtuigd, dat ik zal ontvangen hetgeen ik heb geloofd. En Gij, Heere, hebt het beloofd en ik heb in de weg van Uw voorzienigheid de middelen gebruikt."

Dit wordt duidelijk in de zaak van Abraham. De Heere had hem geboden zijn zoon Izak te offeren, hoewel Hij van tevoren had gezegd dat deze zou leven. Toen hij op de bestemde plaats was aangekomen, zei hij tot zijn dienstknechten: *Blijf gij hier met den ezel, en ik en de jongen zullen heengaan tot daar; als wij aangebeden zullen hebben, dan zullen wij tot u wederkeren* (Gen. 22 : 5). Hij dacht zijn zoon op te moeten offeren en nochtans vertrouwde hij door het geloof hem weer terug te zullen brengen. Ik zou wensen, dat een arme, heilige Gods zo mocht geloven en zo'n besluit zou nemen. Wanneer u uw troost, evenals die van Izak, in de as vindt en uw toestand hulpeloos en hopeloos, wend dan evenwel Gods macht aan en wacht op Hem in het gebruik van de

door Hem verordineerde middelen. En kom dan tot het besluit dat Hij geduld, kracht en uitkomst zal geven. Doe zo in alle zaken overeenkomstig uw behoeften. Denk er echter wel aan, niet meer van de belofte te verwachten dan God hierin wil geven.

Zeg daarentegen: "Mijn zonden zullen op zekere dag overmeesterd worden en de aanvechtingen, die zo lange tijd de ziel van uw dienstknecht hebben gekweld, zullen op zekere dag overwonnen worden. Ik heb om hulp gesmeekt tegen de inwendige verdorvenheden en tegen de uitwendige verleidingen, maar ik heb gefaald. Ik weet echter dat de zaak in de hemel is beslist. Er ontbreekt niets anders aan dan dat deze zaken uit de weg worden geruimd. U zult Uw dienstknecht schenken hetgeen U voor hem nodig acht" (1 Sam. 3:18).

U kent de geschiedenis wel van Hanna, de moeder van Samuël. Hanna weende bitter en bad tot de Heere. Toen ze echter wegging, was ze niet meer bedroefd, want ze zei: "Heere, ik geloof dat ik óf een kind zal ontvangen, óf iets dat even goed of nog beter is." Daarmee was de zaak afgedaan. Maar veronderstel eens dat de Heere de verhooring van dat gebed uitstelt en niet terstond volbrengt wat Hij voorgenomen had te doen. U hebt de middelen gebruikt om het begeerde te ontvangen, maar Hij geeft het niet. Hij zendt ook geen hulp overeenkomstig uw begeerte en volgens de strekking van de overeenkomst, zoals u zich dat had voorgesteld.

4. In dat geval moet het geloof in werking treden en standvastig blijven. Zoals uw besluit zal zijn, zo zal het geschieden. Blijf wachten tot het zover komt en blijf wachten. Hier is veel werk te doen. Wij staan Gods goedertierenheid in de weg als wij onze eigen weg gaan en voordat Hij Zich gewillig betoont ons enige vriendelijkheid te bewijzen. Het geloof zal zo echter niet handelen. *Wie gelooft, zal niet haasten.* Hij haast zich om te gehoorzamen en hij blijft wachten. Zo komt hij tot het besluit dat het zal geschieden. *Want het gezicht zal nog tot een bestemden tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen; zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven* (Hab. 2 : 3).

U wordt door uw zonden gekweld en hebt door het geloof uw best gedaan deze te onderwerpen. Uw toestand is echter nog steeds bedenkelijk. U hebt in het geloof gestreefd naar verlossing en die wil maar niet komen. Blijf daarom wachten, totdat God het de geschikte tijd vindt en zal komen. *Zie, gelijk de ogen der knechten zijn op de hand hunner heren, gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw; also zijn onze ogen op den HEERE onzen God, totdat Hij ons genadig zij* (Ps. 123: 2). Het is niet wanneer ik het wil, of als ik het volgens mijn berekening de juiste tijd vind, maar wanneer het de Heere behaagt mij genade te geven. Wij glijden spoedig van het verbond af dat de Heere met ons heeft opgericht. Dat komt, omdat wij er niet over kunnen beschikken wanneer wij dat willen. Daarom volharden wij niet.

Zie dit ook in de geschiedenis van Saul en Samuël. Toen Samuël lange tijd op zich liet wachten en het volk begon te murmureren, ging Saul ertoe over om zelf de Heere een brandoffer te brengen. Daarom zei Samuël tegen hem: *Gij hebt zottelijk gedaan; gij hebt het gebod des HEEREN uws Gods niet gehouden, dat Hij u geboden heeft; want de HEERE zou nu uw rijk over Israël bevestigd hebben tot in eeuwigheid* (1 Sam. 13 : 13). Als Saul Gods tijd had afgewacht, zou Hij het koninkrijk voor altijd over Israël bevestigd hebben. Maar Saul verhinderde Gods goedheid en bracht een ontijdig en zondig offer.

Zo is het menigmaal ook gesteld met een hoogmoedig, lichtgeraakt, onbezonnen en ongeregeld hart. Wanneer wij niet krijgen wát wij willen en wánnere wij het willen, dan zijn we allen verstoord. Wij zijn bijvoorbeeld moedeloos, gaan murmureren en zeggen: "Waarom zullen wij nog langer wachten?" Ik zeg u, gij hebt zottelijk gedaan!

Hebt u nu zolang gebeden en op de belofte gezien en wilt u het nu opgeven? Wanneer u had volhard, zou de Heere u hebben vertroost. Maar de Heere heeft deze van u weggenomen, omdat u uw hart van de belofte hebt afgetrokken.

Wanneer een wagen zwaar beladen is en de weg u moeilijk valt, dan zijn er soms veel hinderpalen en moet de wagen soms stilstaan. En als de voerman het dan zou opgeven en weggaan, dan is al zijn werk tevergeefs geweest. Blijft u dus wachten tot de Heere genade bewijst. Hoe lang hebt u al niet geroepen en gezocht, naar de belofte opgezien en naar de Heere uitgezien en gewacht op Zijn vrijmachtige genade? Wellicht zou het nu gebeurd zijn. Uw hart was reeds verootmoedigd, uw zonden bijna overwonnen. O, dwaze ziel, waarom hebt u niet volhard? Tenslotte zou het toch in orde zijn gekomen, ik wil mijn leven hiervoor te pand geven.

Welnu, wees gewaarschuwd. Al valt de tijd u verdrietig en begint u het hart te onzinken en is uw geest uitgeput, wacht u ervoor weg te vluchten. Wacht u ervoor uit gemakzucht de toevlucht te nemen tot verkeerde middelen en oogmerken. Och neen, houd uw geest en het oog van uw geloof op de belofte gericht. Volhard hierin, tot God het de geschiktste tijd acht. En weet, dat het de beste tijd is wanneer het Gods tijd is. De apostel zegt in Handelingen 27 : 31: Indien dezen in het schip niet blijven, gij kunt niet behouden worden. Iedereen wilde overboord om zichzelf te redden, maar Paulus hield hen tegen. Menigeen, die vreesde voor zijn leven, zou het anders hebben beoordeeld. Maar de apostel was het tegendeel bekend, want dat had God hem geopenbaard.

Zo zeg ik nu ook, al zijn uw beproevingen nog zo sterk en uw zonden nog zoveel en al begint u te klagen: "Heere, ik heb geroepen en ernstig gebeden en evenwel is mijn toestand slechter geworden. Mijn ziel is nog zondiger geworden en ik ben nog minder bekwaam mijzelf te helpen. Er is voor mij geen hulp meer te verwachten." Welnu dan, wacht u ervoor uit het schip te gaan en het gebruik der middelen te veronachtzamen. Blijf toch in het schip, want daarin zult u veilig zijn. Blijf bij de belofte en kalmeer daar uw hart. Dan zult u een gelukkige aankomst in de hemel hebben, al was het ook op een stuk van een gebroken plank. Dat doet er niet toe. Wacht enkel op Gods tijd.

5. Tracht vast te houden aan God in Christus, worstel met Hem en laat Hem nimmer los. Want de Heere schijnt soms niet alleen Zijn arme dienstknechten Zijn gunst te onthouden, maar hen ook Zijn ongenoegen te doen gevoelen, alsof Hij niet naar hen wil horen. Hij houdt Zich dan alsof Hij toornig is op het gebed van Zijn dienstknechten en geen acht geeft op hun moeilijkheden. Het lijkt dan wel, alsof Hij geen hulp of troost wil schenken. Zo handelde Hij ook met Jakob. In Gen. 32 : 26 lezen we dat de Heere tot hem zegt: "Laat Mij gaan. Het deert Mij niet hoe het met u zal aflopen, maar laat Mij gaan." Maar Jakob houdt Hem vast en wil Hem niet laten gaan. Het laatste geloofswerk bestaat dan ook hierin, dat we in heilige verootmoediging met God worstelen en door een sterke hand de Heere overwinnen. Want in een dergelijke overwinning heeft God behagen.

Wees echter niet oneerbiedig of vermetel ten opzichte van de Heere. Maar grijp in het besef van uw eigen goddeloosheid als het ware de Heere Jezus aan en worstel met Hem. Laat niet af, totdat u die vertroosting hebt ontvangen die Hij u heeft beloofd en waarom u hebt gebeden. Dit is de heerlijkheid, de overwinning en de triomf van het geloof, die u doen zegevieren. De Heere legde toen als het ware de wapens neer en verklaarde Zich overwonnen. Zo was het ook met Jakob. Toen God zag dat Hij niet overmocht, zei Hij: Uw naam zal voortaan niet meer Jakob heten, maar Israël; want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen, en hebt overmocht (vers 28). God is bereid om te geven wat Hij beloofd heeft, maar Hij wil dat wij over het

bezit ervan met Hem worstelen. God overwint Zichzelf en wij overwinnen en hebben de overhand op God door het geloof. Zoals we lezen in Jak. 2 : 13: *De barmhartigheid roemt tegen het oordeel.*

"Heere," vraagt de ziel, "waarom zou ook ik die genade, bijstand en ondersteuning niet ontvangen?" Gods gerechtigheid antwoordt echter: "U bent een zondig schepsel en hebt Mij verongelijkt." Gods gramschap voegt er aan toe: "U hebt het verdiend gestraft te worden. En daarom zult u de pijn van mijn ongenoegen ondervinden." Het geloof nu vestigt zijn vertrouwen op de rijkdommen van Gods vrije genade in Christus. In Hem is Zijn gerechtigheid bevredigd en Zijn toorn voor altijd gestild. Genade is voor allen verworven en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel. Het geloof steunt op en overwint God Zelf, als ik het zo mag zeggen, met een heilige en deemoedige zielsgesteldheid.

U weet wel, hoe de Heere handelde met de Kanaänese vrouw in Mattheüs 15:28. Toen zij een lange tijd met Hem geworsteld had en zij geen genoegen wilde nemen met een afwijzing, zei Hij tenslotte: *O vrouw, groot is uw geloof; u geschiedde, gelijk gij wilt.* Hij wilde hiermee zeggen: "Neem maar wat u wilt. Begeert u het leven voor uw kind en vrede voor uw eigen consciëntie en blijdschap door de Heilige Geest, neem het maar, want dit alles komt u toe." De Heere verandert als het ware haar verlies in al Zijn schatten. Indien zij bij de eerste of bij de tweede afwijzing was weggegaan, dan had zij geen hulp ontvangen. Maar omdat zij aanhield, verkreeg zij de begeerte van haar hart. God wil dat wij zouden worstelen met Zijn Majesteit, opdat Hij mocht overwonnen worden in Zijn genade en goedertierenheid.

Ik zou hier hebben kunnen spreken over enkele van de meest wanhopige gevallen die maar denkbaar zijn. Dan zou u hebben kunnen zien, wat het geloof vermag waar alle middelen ontbreken. En dat zelfs in de uiterste nood die een arme zondaar maar kan overkomen. Maar dat laat ik nu rusten.

Welnu dan, overdenk hetgeen is gezegd. Onthoud deze dingen, maak er gebruik van en breng ze in praktijk. Door veel te schrijven leert men schrijven. En men leert het leven menigmaal kennen door te leven. Veel mensen leven armoedig en maken er weinig werk van om naar de hemel te gaan. Ik begeer echter niet dat een christen zo zou leven, maar dat hij zijn kunst meester wordt. Ken en versta uw weg en gebruik de middelen. Tracht hiermee winst te behalen, opdat u de vochtigheid en zoetheid van de beloften mag proeven. En ga alzo zingend en u verheugend en triumferend naar de hemel.

6. Conclusie tot zelfonderzoek

Mijn conclusie luidt nu als volgt. U hebt nu kunnen zien waartoe de Heere u heeft gebracht. U kunt hier dan eveneens uit afleiden in hoeverre de ziel is afgesneden van de zonde en het eigen ik. U kunt dan zien, in hoever uw ziel door boetvaardigheid en verootmoediging voor de Heere Jezus ontvankelijk is gemaakt. De ziel is dan aan de weet gekomen dat er geen verwachting is van het schepsel, noch enige toevlucht in de hemel, maar bij de Heere Jezus Christus alleen. En op deze wijze komt de zondaar aan de voeten van de Heere Jezus te liggen en komt hij aan de weet, dat hij óf een ander mens, óf verdoemd moet worden.

Welnu dan, wanneer hij ziet dat gebeden en alle andere middelen hem niet baten, dat de kracht der middelen niet vermogen en de macht van de verdorvenheid niet overmeesterd kan worden, dan slaat hij zijn oog op Christus en is ermee tevreden, dat Hij met hem doen zal hetgeen Hij wil. Wanneer de Heere Jezus hem nu uitgeput vanwege zijn inwendig verderf ziet neerliggen, dan besteedt de Heere bijzondere aandacht aan zijn ziel. Hij is van voornemen deze Zijn goedertierenheid te bewijzen en haar te laten zien dat er genade is voor zijn gebroken hart. Hiermee wordt de hoop in hem opgewekt, terwijl het geloof uitroept: "Is dat mogelijk? Is dát geloofwaardig? Zal die boosheid van mij vergeven worden? O, mijn begeerte wordt in mij verlevendigd en ik verlang zo naar die dag! Ach, dat ik eens de begrafenis van al mijn zonden mocht aanschouwen!"

Let er nu eens op, hoe liefde en blijdschap zich verheugen om deze genade te mogen begroeten. Zie eens, hoe de ziel is verbonden aan en verenigd met een God, Die aan een hardnekkig en opstandig zondaar de vrije en onverdiende genade aanbiedt! De wil zal nu eindelijk amen zeggen op de belofte en getuigen: "O, die genade zal ik zeker verkrijgen!" En op deze wijze is de ziel, door roeping, bij de Heere thuisgekomen. Nu is de verloren zoon bij zijn vader thuisgekomen en het vaderlijk hart springt op in zijn borst als hij hem aan de deur ziet liggen. En evenals de Goddelijke Vader Zich verheugt, zo verheugen zich alle engelen in de hemel en alle gelovigen op aarde. Zij zullen juichen en zeggen: "O, mijn man, o, mijn vader, o, mijn kind, o, mijn vrouw. Ook mijn vrouw, die een groot zondares was, is bij haar eerste en beste Man weer thuisgekomen." U, die deze zaken bij uzelf hebt ondervonden, wees getroost. U, die dat in anderen hebt gezien, wees daarover verblijd!

Om nu alles nog eens in het kort te herhalen, zien we dit:

1. Wanneer we alle vleselijke steunsels hebben weggerukt, dan is er een weg gebaad tot de belofte om tot ons in te komen.
2. Wanneer onze harten volkomen in bezit zijn genomen door de algenoegzaamheid van Gods belofte en gunstbewijzen, dan komt de belofte nader en begint zij haar werk.
3. Wanneer wij alles van de belofte verwachten, ook de kracht om daartoe te komen, dan begint deze wortel in ons te schieten.
4. Wanneer wij ermee verenigd zijn met de billijke voorwaarden van de beloften in te stemmen, dan draagt de belofte ons en alles wat in ons is.

Nu hebben we dus gezien, dat alle beletselen zijn weggenomen en de middelen zijn voorgesteld. Vandaar dat we ook hebben kunnen zien dat we, boven alle genadegaven, moeten staan naar geloof. Welnu dan, dat wij dan ook aangespoord en overreed

mogen worden onophoudelijk naar deze onwaardeerbare genade Gods te zoeken. Laat ons verder overdenken dat, wanneer wij deze genade bezitten, wij alle andere genadegaven mede deelachtig worden. Dit is een bron van veel troost en dat zal ons steeds werkzaam houden. Zal het een mens niet bijzonder aanmoedigen dat, wanneer hij het ene werk tot stand brengt, hij tevens mag weten nog een ander te verrichten, ja, zelfs alle werk tegelijk? Welnu, zo is het bij het werk des geloofs!

O, hoe zou die wetenschap dat, wanneer wij geloof hebben wij dan alles bezitten, ons moeten aansporen om werkzaam te zijn tot geloof. Mensen, die zo verstandig zijn om voor zichzelf te zorgen, leggen geld opzij voor het geval dat zij landerijen willen kopen. Zij zien de grond, die goed van water en bomen is voorzien. inzonderheid nadat zij hierin echter enkele rijke mijnen hebben aangetroffen, zullen al hun overleggingen erop gericht zijn deze plaats te bezitten. Zij weten immers dat, wanneer zij dit bezit in handen krijgen, zij alles zullen hebben wat erbij behoort. Zo behoort het ook met onze begeerten te zijn. Zie de genade des geloofs te verkrijgen en u bezit alles. Versterking hiervan betekent dat alles sterk is. Het missen hiervan betekent alles te missen.

Wanneer u deze genade van het geloof bezit, dan behoeft u niet naar wijsheid te zoeken, want het geloof zal u wijsmaken tot zaligheid. En u behoeft ook niet naar lijdzaamheid te streven, want hij die gelooft, zal niet haasten. En zo is het ook met alle andere genadegaven. Hij die de genade des geloofs bezit, zal deze allemaal bezitten. Hij zal heiligheid, hij zal oprechtheid, hij zal liefde, hij zal een rein hart en een goede consciëntie bezitten. En wat niet meer? De heiligen Gods streven er met veel moeite naar deze genade te ontvangen en hun verdorvenheden te onderwerpen. Maar omdat zij de rechte weg niet bewandelen zoeken zij, maar vinden zij niet.

Menige arme zondaar treurt en schreeuwt naar de hemel om genade, terwijl hij bidt tegen een weerspanning hart. Omdat hij zijn boze hart niet kan kwijtraken, daarom is hij het leven soms moe. Hij krijgt soms maar weinig verademing. De reden hiervan is deze - en dat is de voornaamste oorzaak - dat hij op de verkeerde wijze te werk gaat. Want hij die genade deelachtig moet worden, moet in de eerste plaats geloof bezitten. Het geloof zal al het overige aanbrengen. Koop het veld en de parel is voor u. Die is bij de koop inbegrepen. U moet niet denken dat u door uw eigen worstelen uw trotse hart meester kunt worden, want dat zal niet gelukken. Maar laat uw geloof zich eerst tot Christus wenden en zie dan eens, wat dat zal teweegbrengen.

Tot dit werk zijn veel genadegaven nodig, namelijk zachtmoedigheid, lijdzaamheid, ootmoed en wijsheid. Welnu, het geloof zal deze alle tevoorschijn brengen en de ziel ermee bezetten. Als u daarom, broeders, enige prijs stelt op deze gunstbewijzen, koop het veld en sta naar geloof. De apostel zegt in 2 Kor. 3:18: *En wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.*

De Heere Christus is de spiegel en de heerlijke genade van God in Christus is de heerlijkheid des Heeren. Aanschouw deze genade allereerst in Christus door het geloof. Zo moet u immers handelen, voordat u genade kunt verkrijgen? Ontdek eerst de nederigheid in Christus en tracht het vandaar te ontvangen. Ontdek eerst de sterkte en volharding in Hem, vanwaar uw kracht zal komen en waardoor uw krachteloze hart zal worden versterkt. Haal het vandaar en u zult het hebben.

Wilde u dan geen zachtmoedig, gelovig en nederig hart hebben? Ik zou sommigen van u durven verzekeren, dat u dat liever zou hebben dan enig ding onder de hemel. Ik denk, dat dit de beste overeenkomst zou zijn die u ooit zou sluiten en die u zou laten zeggen: "Och, dat er eens een tijd zou komen dat dit hoogmoedige hart zou zijn vernederd. Och, dat ik mijn laatste bloedrode zonden zou mogen aanschouwen. Hoe gelukkig zou ik mij dan achten. Ik begeerde dan niet meer of niet langer te leven."

Is dit nu uw begeerte, arme ziel? Zoek dan naar geloof en koop op deze wijze alles, want zij gaan alle tezamen. Denk niet dat deze dingen tegen enige prijs verkrijgbaar zijn zonder het geloof. Ik bedoel met deze dingen lijdzaamheid en zachtmoedigheid en een ootmoedig hart. Koop door het geloof echter het veld en dan zult u de parel bezitten. Zou u verder de heerlijkheid van God willen aanschouwen en meer hemelsgezind zijn? Zoek er dan naar en verkrijg die dan door het oog des geloofs. Zie opwaarts in het aangezicht van Jezus Christus en dan zult u dat aanschouwen. En volhard dan daarbij! Want daar en daar alleen kan dit visioen van Gods heerlijkheid worden aanschouwd en dat tot uw eeuwigdurende vrede en eindeloze vertroosting.

Wanneer mensen eens een landgoed willen gaan verkopen dan spreken zij over alle voordelen ervan. Bijvoorbeeld, dat er zich zoveel hout op bevindt, dat zoveel waard is, met zulke vruchten, die zoveel waard zijn, enzovoort. En dan biedt men een prijs voor het geheel, die overeenkomt met de afzonderlijke delen. Zo is het ook hier. Er is een prijs voor een hemelse genegenheid en die is duizenden waard. En een prijs voor een nederig hart en die is miljoenen waard. En zo is het met andere gunstbewijzen gesteld. Zijn deze gunstbewijzen zoveel waard? Wat is het geloof dan wel niet waard?

Hieruit mogen we tot het volgende besluit komen en zeggen: *O, dierbaar geloof!* Dierbaar geloof, voorwaar, een geloof dat machtig is door de Geest van Christus zoveel, ja, alle genadegaven met zich mee te brengen. De ene mate van genade na de andere, genade hierbeneden en gelukzaligheid hiernamaals tot in eeuwigheid. Indien wij slechts een mensenhart bezitten (ik zeg niet een christenhart), dan geloof ik dat, wanneer er over het geloof gesproken wordt, dit ons zou moeten aansporen om altijd en bovenal werkzaam te zijn om deze gezegende genade van God te verkrijgen, namelijk de genade des geloofs.